

Lena Bjugner med bidrag av Torbjörn Brorsson,
Mikael Larsson och Emma Maltin

Bebyggelse och odling på prästgårdstomten i Halmstad

Halland, Halmstad stad, kvarteret S:t Nicolaus 17, RAÄ 44:1
Undersökningen utförd 2015

KULTURMILJÖ
HALLAND

Hallands Länsmuseum, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2016.

Arkeologisk förundersökning 2015.

Framsida: Översikt över trädgården som hör till prästgårdstomten. Till vänster om brunnarna, i bildens mitt, syns i vegetationen platsen för prästbostaden som uppfördes efter undersökningen 1977 och som revs 2014. I fonden syns landstatshuset. Mot sydost. Foto: Lena Bjugger (fotonr 2016-12-2).

Baksida: En kanin besökte oss till och från under grävningsperioden. Arten är ett hardjur och infördes sent till Sverige till skillnad från den ursprungliga skogsharen, som ibland tillagades i prästgårdens kök, vilket matavfallet visar. Foto: Fredrik Larsson (fotonr 2016-12-73).

Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Sammanfattning	5		
Bakgrund	5		
Tidigare insatser	5		
Syfte	11		
Historik och äldre kartmaterial	12		
Metodik och dokumentation	17		
Resultat	18		
Schakten	18		
Schakt 1	18		
Schakt 2	21		
Schakt 3	24		
Schakt 4	25		
Schakt 5	31		
Fynden	34		
Keramiken från kvarteret S:t Nicolaus 17 i Halmstad	34		
Äldre glaserat rödgods	34		
Yngre glaserat rödgods	35		
Stengods	36		
Yngre vitgods	36		
Jydepotter	37		
Oglaserat rödgods	37		
Fajans	37		
Porslin / Benporslin	38		
Flintgods	38		
Sammanfattning om keramiken	38		
Kritpipor	39		
Kakel, tegel och bränd lera	39		
Glas, sten, metaller och kalkbruk	39		
Arkeobotanisk analys	41		
Bakgrund och syfte	41		
		Metod	42
		Analysresultat och kommentarer	42
		Schakt 1	42
		Schakt 2	43
		Schakt 4	43
		Schakt 5	43
		Diskussion	45
		Osteologisk analys	46
		Inledning	46
		Metod	47
		Resultat	47
		Schakt 1	47
		Schakt 2	48
		Schakt 4	49
		Schakt 5	49
		Sammanfattning	51
		Sammanfattande tolkningsförslag	52
		Platsens kunskapspotential	55
		Åtgärdsförslag	55
		Referenser	56
		Tekniska och administrativa uppgifter	58
		BILAGOR	59
		Bilaga 1 Kontexttabell	
		Bilaga 2 Fyndtabell	
		Bilaga 3 Osteologi	
		Bilaga 4 Vedartsanalys	
		Bilaga 5 ¹⁴ C-analys	
		Bilaga 6 Ritningsförteckning	

Sammanfattning

En förundersökning utfördes inför Halmstads pastorats planering av en ny byggnad på fastigheten S:t Nicolaus 17. Fem schakt, 1x2 meter stora, öppnades upp för hand och fyra av dessa grävdes till den ursprungliga sandbotten. Det femte schaktet innehöll en dräneringsledning och undersöktes därför inte. Dock fanns det bevarade kulturlager under denna. I de övriga schakten utkristalliserade sig ett område med bebyggelse i nordväst och odling i söder med inslag av, möjligen enklare, bebyggelse i den östra delen mot kyrkan. Området har varit nyttjat från 1300-talet fram i vår tid men visar även spår av möjlig mänsklig närvaro under folkvandringstid. Fyndmaterialet är rikligast under nyare tid med en keramiksammansättning och matkonsumtion som avviker från andra undersökta platser i staden. Lagrens relativt sandiga karaktär har gjort att förutsättningarna för obrända makrofossillämningar och organiskt material är mindre goda. Potentialen för bränd makrofossil är däremot god, vilket också gäller det osteologiska materialet, då även mindre ben från fisk var bevarade.

Bakgrund

Svenska kyrkan, Halmstads pastorat, planerar för en ny byggnad, Kyrkans hus, inom fastigheten S:t Nikolaus 17 i centrala Halmstad (fig 1 och 2). Tomten är belägen väster om stadskyrkan S:t Nikolai, som uppfördes under 1400-talets förra del. Arbetsföretaget kommer att beröra del av RAÄ Halmstad 44:1, som innehåller stadslager från medeltid och nyare tid. En förundersökning, som bekostades av Halmstads pastorat, utfördes under hösten 2015 med personal från Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer. Arbete genomfördes i stort sett under torra väderförhållanden med endast några få dagars regnskurar.

Tidigare insatser

Inom fastigheten har det tidigare gjorts arkeologiska insatser. 1977 genomfördes en 112 m² stor undersökning, centralt på tomten, inför uppförandet av en ny prästgård (fig 2 och 5). Resultaten visade att området varit bebyggt både under medeltid och under nyare tid. Tre faser, från 1300-1500-talet, uppvisade en relativt klar kontinuitet och stabilitet i bebyggelsen, där byggnader avlöst varandra inom samma område (Lindahl 1977). *Fas I* sträckte sig från 1300-talets början fram till omkring 1400. På platsen låg ett hus som var 3,5 x 5,5 meter stort och placerat i

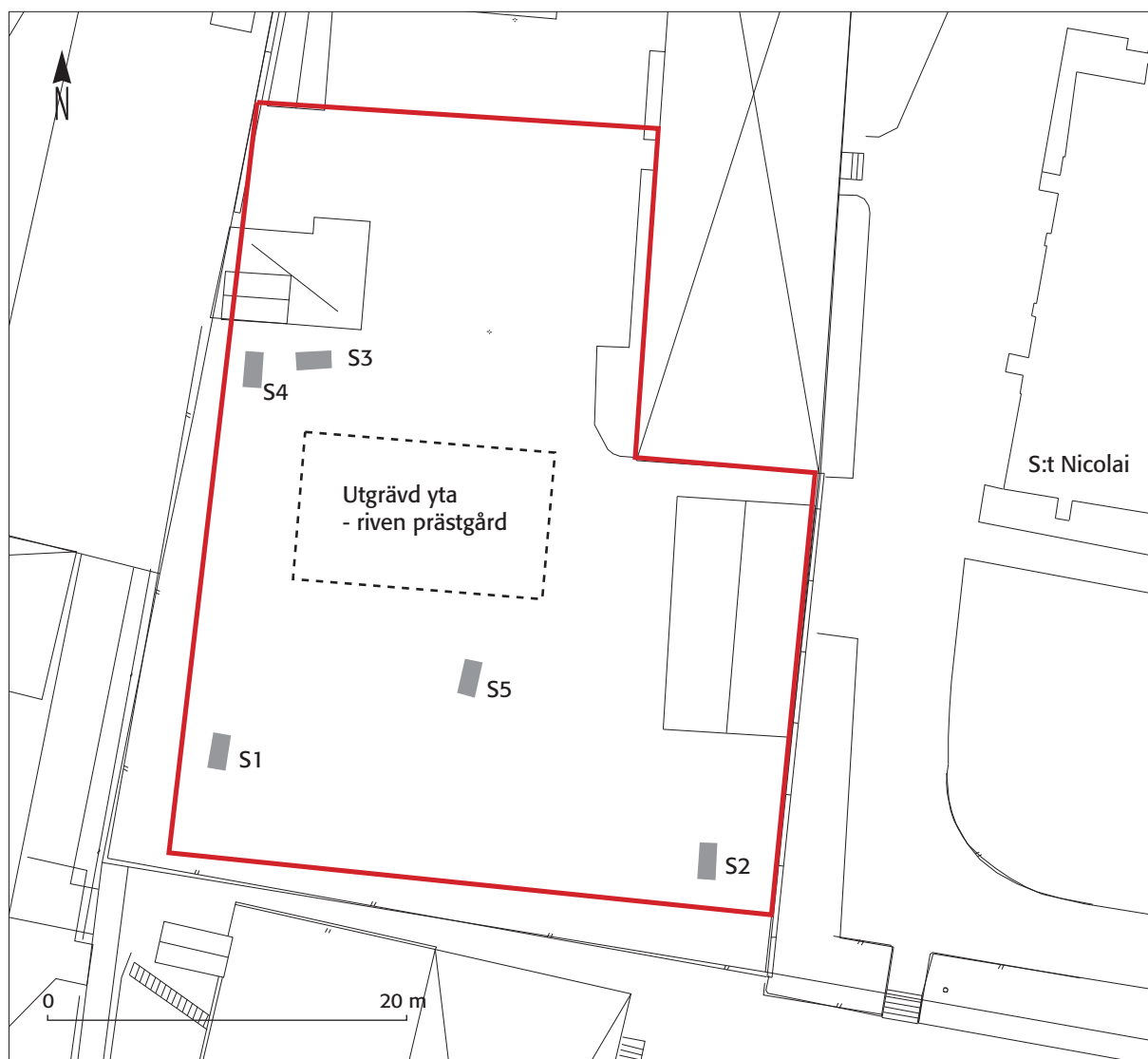

Fig 2. Förundersökningsområdet (markerat med röd linje) med de fem provgroparna, samt 1977 års undersökningsyta (streckad linje). Skala 1:400.

nord-sydlig riktning (fig 3). Byggnaden var uppförd i en treskeppig konstruktion, med lerklinade flätverksväggar. På två sidor omgavs huset av grävda rännor, cirka 0,5 meter breda och 0,5 meter djupa. Dessa har troligen fungerat som tomtgräns. Väster om byggnaden påträffades en brunn i form av en nedgrävd tunna.

I *fas II* (perioden 1400-1423) ersattes bebyggelsen med en 7,7 x 3,6 meter stor, enskeppig byggnad uppförd med jordgrävda väggstolpar (fig 3). Även brunnen ersattes av en ny nedgrävd tunna, medan de grävda tomtgränsrännorna togs ur bruk.

Ett 7,3 x 4,1 meter stort hus med i stort sett samma placering som de båda föregående inledde *fas III* (perioden 1423-1536). Genom att en mellanvägg uppfördes i huset skapades ett rum i den södra delen (fig 4). I det norra rummet fanns

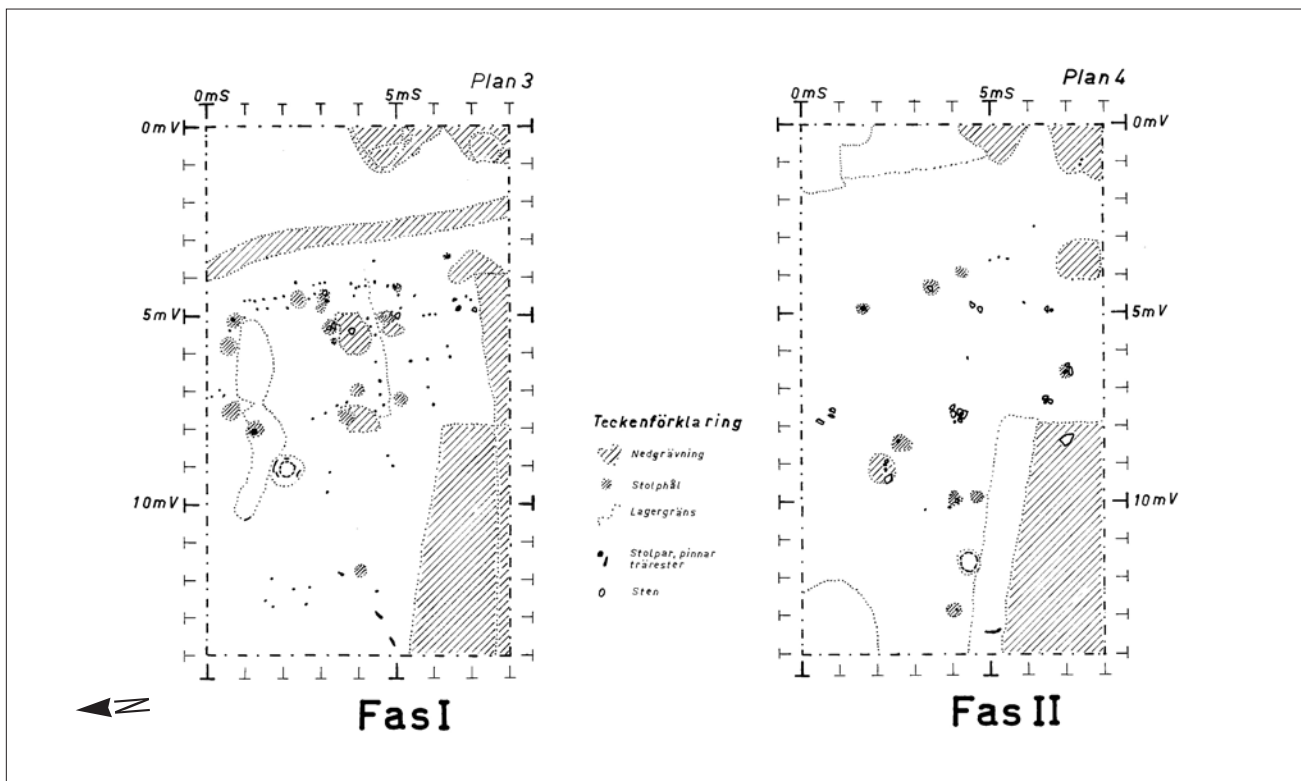

Fig 3. Fas I och II. Skala 1:200. HMAK 1261.

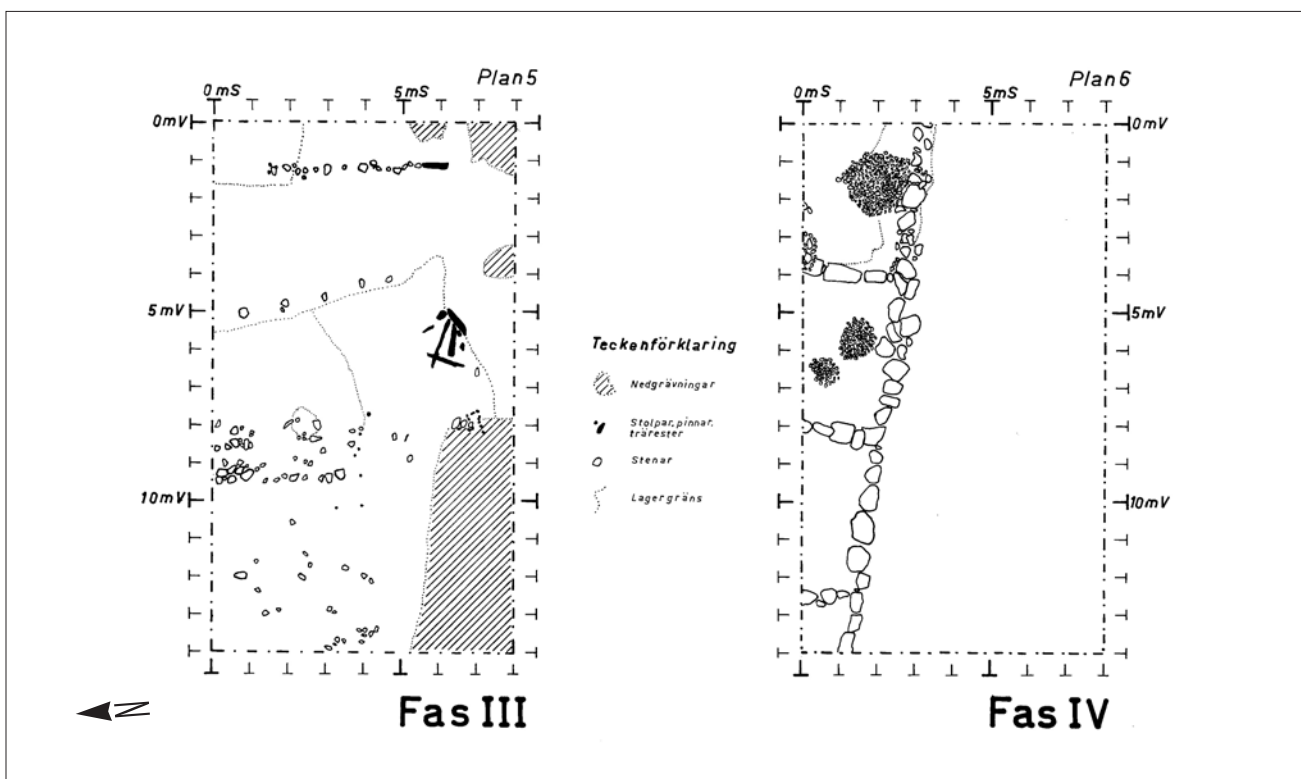

Fig 4. Fas III och IV. Skala 1:200. HMAK 1262.

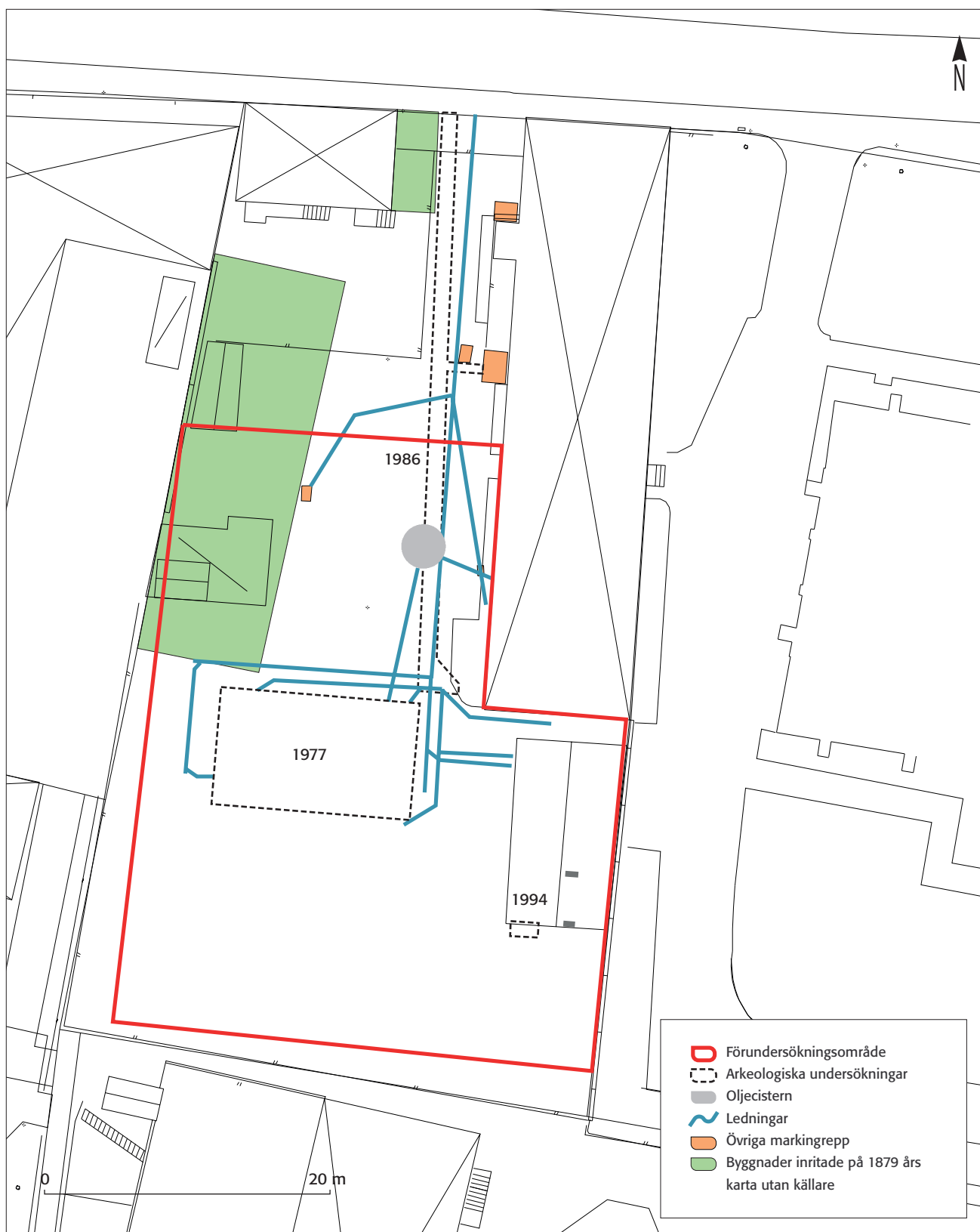

Fig 5. Plan över olika typer av ingrepp under mark samt placering av äldre, nu rivna byggnader på tomten. En skola har legat på platsen före den äldre prästgården, som uppfördes under 1840-talet. Skala 1:400.

en härd samt en ingång i väster, markerad av en mindre stenläggning utanför västväggen. Byggnaden vilade på syllstenar. Ytterligare spår efter en syllstensburen byggnad hittades i schaktets östra del.

Från 1700-talets början till 1800-talets mitt, under *fas IV*, bestod lämningarna av kraftiga syllmurar som troligen är spår efter en äldre byggnad tillhörande prästgården och riven vid 1800-talets mitt. Till skillnad från tidigare faser var byggnaden orienterad i öst-västlig riktning.

Fyndmaterialet från undersökningen visade på goda bevaringsförhållanden med fynd av läder, textil, djurben, mynt, glas, keramik, samt metaller av brons, bly och järn. Bland keramiken dominerade det yngre rödgodset. Utifrån sektionssritningar från undersökningen, framgår att den sammanlagda tjockleken på de kulturpåverkade marklagren generellt varierade mellan 1,3 och 1,6 meter (1,7 – 2,1 meter inklusive den översta matjorden). I de områden där större nedgrävningar gjorts i den äldsta markhorisonten, var volymerna ännu större. Den äldsta bebyggelsefasen påträffades på en nivå på cirka + 3,00 meter över havet. Här ska påpekas att alla höjdmått i detta kapitel är angivna i mätsystemet RH70, som låg 10 cm under dagens höjdsystem, RH2000.

Ytterligare en undersökning gjordes 1986 i form av en schaktningsövervakning i tomtens norra del (Rosengren & Westergaard manus). Det grävda schaktet var cirka 41 meter långt och 1 meter brett (fig 5). Från de dokumenterade sektionerna framgår att stratigrafin generellt bestod av 1,7 meter tjocka kulturlager, som bitvis var söndergrävda av äldre markingrepp såsom VA-ledningar. Längst i norr verkar bebyggelselämningar ha legat i anslutning till Kyrkogatan. Men syllstensgrunder och andra byggnadsindikerande lager kunde även lokaliseras längre söderut i schaktet, inom ytan för aktuellt förundersökningsområde. I denna del grävdes schaktet endast till en nivå av cirka + 4 meter, och således inte ned till naturlig sjösandsbotten.

En tredje arkeologisk undersökning gjordes 1994 i kvarterets östligaste del, i samband med en tillbyggnad av ett förråd (fig 5). Insatsen utfördes dels som en förundersökning i form av en 2 x 1 meter stor provgrop och dels som en efterföljande schaktningsövervakning. Gropen grävdes till en nivå av + 3,30 meter (1,4 meter under markytan) och således inte till naturlig botten (Nilsson 1994). Stratigrafin bestod överst av kulturpåverkad matjord följt av humösa sandlager med inslag av tegelkross, bränd och obränd lera, träkol och djurben. De övre lagren i stratigrafin får betraktas som utfyllnadslager från nyare tid. Tolkning och datering av de äldre lagren är osäker.

Inför uppförandet av en ny byggnad, Kyrkans hus, genomfördes 2015 en geoteknisk undersökning inom den södra delen av tomten med deltagande av en arkeolog i syfte att erhålla en bild av lagertjocklek och lagerutseende inför en mer omfattande arkeologisk förundersökning (Bjuggner 2015). I de tre tydliga

borrhålen (1504, 1505 och 1506) var lagertjockleken 1,05 – 1,1 meter (fig 6). Lagren utgjordes till största delen av tjockare odlingslager (odlingshorisonter). I det nordöstra borrhålet (1502) var den samlade kulturlagertjockleken 2,5 meter och mer komplex med flera tunna lager, som i flera fall innehöll organiskt material, såsom nedbrutet trä. I botten fanns en äldre markyta. Borrhålet i nordväst (1501) uppvisade en rasering och humösa lager som innehöll kalkbruk och tegel samt ett odlingslager (odlingshorisont). De kulturpåverkade lagren hade en tjocklek av 1,4 meter. Att döma av borrhäverna var den ursprungliga markytan högst i nordväst och sjönk mot öster och söder.

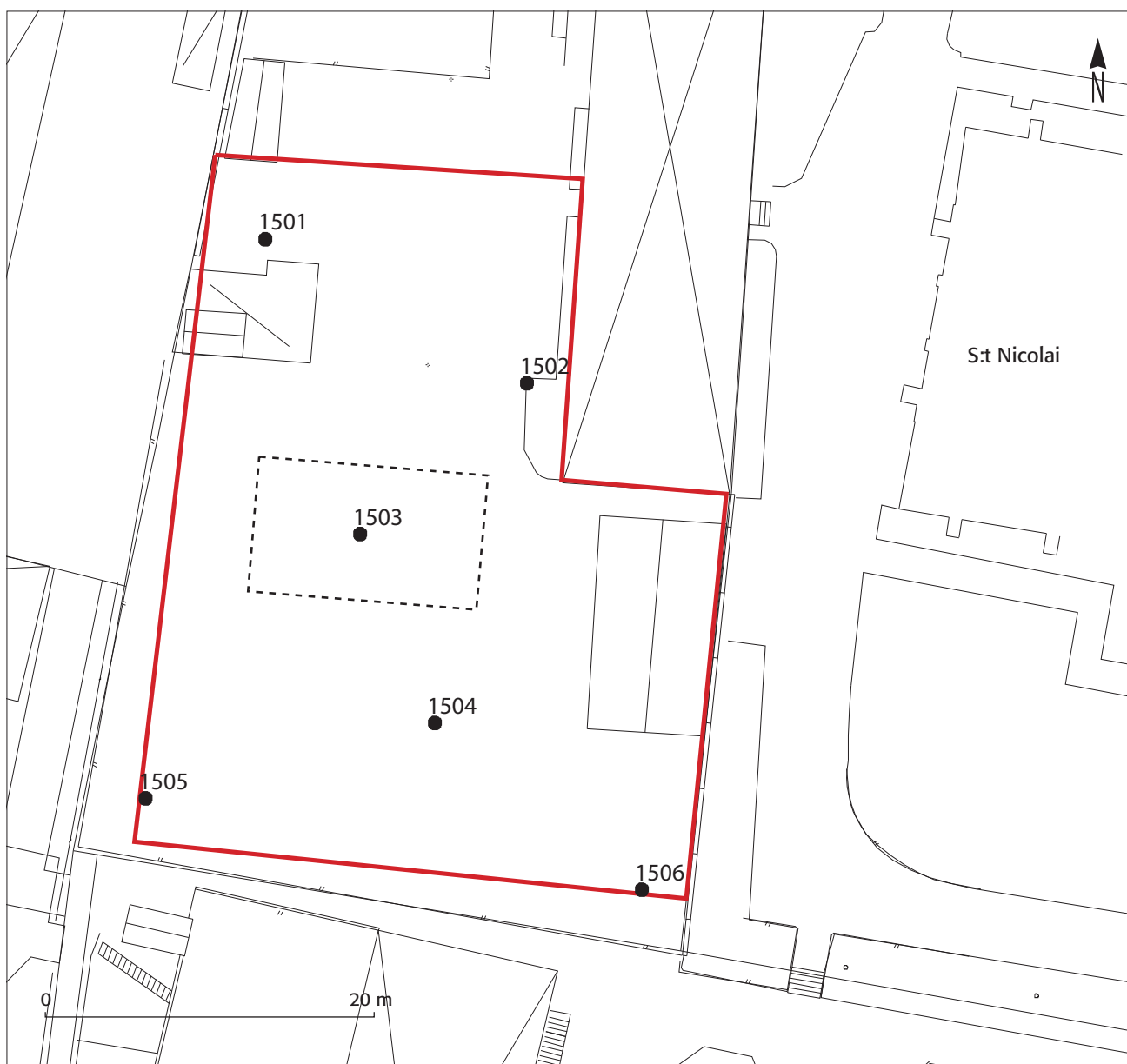

Fig 6. Borrhävernas läge. 1503 togs på platsen för den rivna prästgården och innehöll följaktligen inga kulturlager. Skala 1:400.

Syfte

Syftet med förundersökningen var att genom strategiskt lagda provgröpar skapa ett underlag för länsstyrelsens bedömning av behovet av ytterligare beslut men även för företagarens vidare planering.

Utifrån rådande kunskapsläge verkar det finns stora skillnader inom kvarteret i fråga om bevaringsgrad och markanvändning i såväl historisk som modern tid. Viktigt inför en slutundersökning är rent antikvariska aspekter i fråga om kulturlagrens bevarandestatus, omfattning och utbredning. I vilken grad har stratigrafin påverkats av sentida markgrepp i kvarterets centrala och västra delar, och kan det södra området med trädgård betraktas som relativt ostörd? Ur arkeologisk synvinkel är det angeläget att utreda komplexiteten och sammansättningen av stratigrafen, som sedermera kan generera adekvata underlag inför vidare insatser. Kan de fyra bebyggelsefaserna från undersökningen 1977 anses som representativ för utvecklingen inom kvarteret under medeltid och nyare tid, eller visar stratigrafen på mer komplexa händelseförlopp?

Fornlämningens komplexitet kan åskådliggöras genom en beräkning av det så kallade *kontextindexet*, som baseras på antalet stratigrafiska objekt per kubikmeter. Erfarenheter från tidigare undersökningar visar att kulturlager med välbevarat organiskt material, också är stratigrafiskt mer komplexa. Generella skillnader finns även inom tomtmarken. Mark närmast gatumarken visar ofta på högre index-tal och därmed en mer komplex stratigrafi. Detta beror på att det generellt finns mer huslämningar och andra aktiviteter närmast gatumarken, åtminstone vad som är bevarat. Stratigrafen från bakgårdsmiljöer är ofta mindre komplexa vilket beror på stabila förhållanden med öppna ytor och färre byggnationer (Johansson-Hervén 2000, Håkansson 2012). I det aktuella kvarteret verkar det preliminärt som att huslämningar även finns i tomtens inre delar, vilket i kombination med bra bevaringsförhållanden pekar mot en komplex stratigrafi. Det är av vikt att kulturlagrens komplexitet utreds inom förundersökningsområdet, inför kostnadsberäkningar av en slutundersökning.

I ett vetenskapligt perspektiv föreslås förundersökningen i största möjliga mån skapa ett underlag för frågeställningar inför en slutundersökning inom följande forskningsområden:

- Byggnadsskick och tomtstruktur
- Markanvändning och sysselsättning
- Stadsgårdens population och sociala miljö

Det finns en viss osäkerhet kring datering av den äldsta bebyggelsen. Fyndmaterialet pekar entydigt på en 1300-talsmiljö, men sex ¹⁴C-analyser från undersökningen gav dateringar till perioden 1210-1285 (Augustsson 1980:92). Resultaten väcker frågetecken kring tidpunkten för äldsta etablering av bebyggelse inom

kvarteret, som särskilt bör beaktas vid för- och slutundersökningen.

En annan fråga är frånvaron av bebyggelselämningar från senare delen av 1500-talet och 1600-talet. Beror detta på förändringar i markanvändning på tomten, eller kan brottet i kontinuiteten ha andra orsaker? Vid större strukturella förändringar inom kvarter, är det inte ovanligt att delar av marklager grävts bort eller redeponerats. Avsaknaden av tidsskikt kan därför bero på att marklager röjts bort. Vid arkeologiska undersökningar märks detta genom en identifiering av avröjningshorisonter i den stratigrafiska sekvensen.

Markanvändningen bör belysas genom frågor kring odling, djurhållning och rörelsemönster inom tomten. Vilka näringsfång går att identifiera och vilka generella samhällsgrupper kan knytas till stadsgården? Rör det sig exempelvis om en hantverks- eller handelsmiljö, eller kan kvarteret endast knytas till en kyrkomiljö? Förändras den övergripande miljön över tid? Frågor kring hushålllets population och sociala status är svårare frågor att belysa, men bör ingå för att försöka sätta människan och inte bara bebyggelsen i fokus. Skillnader mellan olika sociala miljöer, kan exempelvis belysas genom studier av gårdens arkitektur, storlek och materiella kultur. Inom ramen för förundersökningen bör förutsättningar för föremålstudier utredas.

Historik och äldre kartmaterial

Området ligger i södra delen av den medeltida staden, strax väster om stadskyrkan, S:t Nicolai. Tomten har varit i kyrkans ägo sedan 1493, då en gård skänktes till S:t Nicolai altare av kyrkoherden Gereke Hansen. Han hade köpt den av S:t Olof och S:t Jacobs altare i samma kyrka (Nilsson 1968, s. 107). Syftet med kyrkoherdens donation var att detta skulle vara stadens prästgård där sockenprästen eller hans kapellan, men även framtida präster skulle bo.

Att det funnits byggnader i närområdet redan tidigare visar ett brev daterat 1483 och som omtalar en tvist mellan honom och en borgare Arent Skreddare om en lada intill prästbolet. Den förre prästen, Lale Henriksen, hade köpt mark och därpå byggt ladan, i syfte att förbättra prästgården.

Tomtens exakta utbredning och byggnadernas placering inom denna under medeltiden är oklar. I samband med stadsbranden 1619 brann prästgården ner men återuppfördes (Nilsson 1968, s. 107).

Den första kartan över Halmstad, där de olika tomterna också förtecknades, upprättades 1695 av lantmätare Johan Söderling och finns i flera versioner (fig 7). Inom det aktuella förundersökningsområdet låg också delar av ”scolan och schole-gården” (52) öster om kyrkoherdens tomt (53). Förteckningen avseende tomten 53 förmedlar också en intressant uppgift om att ”huusen widh macht” d.v.s. att husen är i gott skikt. På Lars Söderling karta från 1698 återfinns kyrkoherdens tomt och skolan samt skolehagen men med nya tomtnummer, 65 respektive 66 (1380k-47,

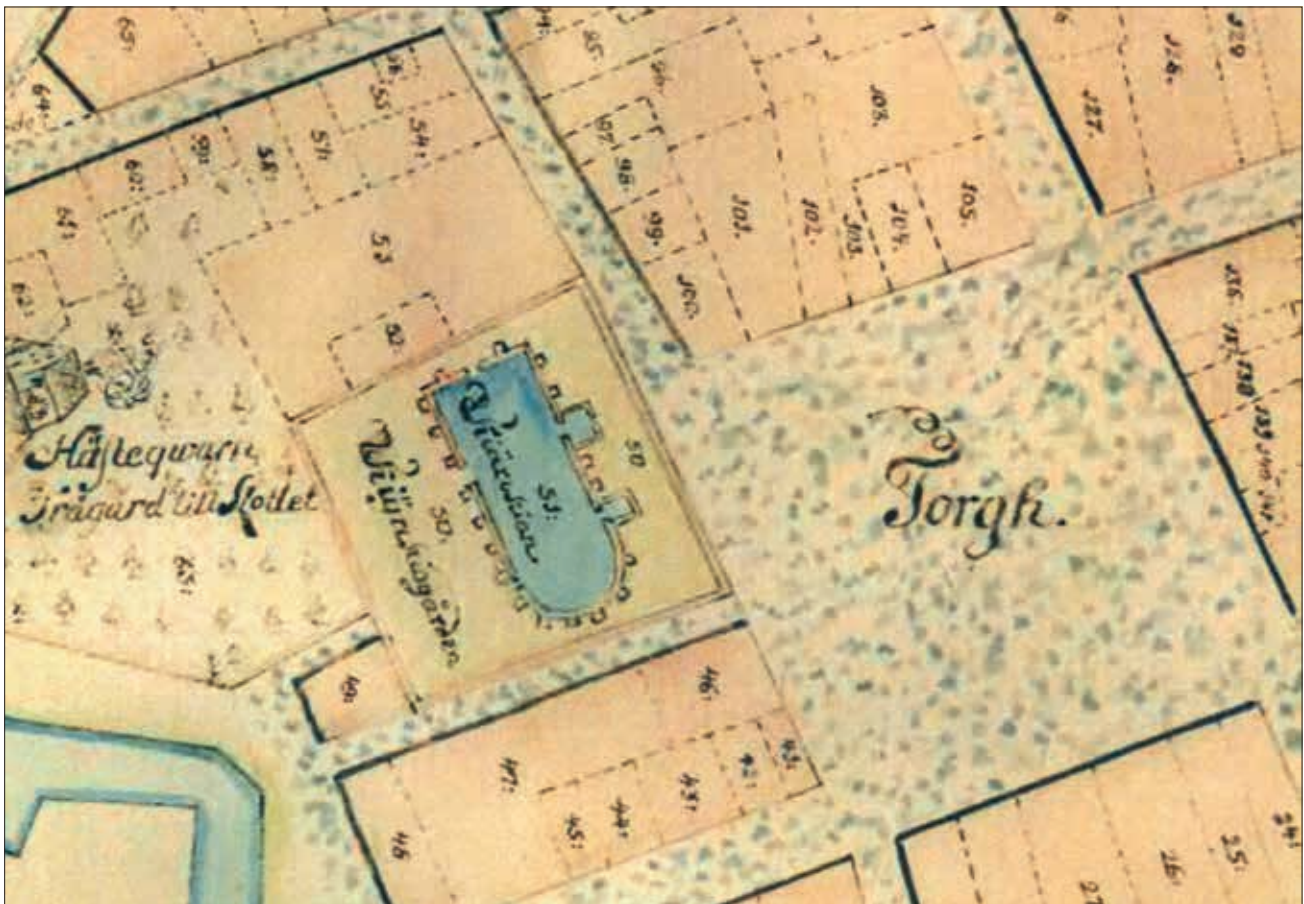

Fig 7. Utsnitt ur karta över Halmstad från 1695 (1380k-44, Lantmäterimyndigheternas arkiv). Utan skala.

Lantmäteristyrelsens arkiv). I söder gränsar tomten till slottets trädgård och i väster bland annat till hospitalet och en Petter Krukmakare (Håkansson 1987, s. 58).

1656 byggdes ett nytt skolhus genom en donation av köpmannen Fredrik Albrechtsen Machum och hans hustru Elisabeth Andersdotter på tomten mellan kyrkogården och prästgården (Trulsson, s. 306). En envåningsbyggnad i sten och med ett vindsrum uppfördes och stod kvar fram till 1787 då den revs. Fastigheten lades därefter ihop med prästgården. Den finns dock återgiven på Ekholms karta från 1797. Om skolan haft en eller flera föregångare är oklart men noterbart är att man kan ana en byggnad/tomt på denna plats redan på en karta över Halmstad 1648 (fig 8).

1750 gör lantmätare Wetter en grundritning över sjö- och stapelstaden Halmstads hus och gårdstomter, trä- och kålgårdar. Här är prästgården och kålgården åtskilda och området för skolan, vedbod och kålgård markerade (fig 9).

Bilden över byggnadernas placering på prästgårdstomten under 1700-talet klarnar tack vare en av kyrkoherde Dryander år 1753 upprättad plan och beskriv-

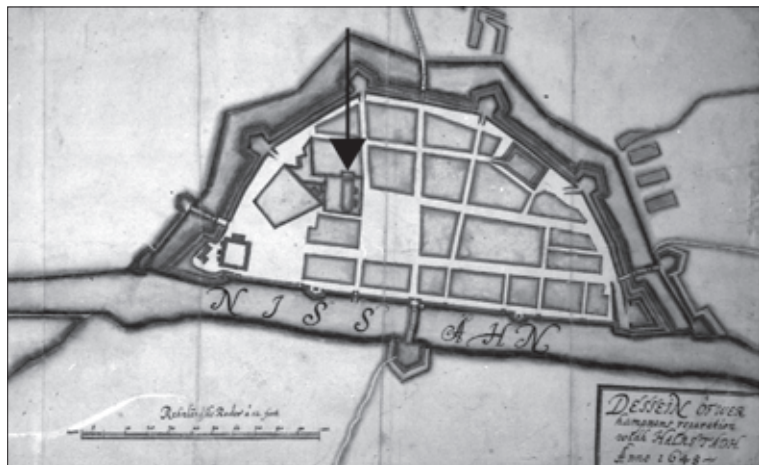

Fig 8. Del av karta över Halmstad med befästningar och stadsplan upprättad 1648. Pilen markerar skoltomtens läge. Original i Krigsarkivet, Stockholm. Reproducerad från negativ i Kulturmiljö Hallands arkiv (HMAK 1983).

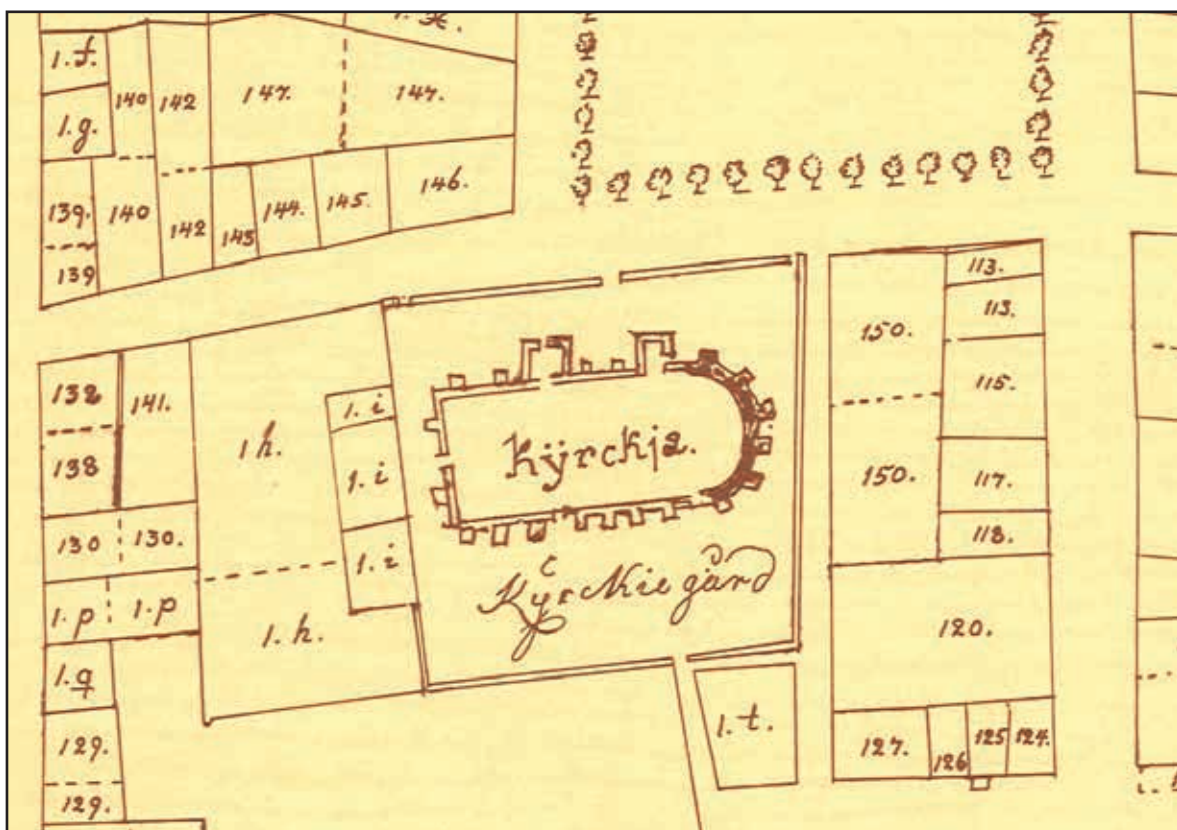

Fig 9. Utsnitt ur lantmätare Wetters karta från 1750 med prästgård och dess kålgård markerade (1h). Mellan denna tomt och kyrkogården ligger skolan, vedbod och kålgård (1.i). Originalen förvaras på Riksarkivet och kopia (faksimil) i Kulturmiljö Hallands arkiv (HMAK 2966). Skala 1:1000.

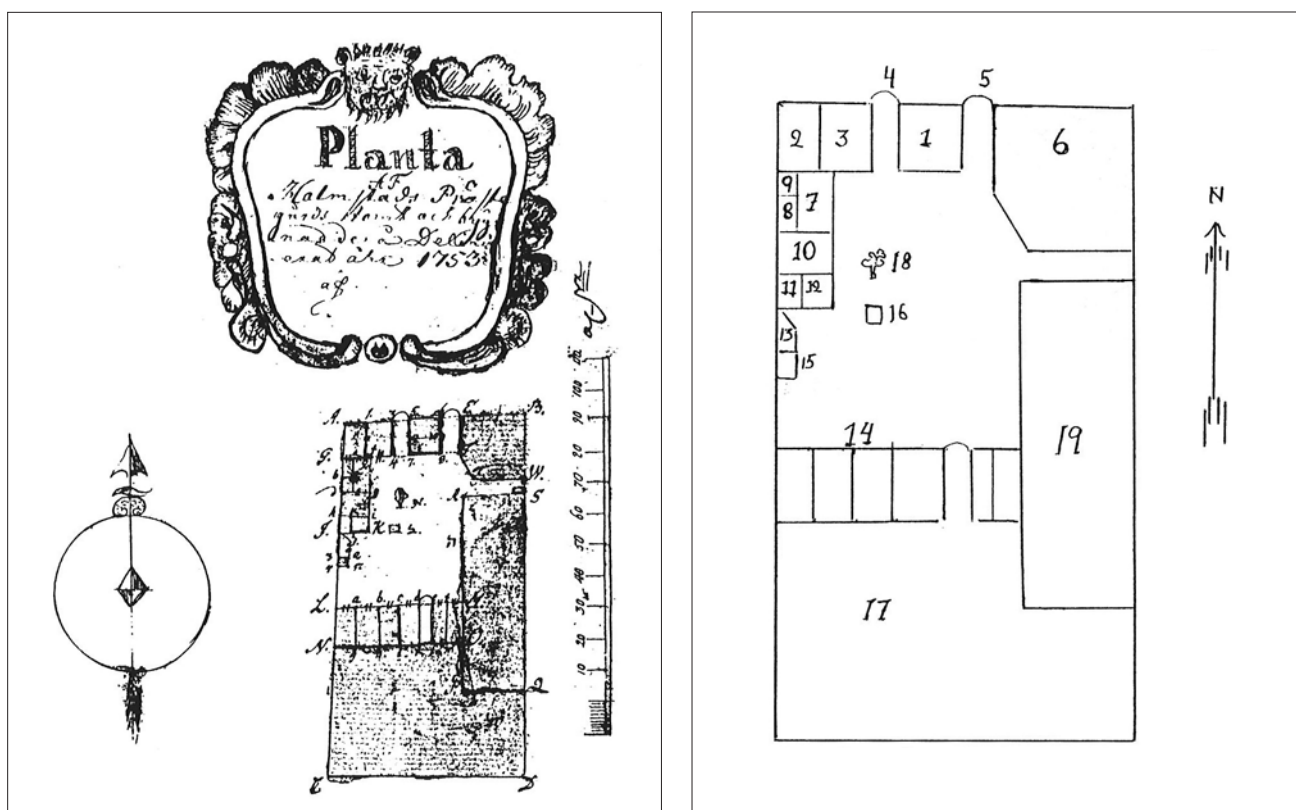

Fig 10. Till vänster; planritning över "Halmstads Prästgårds tomt och byggnader å Delinierat åhr 1753" och till höger en renritning av samma plan. (Bildkälla: Gamla Halmstads Årsbok 1995 s. 81 och 82).

ning (Andersson 1995, s. 80 ff.). Bostadshus, källare, bryggghus, drängkammare, vedbod och toalett var förlagda i norr (1-3) och utmed den västra sidan av tomten (9-15, fig 10). Mitt på fastigheten låg prästgårdens stall och ladugård (14) med en drängkammare i östra delen. Byggnaden undersöktes delvis 1977 och bedömdes vara från fas IV (1700-talets början-1800-talets mitt).

Söder om fanns "rätta hagen till köksväxter" (17) och mellan ekonomibyggnaden och bostadshuset fanns en öppen yta med brunn (16) och ett vårdträd (18), en lind. Den västra bostadsdelen var uppför 1746 i två våningar. Här låg tidigare en förfallen byggnad. Den norra längan hade stensockel med en våning och var försedd med två snidade överliggare med året 1621. I det nordöstra hörnet fanns "en hageplats till köksförnödenheter" (6). I öster låg skolans tomt (19).

Under åren 1845-1846 uppfördes en ny prästgård och den gamla prästgårdens manbyggnad försålles 1847 på auktion (Ljung 1935, s 210). 1869 byggdes en sakristia till på södra gaveln som ersatte den under kyrkans restaurering 1870 nedrivna sakristian och kom sedan att användas som pastorsexpedition (fig 11). 1907 flyttades den ut i en nyuppförd tillbyggnad som också kom att hysa ett arkivrum. En ny prästgård uppfördes 1979, men revs 2014 på grund av fukt och mögel.

Ytterligare minst två byggnader fanns här under 1800-talet. I norr på platsen för

Fig 11. Utdrag ur karta över Halmstad från 1879 (1380K-43, Lantmäterimyndigheternas arkiv). Utan skala.

Dryanders bostadshus uppfördes 1846 en korsvirkesbyggnad som fortfarande ligger kvar på samma plats (bebyggelseregistret/raa.se). Den hade funktion av brygghus och magasinsbyggnad, renoverades 1973 och inrymmer nu bl.a. verksamheter knutna till kyrkan. En karta från 1879 (1380K-43) visar även en större ekonomibyggnad längs tomtgränsen i nordväst. Den kan vid något tillfälle ha kortats av i den södra delen och den återstående delen fungerade som skjutsstallar vilka revs 1978. Inga av prästgårdens byggnader verkar ha varit försedda med källare.

Metodik och dokumentation

Förundersökningsytan söder om en asfalterad parkering bestod av gräsmatta och här förlades schakten. Ytan avgränsades med kravallstaket i norr.

Sammanlagt fem schakt (1x2 meter stora) förundersöktes (fig 2). Två mindre avvikelser skedde utifrån undersökningsplanen. Gropen i nordväst visade sig innehålla dräneringsrör och fick därför flyttas mot väster och placeras i nordsydlig riktning (schakt 4) i stället för östvästlig för att ligga inom förundersökningsområdet. Den sydligaste planerade provgropen utgick eftersom de övriga tre schakten (1, 2 och 5) bedömdes ge tillräcklig information om den södra delen av området.

Schakten handgrävdes kontextuellt från grässvålen till alven. Då schakt 4 visade sig ha en kulturlagertjocklek av 2 meter grävdes av praktiska skäl endast den nordligaste halvan till botten medan de understa lagren i södra delen (sammanlagt 0,2 meter) sparades. Fynd togs tillvara från alla lagren i schakt 1 och 2. I schakt 5 insamlades fynd från alla lager utom det översta matjordslagret (K 2). I schakt 3 togs inga fynd tillvara och i schakt 4 bestod den översta 0,8 metern av massor från 1970-talet vilket innebar att fyndinsamlingen skedde först fr.o.m. K41. I de fall ett lager täckte hela ytan, samlades alla fynd in i ett sammanhang utan rutindelning. En matris upprättades också i fält över alla kontexter per schakt. Schakt och kontexter mättes in med totalstation men några av dessa, K28, K29 och K101 (schakt 1) och K46, K70, K71 och K72 (schakt 5) ritades också i plan för hand i skala 1:20 och västsektionerna i schakten 1, 2, 4 och 5 dokumenterades i samma skala.

Tre prover skickades för ^{14}C -datering till Ångströmlaboratoriet, Uppsala Universitet. Två av dessa bestod av träkol som först genomgick en vedartsanalys av Thomas Bartholin, Scandinavian Dendrodating, Tyskland och den tredje (ett sädeskorn från råg) togs från ett av de makroprover som valdes ut i samråd med och analyserades av Mikael Larsson, under perioden anställd vid Kulturmiljö Halland. Hans analys återfinns under kapitlet Resultat.

Under arbetets gång togs digitala fotografier och 75 av dessa har arkiverats. Mätningar och registrering av fynd har gjorts inom ramen för dokumentationsverktyget Intrasis 2.2. Fyndnummer 1-206 har registrerats av Lena Bjuggner medan det keramiska materialet (F 207-411) har gått igenom av Torbjörn Brorsson som också skrivit om keramiken under kapitlet Fynd. Vid registreringen av keramiken har följande definitioner av skärvstorlekar tillämpats. Fragment är skärvor som är spjälkade och mindre än 1 cm^2 . Defekta skärvor är större än 1 cm^2 men de är varken intakta eller kompletta. Ett komplett kärl har hela kärlprofilen bevarad, dvs. från botten till mynning och ett kärl som är intakt är helt bevarat. Samtliga skärvor har definierats som defekta. Djurbenen har analyserats och sammanfattats av Emma Maltin, Bohusläns museum. Spik har kastats efter registrering då de var korroderade. Ett urval på tre föremål (glas, metall) har skickats till konservering.

Vid några tillfällen under arbetets gång informerades personal från Halmstads församlings kansli, inrymt i den östra byggnaden på fastigheten, om förundersökningens preliminära resultat vilket också kommunikatör Mona Davidsson förmedlade vid två tillfällen; "Vad gömmer sig under ytan" (21 augusti) och "Skärvor från svunnen tid" (2 oktober) på Svenska Kyrkans hemsida. Hallandsposten gjorde också ett reportage som publicerades den 6 november 2015.

Resultat

Kontexterna i de fyra schakten presenteras i var sin stratigrafisk matris. De beskrivs inom ramen för varje schakt och beskrivs med början från botten. Då schakten är helt skilda från varandra görs ingen gruppering och fasindelning.

Schakten

Schakt 1

Gräsmattan låg kring +4,65 m ö.h. och den samlade kulturlagertjockleken var cirka 1,1 meter vilket stämde väl överens med den motsvarande situationen i borrhål

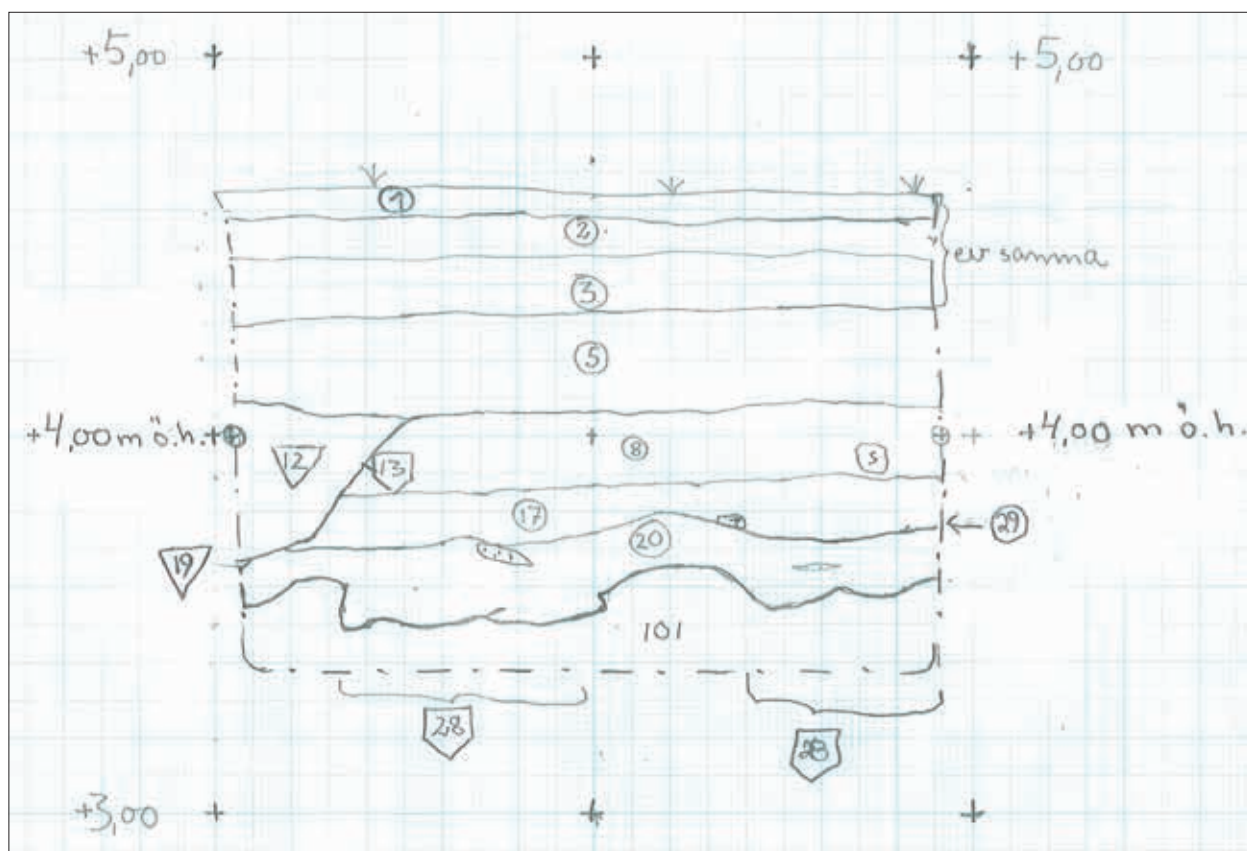

Fig 12. Sektion 571, schakt 1, mot väst. Skala 1:20.

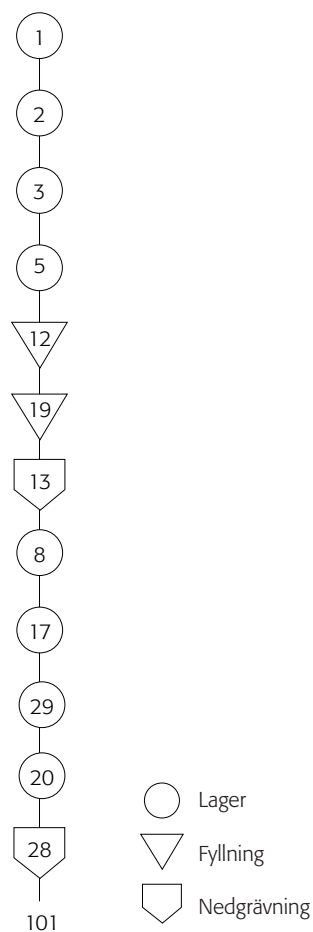

Fig 13. Stratigrafisk matris, schakt 1.

Fig 14. Nedgrävning K28 och spadstick i alven, K101. Mot väst.
Foto: Lena Bjugger (fotonr 2016-12-13).

1505, som var 1,05 meter. Generellt sett var lagren genomkorsade av rötter och också påverkade av djurgångar.

Den geologiskt bildade bottensanden (alven, K101) låg på +3,50 – +3,65 m ö.h. (fig 12 och 13). Sandens yta varierar kraftigt på grund av att man grävt två grunda, mindre rännor (K28) i östvästlig riktning (fig 14). Rännornas bredd kunde uppmätas till cirka 0,6 i söder respektive minst 0,6 meter i norr. Spår efter spadstick syntes också i sanden, men har sannolikt samband med efterföljande odlingsfas.

Nedgrävningarna för rännorna har eliminerat eventuella äldre lager då några sådana inte fanns bevarade. De kan ha en odlingsteknisk förklaring med syfte att hålla den ovanpå påförda odlingshorisonten (K20) fuktig. Denna bestod av brungrå humös sand med insprängda sandlinser, som indikerar att jorden tillförts sand men inte helt blandats med det humösa komponenterna. Lagret innehöll keramik (yngre rödgods och en bit av en kritpipa), glasfragment från kärl och fönster, en bit blyspröjs, järnföremål som beslag och spikar, slaggbitar och djurben samt bitar av ostronskal. Fyndsammansättning pekar på att materialet är deponerat under tidigt 1600-tal.

Makrofossilprovet visade att korn från skalkorn, råg och brödvete fanns i lagret. De har sannolikt kommit från odlingar utanför staden. Vid analysen påträffades också slagg från stenkol. Lagret var också kompakterat vilket kan indikera att odlingen legat nere under en period och man nyttjat området för passage vilket packat lagret. Ovanpå fanns ett ställvis mm-tunt grått sandlager, K29.

De ovanpå påförda lagren (K8 och 17) representerar två odlingshorisonter men gränsen mellan de båda är otydlig. K17 är mer packad i norr och öster än i övriga delar. Materialet i de båda horisonterna är av likartad karaktär med fragment av keramikkrärl, en bit av en kritpipa och glas (fönster och krärl), bly (klipp och spröjs), järn (spikar och en tråd) och djurben. Fynden dateras till 1600-talet eller tidigt 1700-tal. I K8 fanns en bemålad skärva med linjer i vitt och brunt (fnr 18) möjligen en omlagrad klar glasskärva i venetiansk stil. I samma lager fanns också en skärva av ett ovanligare fynd i Halmstad, ett fragment till en tallrik i serpentinsten. Makroinslaget bestod av två skalkorn.

I den södra delen av schaktet fanns en nedgrävning, ett dike (K13), i odlingshorisonten K8 (fig 15). Den hade en östvästlig riktning med en svag förskjutning åt söder och kan ha grävts i dränerande syfte då fyllningen i botten bestod av ett tunt lager sand möjligen bildat vid ett tillfälligt vattenflöde (K19). Diket kan också haft en avgränsande funktion för odlingsbädden norr därom. Det har sannolikt brukats under en kort tid och därefter direkt fyllts igen med brun humös sand (K12). Fynden som består av fragment av keramikkrärl (porslin), kakel, buteljglas och djurben dateras till 1700-talet. Området har därefter tagits i anspråk till odling även under 1700–1800-talen (K3 och K5). Det övre lagret

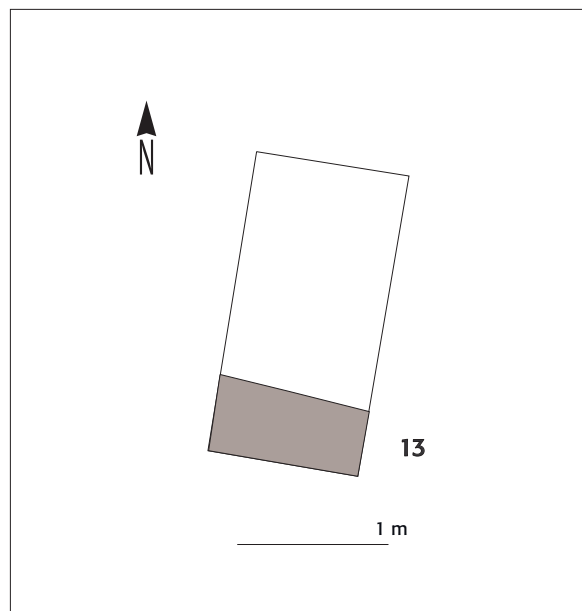
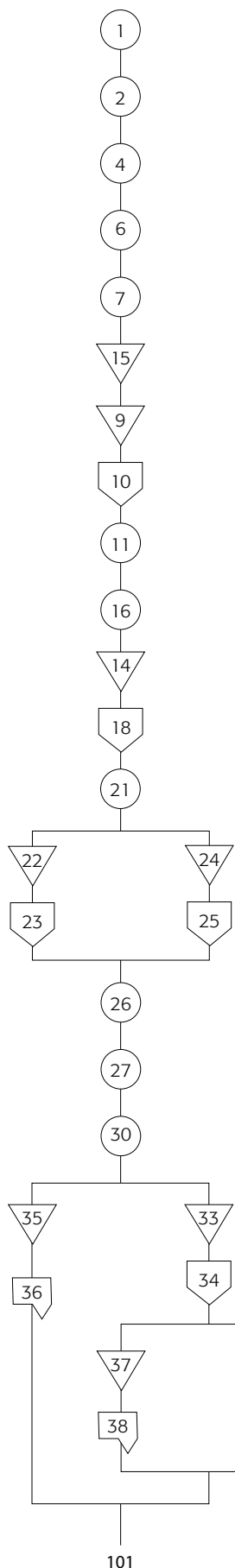

Fig 15. Plan över dike (K13). Skala 1:50.

(K2) under grässvålen (K1) bestod av matjord sannolikt tillkommen efter att prästgården byggdes 1799.

Schakt 2

Gräsmattan låg kring +4,70 m ö.h. och den samlade kulturlagertjockleken var 1,2 meter, oräknat nedgrävningar, vilket stämde väl med resultaten från borrhål 1506. Däremot var lagren fler och tunnare. De var infiltrerade av rötter och påverkade av djurgångar.

Den geologiskt bildade sandbotten låg på +3,5 m ö.h. i norr och steg något mot söder till +3,6 m ö.h. en nivå som är identisk med schakt 1 (fig 16). I sanden var två stolphål (K36 och 40) nedgrävda och utgör inledningen till en äldsta fas (fig 17 och 18). K 36 fortsatte in i den västra sektionen. Fyllningarna K35 och 39 var likartade och

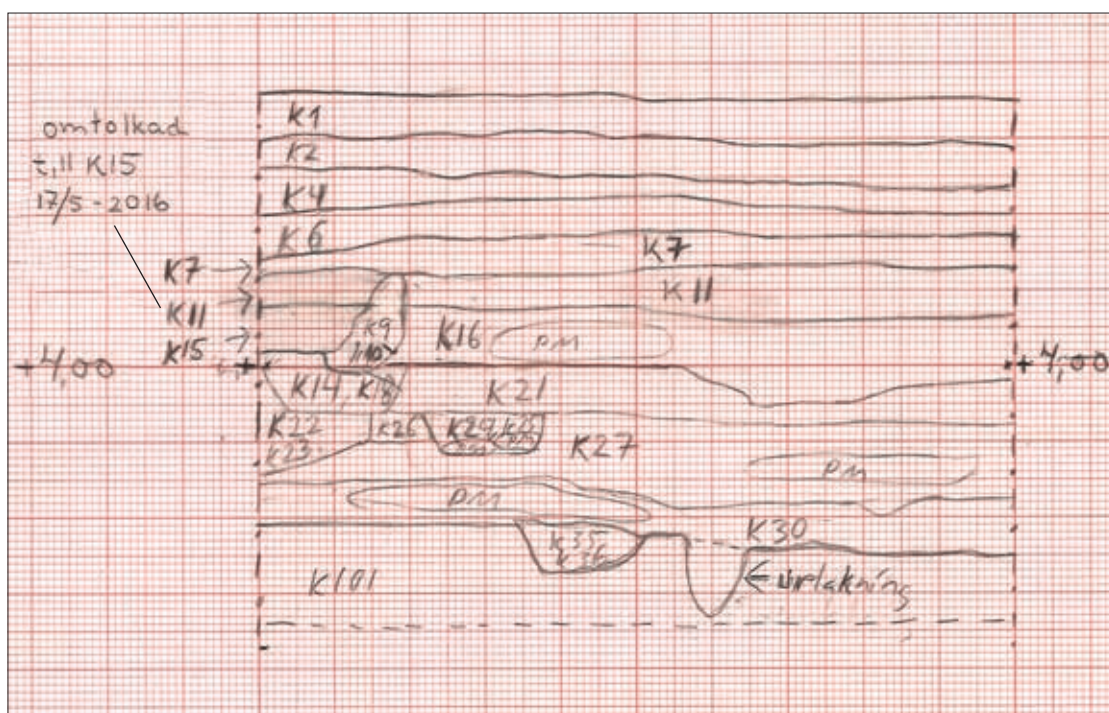
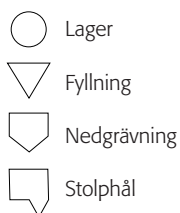

Fig 16. Sektion 694, schakt 2, mot väst. Skala 1:20.

Fig 17. Stratigrafisk matris, schakt 2.

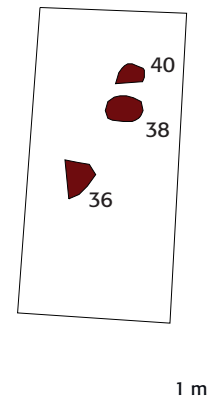

Fig 18. Schakt 2. Tv: I sandbotten syns spåren efter stolphålen K36, 38 och 40. Sedd mot norr. Fotograf: Fredrik Larsson (fotonr 2016-12-21). Th: plan över stolphålen K36, K38 och K40. Skala 1:50.

har tillkommit efter det att stolparna tagits upp.

Ett tredje stolphåls (K38) stratigrafiska relation är något osäker eftersom den norra nedgrävningskanten var skadad av en yngre nedgrävning (K34) vilken också skurit av den övre delen av fyllningen till K39. Fyllningen (K37) i K38 var lucker och innehöll tegelkross till skillnad från de övriga stolphålen. Den större nedgrävningen K34, kan ha tillkommit för att dra upp stolpen i K38. Fyllningen K33 hade en homogen karaktär och innehöll träkol, samt fynd som en bit fönsterglas och några djurben. Möjligen representerar stolphålen en enklare typ bebyggelse, men antagligen inte något bostadshus. Bristen på fynd gör fasen svårdaterad men fönsterglasets kan peka på ett avslut under tidigast 1500-talet.

Nästa fas inleddes med att ett utjämningslager (K30) fördes ut över ytan. Det var relativt kompakt och innehöll få komponenter men även sparsamt med fynd som en bit av ett tyskt keramikkrärl (Werra), två bitar av ett passglas, tre spikar och några djurben. Fynden kan knytas till perioden senare delen av 1500-talet och 1600-tal. Ett frö av råg daterades till tiden efter 1520 med en största sannolikhet på 61,4% (2 sigma) till 1620-1670 AD (se bilaga 5). Ovanpå låg en odlingshorisont (K27) med ett heterogent innehåll bestående av enstaka bruna och grågröna lerfläckar och sandlinser. Både detta och K30 sluttade något mot norr och följde därmed fortfarande den ursprungliga topografin. Även i K27 fanns råg samt ett ospecificerat sädeskorn.

I K27 finns också några tegelbrockor, enstaka stenar och en hel del fynd, som keramik (jydepotta och yngre rödgods), gult tegel av holländsk typ, glaskärl och fönsterglas, några med smältrand, ett oidentifierbart järnföremål och djurben. Fynden är från tidigt 1600-tal. K26 som finns i södra delen av schaktet bedöms vara en del av K27.

I söder fanns två nedgrävningar, rännor (K23 och K25) med östvästlig riktning och som skar genom K26 och 27 (fig 16 och 19). K23, som fortsatte in i sektionen i söder har tolkats som en tomtgräns alternativt dränering och K25 som en tomtgräns alternativt en odlingsteknisk funktion (ränna med påfylld näringsrik matjord). Fyllningen (K22) i K23 var kompakt och snarlik K27 och innehöll fynd av en kritpipa och en bit kakel. Fyllningen (K24) i K25 var porösare, innehöll enstaka valnötsstora stenar och snarlik den yngre odlingshorisonten K21 som täckte nedgrävning. Båda kontexterna bedöms vara samtida. Fyllningen K24 var riklig på fynd och innehöll förutom keramik, kakel och kritpipsskaft även bitar av glasfönster och ett fragment av ett dryckesglas med pålagda vita trådar samt

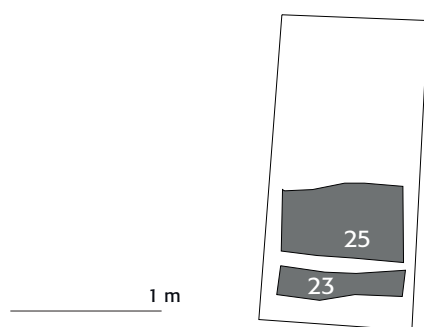

Fig 19. Plan över tomtgränser, alternativt dränering eller odlingsteknisk anordning under 1600-talet. Skala 1:50.

spik, en bit av ett ostron och djurben. Glaset dateras till förra delen av 1600-talet. Dessutom påträffades skalkorn vid makrofossilanalysen.

Ytterligare två efter varandra följande rännor återkom i samma del av schaktet och skar yngre, ovanpå liggande lager. Både K18, som var nedgrävt genom odlingshorisonten K21 och K10, som skar utjämningslagret K11 var av likartad karaktär. Båda fortsatte in i sektionen i söder. De tolkas som tomtgränser alternativt gränser mellan två olika nyttjandeområden. Möjligen kan K18 också vara en ränna vid en odlingsbädd. Fyllningen (K14) i denna innehöll fynd av keramik, kritpipor, kakel, fönsterglas och dryckesglas med vita glastrådar samt djurben.

Odlingshorisonterna K16 och K21 innehöll fynd från senare delen av 1600-talet och tidigt 1700-tal. I K16 låg bl. a. ett mynt från 1720 och en kritpipa med som dateras till perioden 1705-1715. Vid makroanalysen påträffades skalkorn och vete. Det ovanpå utlagda utjämningslagret K11 innehöll fynd från 1700-talet och en

odlingshorisont K7 från senare delen av 1700-talet, vilket innebär att rännan K10, nedgrävd i 11 och med fyllningarna K9 och K15 grävdes under detta århundrade. K15 liknade K11 och fyllningen K9 var snarlik K7 vilket göt att dessa sannolikt var relativt samtidiga. Odlingshorisonten K7 är möjligen inte så hårt brukad då spikar låg i lagret främst utmed schaktets östra sida. Detta skulle kunna indikera att det har stått en plank här som sedan rivits.

De ovanpå påförda odlingshorisonter K4 och K6 tillkom under sent 1700-tal och 1800-talet. K1 och K2 representerar grässvålen och underliggande matjordslager är anlagda under 1900-talet även om fynden tidsmässigt var något äldre.

Schakt 3

Gräsmattan låg på kring +5,35 m ö.h. och schaktet förlades med syfte att jämföra lager och konstruktioner med resultaten från undersökningen 1977, som låg 3,5 meter sydväst därom.

Det 1x2 meter stora schaktet visade sig innehålla ett dräneringsrör i östvästlig riktning (fig 20). Ovanpå i fyllnadsmassorna låg tre större stenar som kan ha ingått i den norra väggen till den 1700-talsbyggnad som delvis undersöktes 1977. Kulturlagren var bortgrävda till nivån + 4,24 – +4,33 m ö.h. men likväl torde cirka en meter kulturlager vara bevarade. På grund av rörets utbredning kunde inte lagren undersökas utan ett nytt schakt (schakt 4) togs upp 1,7 meter väst därom.

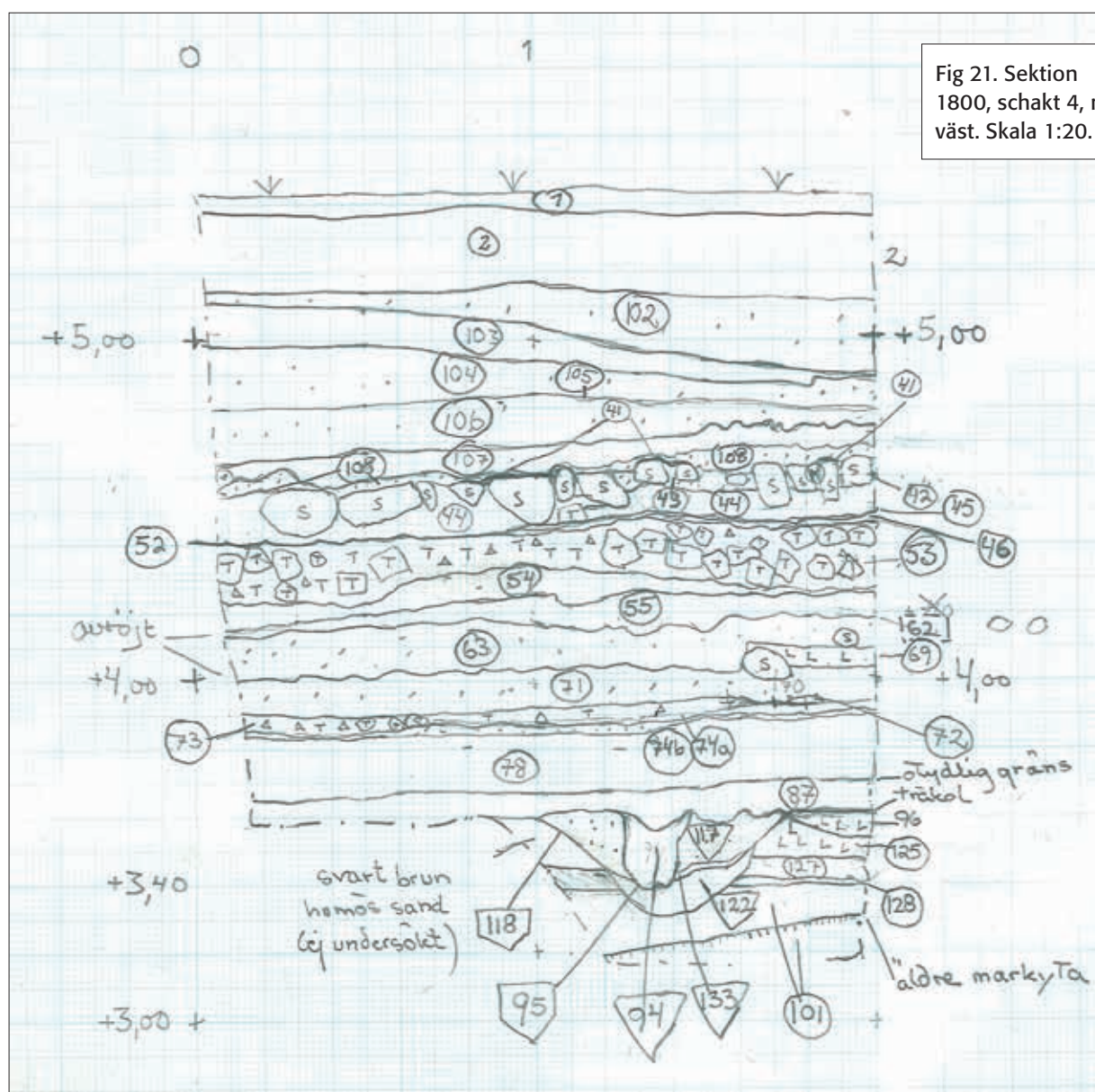

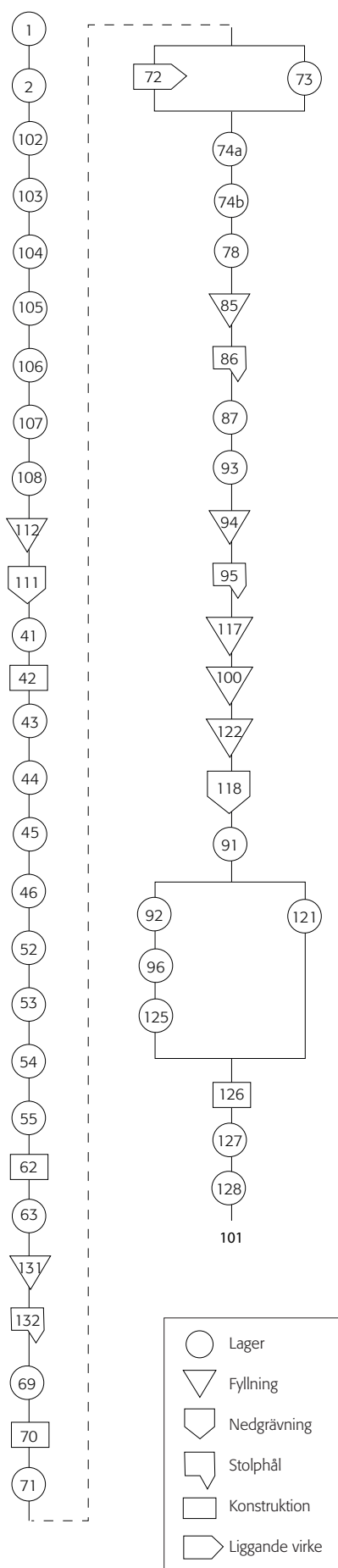
Fig 20. Schakt 3.med dräneringsrör. Till vänster, vid pilen, under rörnedsgrävningen syns kulturlagren. Mot väst. Fotograf: Lena Bjuggner (fotonr 2016-12-14).

Schakt 4

Gräsmattan låg på drygt +5,4 m ö.h. och den samlade kulturlagertjockleken var två meter oräknat nedgrävningar. Dock bestod de översta 0,8 metern av sentida (efter 1977?) påförda sandiga massor och matjord, som grävdes bort med spade. Kontexterna började handgrävdas med grävsked från nivån +4,6 m ö.h. till nivån +3,4 m ö.h., vilket innebär att de äldre kulturlagren har en tjocklek av 1,2 meter. På grund av djupet i schaktet grävdes endast den norra metern mellan +3,4 – +3,6 m ö.h. Det bör nämnas att djurgångarna i lagren är frekventa.

Botten, som låg på kring +3,4 m ö.h. bestod av gul sand med tunna äldre markhorisonter, bildade innan området började utnyttjas (fig 21 och 22). Det äldsta lagret (K128) utgjordes av ett fyndtomt, svagt humös sandlager med rikligt

förekommande träkol och sot, tolkat som en avbränd markyta. Träkolet kom från al och daterades till perioden 420-590 AD (2 sigma). Man kan här tänka sig att området härjats av en naturlig brand långt före stadstiden. Det finns emellertid en intressant iakttagelse i Hospitalsgatan, cirka 100 meter öst därom, som bör nämnas. Här påträffades, vid en undersökning 1980, en härd, som har daterats till 235-635 AD (2 sigma), på ungefär samma nivå som K128 (Rosengren 1980).

Det överlagrades av ett liknande men brunare lager (K127) också innehållande sot och träkol som också låg som ett par cm tjockt lager på ytan. K127 är svårtolkad på grund av den begränsat framgrävda ytan, men kan vara en markyta alternativt en odlingshorisont (fig 23). Inga fröer fanns bevarade i K127 och lagret var fyndtomt men sotigt och innehöll mindre träkolsbitar. Dess tillkomsttid är oklar.

Den första händelsen därefter var att bebyggelse etablerades på platsen. I norra delen av schaktet fanns resterna efter en byggnad lagd på syllstenar, vars toppmått var +3,55 (Ö) respektive +3,62 V). De två syllstenarna (K126), som bestod av obearbetade markstenar stack ut i den norra sektionen och var delvis nersjunkna i markytan K127. Väster och öster om stenarna fanns lager med lera. Det understa lagret (K125) var delvis lättbränt med inblandning av blågrå lera. Det anslöt i öster mot syllstenar och kan dels ha fungerat som ett stabiliserande utjämningslager men också som golv (fig 23 och 24). I toppen på detta (nivå 3) låg bitar av träkol som insamlades och skickades till vedartsanalys. Det visade att merparten av kolet kom från yngre bokar. En av kolbitarna daterades till perioden 1290-1410 AD (2 sigma). Syllstensbyggda hus under 1300-talet är ovanliga i Halmstad men har påträffats vid undersökningarna i kvarteret Hjärtat 1977 och i Brogatan 2011 (Augustson 1992, Balic och Öbrink 2013). Blågrå lera har förts på, nerifrån räknat, K96 och K92 som nya golv. K96 har lagts på i två omgångar med ett tunt smutslager emellan och skulle egentligen ha tre olika kontextnummer, men har på grund av den begränsade utgrävningsytan slagits ihop till en kontext. Även K121 som låg över den östra syllstenen har förts på som golv, vilket kan vara resultat av huset fått en ändrad

Fig 22. Stratigrafisk matris, schakt 4.

Fig 23. Den norra sektionen med den äldsta markytan, odlingen/markytan och efterföljande bebyggelse som i slutfasen destruerades samt en efterföljande odlingsfas. Sedd mot norr. Fotograf: Lena Bjugner (fotonr 2016-12-74).

utformning. På ytan av K96 och K92 fanns tunna lager med sot och träkol, möjligen utrensad spisaska. Överst fanns ett lager med rosaröd, ställvis något lättbränd lera (K91) som täckte en av syllstenarna K126. Lagret tolkades som en rasering (destruktion) av byggnaden och återfanns i den norra och östra sektionen men saknades i väster. Några fynd påträffades inte i några av kontexterna.

Efter raseringen av byggnaden grävdes en ränna (K118) i östvästlig riktning (fig 24). Den hade en oregelbunden sida, mjuk nedgrävningskant och rund botten med spår av spadstick. Rännans funktion är osäker men kan ha tillkommit i samband med att man grävt upp en förmodad syllstenrad med samma riktning och som har utgjort byggnadens södra vägg. Tolkningen understöds av att lerlagren endast finns norr om K118. I så fall kan de kvarliggande syllstenarna K126 ha utgjort en mellanvägg i huset. Söder om rännan fanns ett lager med svartbrun humös sand, som denna skar igenom och som inte undersöktes.

K118 fylldes delvis med brun humös sand med sand och lerfläckar (K122). Den

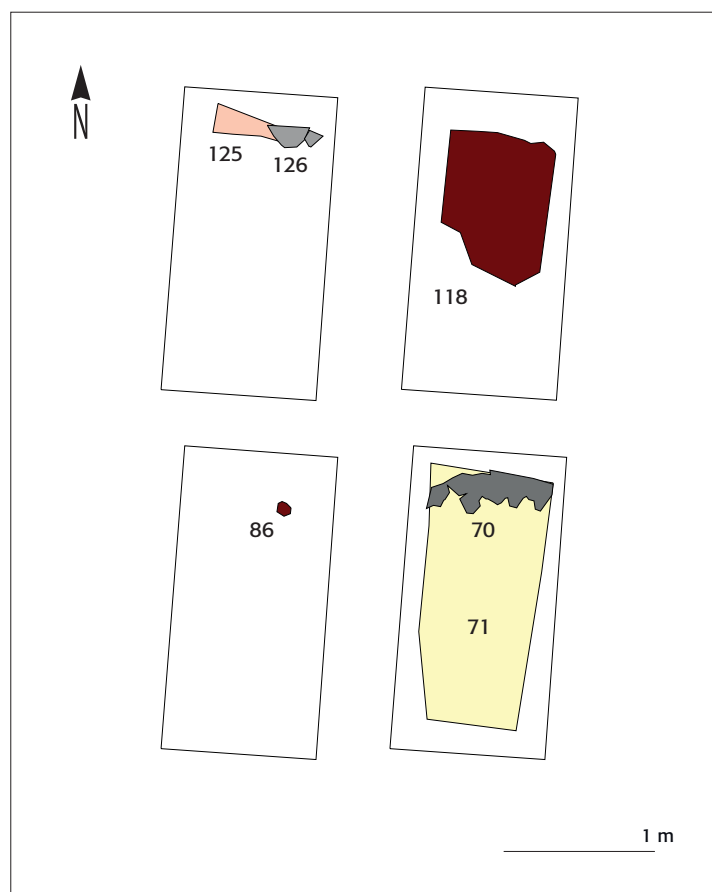

Fig 24. Plan över K70, K71, K86, K118, K125 och K126. Skala 1:50.

lämnades därefter öppen ett kort tag så en tunn horisont av humös sand bildades (K100) och fylldes slutligen igen med sand (K117).

En stolpe (K95) grävdes ner i den igenfyllda rännan, kanske som en del av en gränsmarkering eller en del av väggkonstruktion, på samma plats som den förmodade syllstensraden. Stolpen togs bort och hålet fylldes igen (K94). Ett lager med gråbrun humös sand med bränd lera, enstaka sot- och lerfläckar täckte ytan i schaktets mitt (93) och gick något över fyllningen i K94. Det var tunt, grävdes endast i den norra delen och innehöll fragmentariskt tegel och bit av en kalksten. Lagrets funktion var oklar, men kan möjligen vara en rest av ett utjämningslager.

Området kom därefter att utnyttjas för odling efter att matjord, sand och näring tillförts. Två odlingshorisonter gick att urskilja (K87 och K78, fig 21). Att matjorden varit näringsrik visar förekomsten av åkerpilört, en växt som föredrar näringsrika jordar, i K87. I K78 fanns frö av svartsenap som speglar trädgårdsodling, på tomten eller i närområdet. Keramiken i lagret dateras till senare delen av 1500-talet och början av 1600-talet och är av lokalt, skandinaviskt och tyskt ursprung. I lagret fanns också föremål i järn, som exempelvis en enkelsölja, bitar av glasfönster och glaskärl, slagg och djurben. Benfragmenten kommer från kalv,

get/får, svin och tamhöns samt fågel och fisk. Möjligen röjde man av området innan matjorden påfördes, men denna handling går inte att spåra då lagren var omgrävda. Ett 0,10 meter stort och 0,09 meter djupt stolphål (K86) med svagt humusfärgad sand (K85) påträffades nedgrävt i K87, i norra delen av schaktet (fig 24). Möjligen har en stolpe stått här men avlägsnats innan de sista omgrävningarna av odlingshorisonten (K78) gjorts.

Två stycken, några cm-tjocka, tramlager, det övre grå sand (K74a) med inslag av träkol och det undre bestående av gul sand (K74b), var avsatta ovanpå. K74a saknades i söder men K74b låg över hela ytan. Det överlagrades av ett raseringslager med mycket tak- och murtegel och kalkbruk (K73). Det är tjockast i söder och tunnade helt ut mot norr. Norr därom låg en del av en träkonstruktion med en dymling (K72). Den var ett några mm tjock och syntes som en träfärgning. Den kommer från en rivning av en byggnad och är sannolikt tämligen samtida med K73.

Ett påfört tjockt lager gul sättsand (K71) har utgjort en konstruktion till en stenläggning (K70) endast bevarad i den norra delen av schaktet (fig 21, 24 och 25). I stenläggningen fanns också en mursten i tegel och konstruktionen tolkades som ett golv i en byggnad. Ytterligare ett golv i lera (69) har lagts ovanpå, möjli-

Fig 25. Stenläggning K70 och underliggande sättsand K71. Mot norr. Fotograf: Lena Bjuggner (fotonr 2016-12-47).

gen är detta tecken på en funktionsförändring i byggnaden (fig 25). Nedkörd i K69 påträffades i den norra sektionen ett 0,16 meter djupt, spetsat käpphål (K132) med rester av käppen kvar, dock i ett nedbrutet skick (K131). Den har kapats i nivå med lerans överyta.

Leran har röjts av i stora delar av schaktet och ny sättsand (K63) och en ny stenläggning (K62) lagts på. I samband med detta har käppen också kapats av. Merparten av stenläggningen var bortplockad och endast tre stenar återstod. I sektionen och i plan syntes spåren efter stenläggningen som fördjupningar i sanden.

Ett brunsvart lager (K55) innehållande humös sand och med inslag av blågrå lera i ytan och flak av grå lera i botten överlagrade. Det kan ha fungerat som en gårdsplan under en kortare period. Två mindre yngre rödgodsskärvor låg i lagret, som delvis var bortröjt så att underliggande lager syntes. Man har därefter fyllt på lera blandad med gråbrun humös sand blandat med träkol och kalk som ett utjämningslager (K54). Här låg keramik och glas som kan knytas till 1600-talet. Ett kraftigt raseringslager (K53) fyllt med rött mur- och taktegel, kalkbruksfogar, grus och sand var utbrett som ett stabiliserande konstruktionslager. Det röda murteglet, som var relativt lättbränt, hade höjden 8, 8,5 och 9 cm. Bredden låg på 12,5, 13, 13,5 respektive 14 cm. De indikerade en byggnad som rivits i närområdet.

Ytan verkar därefter legat öppen ett kort tag och en tunn trampyta har uppstått (K52). Den var kraftigast i den östra sektionen men bestod av centimetertunna fläckvisa ytor över hela schaktets yta. Även lerkladdar (K46) har förts ut över ytan och därefter har ett nytt, brunt tunt tramplager bildats (K45).

Därefter har ett nytt konstruktionslager med sand och mycket kalkbruk och tegelbitar (K44) lagts ut ff.a. i den västra delen av schaktet. Det var skadat i öster av en recent nedgrävning (K111). I lagret fanns också fönsterglas, och en kindtand från en människa, 10-15 år gammal. Det senare fyndet indikerar att massor från kyrkan är inblandade i lagret (se kapitlet Osteologisk analys av benmaterialet). K44 och ett tunnare sättsandslager (K43) har fungerat som underlag till en stenläggning (K42) som har ingått i det stall som låg här under 1700-talet och som också påträffades vid den arkeologiska undersökningen 1977 (fas IV). Sättsanden fanns

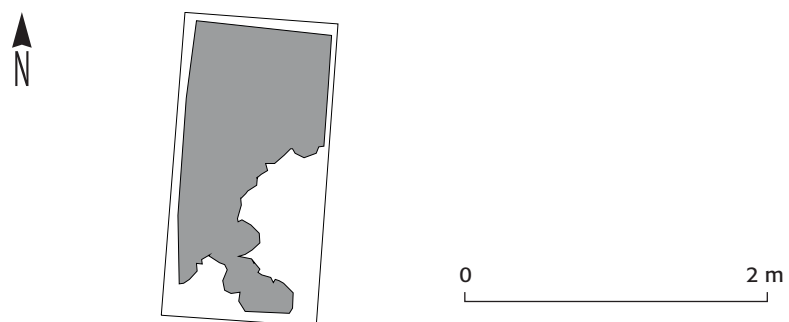

Fig 26. Plan över stenläggning K42. Skala 1:50.

endast i den norra delen av schaktet och låg fläckvis under stenarna och mellan dessa (fig 26 och 27). Stenläggningen var sliten på ovansidan och bestod både av marksten och bearbetade, alternativt huggna stenar. På detta låg ett centimeter tunt tramplager sannolikt från de djur som vistats här (K41). I det sydvästra hörnet av schaktet var stenläggningen bortplockad och i den östra delen saknades stenar på grund av en yngre nedgrävning (K111). Gropen var återfylld med sandiga, lätt humösa massor (K112) och innehöll yngre rödgods, porslin, brunt buteljglas (pilsnerglass), djurben samt tak- och murtegel, som daterades till tidigast 1800-talets andra hälft. Inga fynd togs tillvara.

De ovanpå liggande lagren (K102-K108) upp till gräsmattenivå utgjordes med ett undantag av sandiga påförda massor i markhöjande syfte. K107 var dock ett humösare lager.

Schakt 5

Gräsmattan låg på drygt +4,70 m ö.h och den samlade kulturlagertjockleken var 1,6 meter oräknat nedgrävningar. I det närliggande borrhålet 1504 var kulturlagren endast 1,1 meter tjocka.

Höjden på den geologiskt bildade sandbotten varierade mellan +3,1 och +3,2 m ö.h (fig 28 och 29). Flera nedgrävningar var gjorda ner i sanden och två av dessa

Fig 27. Stenläggning K42, mot ost. Fotograf: Lena Bjuggner.(Fotonr2016-12-23).

(K115 och K120) utgjordes av 0,15 respektive 0,27 meter djupa stolphål. K120 var skuren av K115 och därmed äldst. Fyllningen K114 innehöll djurben men K119 var fyndtom. De övriga två nedgrävningarna (K124 och K130) tolkades som sandtäkter. Efter återfyllning (K129) av K130 var kontexten delvis avgrävd av K124. Fyllningen (K123) i K124 innehöll delar av en delvis smält ugnsvägg, slagg och djurben. Det gick inte att fastställa om K120 och K130 var relativt samtida. En mark- eller möjligen odlingshorisonten (K116) låg i södra delen av schaktet

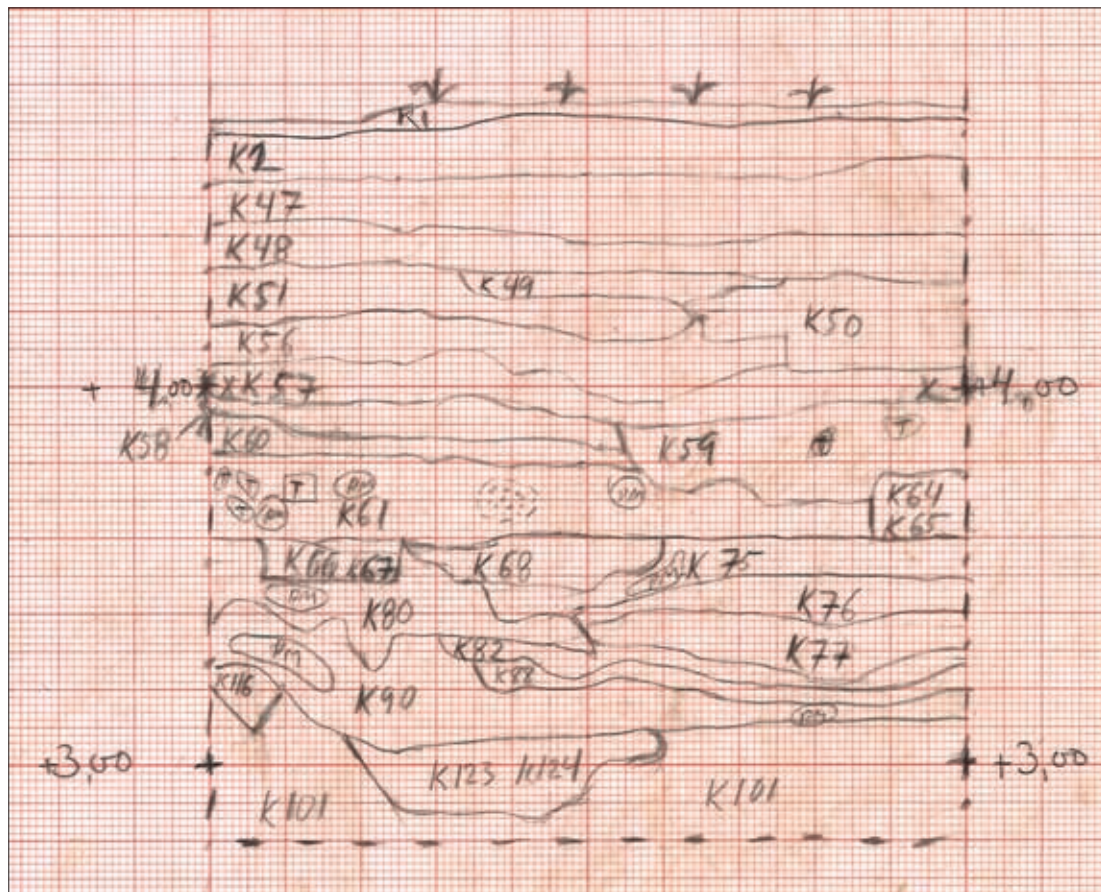

Fig 28. Sektion 1843, sedd mot väst. Skala 1:20.

och var avröjd av ovanliggande lager (K90). Relationen mellan K116 och stolphålen är oklar men lagret sluttade i den norra delen, vilket kan bero på sättningar i underliggande kontexter. Det var också fyndtomt.

K90 bedömdes vara ett utjämningslager och innehöll fragment av en kanna (äldre rödgods) och djurben. Keramiken är medeltida och den första indikationen på medeltida aktiviteter i södra delen av förundersökningsområdet. Det arkeobotaniska provet saknade helt fröer. I söder var lagrets ovanyta skadad av nedgrävningar. Ett 0,20 meter djupt stolphål K113 var nedgrävt i K90 och fyllningen K99 var fyndtom. Ett samtida 0,15 meter djupt stolphål (K98) fanns direkt norr om med djurben i fyllningen K97.

Därefter tas området i anspråk för odling igen vilket representeras av odlingshorisonterna K76, K77, K80, K82 och K88. Fynden består av keramikkrärl (yngre rödgods, jydepotta och stengods), fönsterglas, ett beslag i kopparlegering, spik, slagg och djurben. Keramiken dateras till 1600-talet. Makrofossilprovet i K80 saknade helt fröer.

Ett konstruktionslager (K75) läggs ut till en yta som tolkas som en trampad yta, möjligen en trädgårdsgång (K68, fig 30). K75 bestod av sandig lera som övergick till nästan ren lera i norr. Den trampade ytan kan även markera gräns mellan bebyggelse och odling. Den återfinns i mitten av schaktet och har en östvästlig riktning. Gången (K68) har anlagts under 1600-talet. Konstruktionslagret saknade bevarade fröer. Gången har, i söder, skurits av en grund ränna, K67, som gick i östvästlig riktning och som kan ha fyllts med näringsrikt material (K66) för odling. Fyllnadsmaterialet är luckert och humöst och har lagts i direkt efter nedgrävningen gjorts.

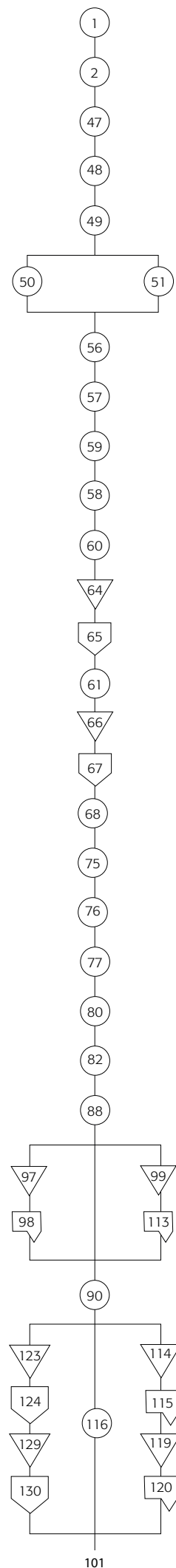
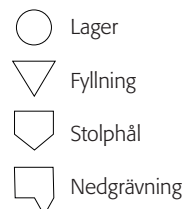
”Trädgårdsgången” existerade under en kort tid och en ny odlingshorisont (K61) lades på. I norra delen av K61 grävdes en ränna eller möjligen en flack grop (K65) i östvästlig riktning och fylldes med något humös sand (K64). Om det är en ränna kan den ha fungerat som en gräns mellan odling och bebyggelse, eller som gräns mellan två odlingsbäddar. I K61 påträffades också korn från sädeslagen skalkorn och råg. I jordprovet låg också en bit av ett snöre.

Odlingshorisonterna K58 och K60 kan ligga i slutet 1600-tal – början på 1700-talet. I norra delen av schakt fanns K59 som tolkades som ett utjämningslager i en svacka. I fyllningen låg raseringsmaterial som tegelbrockor, vingtegel, obränd lera och bitar av kalkbruksfogar, men även keramik, glas (fönster, och kärl) puts med kalkslamning, blyklipp, en nyckel i järn, spik och djurben.

K56 och K57 är också odlingshorisonter. I K57 påträffades bl.a. en bit av en tallrik i serpentinsten. Lagren är sannolikt tillkomna under 1700-talet. K50 var hårt trampad och tolkades som en gårdsplan som gränsade mot en odlingshorisont (K51). I det senare fanns både pressglas (1800-tal) och grönt buteljglas av 1700-talstyp.

Ytterligare en trampad yta (K49) överlagrade K50 och K51 och visade sig som en tunn sandig horisont. Alternativt har sand förts på för att skapa en trädgårdsgång. Fragmenteringsgraden av tegelkross var också stort. 3 mindre fragment av yngre rödgods och flintgods togs tillvara.

Fig 29. Stratigrafisk matris, schakt 5.

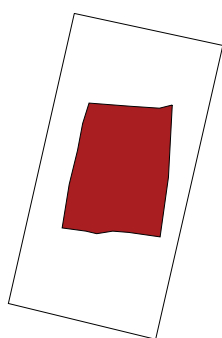

Fig 30. Förmodad trädgårdsgång (K68) i schakt 5. Skala 1:50.

Man har därefter höljt över trampytan/gången med ny matjord och skapat två odlingshorisonter (K47 och K48) under 1800-talet. Överst var matjord (K2) utlagd som underlag för gräsmattan (K1).

Fynden

Fyndmaterialet består av 412 poster, i vilka också ingår djurben. De redovisas under tre underrubriker, Keramik, Glas, metaller och sten samt Djurben och skaldjur.

Keramiken från kvarteret S:t Nicolaus 17 i Halmstad

Torbjörn Brorsson

Keramiken är den enskilt största fyndkategorin från undersökningen och det påträffades sammanlagt 624 skärvor som vägde 4,0 kg och skärvorna har fördelats på tio olika godstyper (tabell 1). Keramiken kan dateras från högmedeltid fram till modern tid, men den absoluta majoriteten av fynd kommer från 1600-talet.

	Antal	Vikt (g)
Äldre glaserat rödgods	6	11
Yngre glaserat rödgods	435	3354
Stengods	15	119
Yngre vitgods	9	22
Jydepotta	16	132
Oglaserat rödgods	13	66
Fajans	86	266
Benporslin	5	9
Porslin	3	5
Flintgods	36	62

Tabell 1. Fördelning av de olika godstyperna från undersökningen.

Äldre glaserat rödgods

Vid undersökningen påträffades sex skärvor äldre glaserat rödgods (fig 31). Samtliga skärvor påträffades i K90 i schakt 5 och de har tillhört minst två olika kannor.

Båda kannorna har med största sannolikt en sydsandinavisk proveniens och troligtvis har de tillverkats lokalt. Det äldre glaserade rödgodset kom ursprungligen från Belgien och Holland och godstypen dateras generellt till perioden 1175 till 1400. Dock var den inhemska produktionen något senare och kannorna från prästgårdstomten kan dateras till 1200- och 1300-talen.

Fig 31. Skandinaviskt äldre glaserat rödgods (F408) samt överst, stengods från Westerswald (F221, F222).

Yngre glaserat rödgods

Majoriteten av keramiken från undersökningen utgjordes av yngre glaserat rödgods, dvs. en godstyp med glasyr på insidan av kärnen (fig 32). Yngre glaserat rödgods förekommer normalt från 1400-talet och fanns in i 1900-talet, men materialet från Prästgården i Halmstad domineras av skärvor från 1600-talet och tidigt 1700-tal. Vid de nu aktuella undersökningarna påträffades 435 skärvor

och de olika kärtyperna som identifierats var trebensgrytor, fat, skålar, samt en skärva från ett durkslag. Till sin karaktär var keramiken från prästgården förhållandevis enkel och den utgjordes bland annat av mer än 96 % inhemsk keramik och endast 3,9 % av samtliga skärvor yngre glaserat rödgods var från antingen Tyskland eller Holland.

Fig 32. Skandinaviskt yngre glaserat rödgods. Skärvan till vänster är ett fat (F297) medan de andra två skärvorna har tillhört trebensgrytor (F336).

Stengods

Från andra hälften av 1300-talet började man att tillverka utvecklat stengods i Tyskland och det blev på kort tid mycket vanligt i de skandinaviska städerna och byarna. De största produktionerna låg kring Köln i Tyskland men även västerut mot Holland och Belgien fanns det betydande stengodsproduktioner.

Vid undersökningen i kvarteret S:t Nicolaus 17 i Halmstad påträffades ovanligt få stengodsskärvor och antalet skärvor var 15 stycken. Detta innebär att stengodset utgjorde endast 2,6 % av den sen- och postmedeltida keramikmängden. De stengodsproduktioner som identifierats i materialet var enbart från Tyskland och utgjordes av Westerwald (fig 31), Raeren och Frechen.

Yngre vitgods

Vid undersökningen har nio skärvor yngre vitgods påträffats. Denna typ av keramik kom från Tyskland och Holland och det fanns skärvor med antingen gul eller grön glasyr. De kärltyper som påträffats var trebensgrytor, skålar samt ett durkslag. Samtliga skärvor har bedömts tillhört kärl från Tyskland.

Jydepotter

Fram till slutet av 1800-talet var det lågbrända, handgjorda svartgodset en viktig inkomstkälla för människor i Jylland och på Fyn i Danmark. Deras keramik har benämnts för jydepotter och påträffas relativt rikligt i eftermedeltida kontexter, från omkring 1550 till in i 1900-talet. Vid undersökningen framkom 16 skärvor, vilket innebär att 2,8 % av den sen- och eftermedeltida keramiken utgjordes av jydepotter.

Oglaserat rödgods

Sammanlagt har 13 skärvor oglaserat rödgods påträffades vid undersökningen. Skärvorna påträffades i schakt 2 och 5 och samtliga skärvor har bedömts ha tillhört krukor från 1700-talet eller senare.

Fajans

Fajans är benämningen på ett lergods som är täckt med en ljus ogenomskinlig glasyr. Namnet kommer från den italienska staden Faenza där man under renässansen tillverkade denna typ av keramik. Ett annat vanligt namn är majolika som

Fig. 33. Exempel på fajans från prästgården i Halmstad (F228, F295).

framställdes på Mallorca redan under 1200-talet. Först under slutet av 1600-talet blev fajans vanligt i Skandinavien och då var det främst den holländska Delftproduktionen som dominerade. Syftet med keramiken, med det ljusa godset och fantasifulla mönster, var att efterlikna porslin. Fajans var billigare än porslin och kom under 1700-talet att produceras i stor omfattning. Mot slutet av århundradet tog emellertid flintgodset över fajansens betydelse.

Vid undersökningen har 86 skärvor av fajans påträffats (fig 33). Samtliga har tolkats komma från Holland och de kärtyper som identifierats var fat och skålar. Andelen fajans av den sen- och eftermedeltida keramiken var mycket hög och den utgjorde 14,9 %.

Porslin / Benporslin

Vid undersökningen framkom tre skärvor av äkta porslin. Fynden utgörs av fat och troligtvis är porslinet europeiskt. Dessutom påträffades fem skärvor benporslin, vilket är något yngre än det äkta porslinet och även benporslinet var europeiskt.

Flintgods

De tidigaste produktionerna av flintgods fanns i England på mitten av 1700-talet. Även detta producerade sannolikt för att efterlikna porslinet. En avgörande skillnad mellan flintgods och porslin är att flintgodset är betydligt mjukare och lerorna tål inte lika höga temperaturer som porslinslerorna. I Sverige blev flintgodset på kort tid dominerande med bland annat fabriker som Marieberg, Rörstrand och Gustavsberg. Vid undersökningen påträffades 36 flintgodsskärvor och skärvorna framkom i schakt 1, 2 samt 5 och flintgodset är bland den yngsta keramiken på platsen.

Sammanfattning om keramiken

Huvuddelen av keramikmaterialet är från 1600-talet och senare och det enda schaktet med högmedeltida keramik var schakt 5, där det påträffades sex skärvor äldre glaserat rödgods. Man kan sammanfattningsvis konstatera att keramiken från undersökningen i Halmstad avviker från många andra keramikmaterial från staden. Andelen stengods var visserligen 2,6 % av den totala mängden keramik och detta är i likhet med andra platser utan det som mest avviker är mängden fajans. På Prästgården fanns det 14,9 % fajans medan det på andra platser i staden var andelen mellan 1,3 och 8,0 % (Brorsson 2015: Tabell 2) och detta tyder på att prästerskapet föredrog fajanser och då som bordskärl i form av fat och skålar.

Kritpipor

Vid undersökningen påträffades sammanlagt 113 skärvor från kritpipor. De påträffades i schakt 1, 2, 4 och 5 och av de piporna som varit möjliga att proveniensbestämma har samtliga bestämts som pipor var från Holland, men det fanns sannolikt även danska eller svenska pipor i materialet. Som hjälp vid bestämningen har Åkerhagens publikation från 2009 använts (Åkerhagen 2009).

De holländska piporna har troligtvis tillverkats i Amsterdam och Gouda. En pipa (F293) har inskriptionen "IHS" på klacken och denna kan dateras till perioden 1705-1715 och den påträffades i K16 i schakt 2.

Kakel, tegel och bränd lera

Sammanlagt har 55 bitar kakel tagits tillvara. Det fanns dels rektangulärt ugnskakel, som kan dateras till perioden efter 1550 och dels helt kvadratiske golvplattor. Ugnskaklet utgjordes sannolikt av lokala produktioner och kaklet bestod av rödbrännande leror och kakelplattorna var antingen oglaserade eller glaserade i svart eller grönt. Några motiv har inte kunnat fastställas men på en kakelbit (F300) kan en klädedräkt urskiljas. Det fanns även kvadratiske väggplattor som var tillverkade av gulbrännade leror och dessa var glaserade med vit och blå glasyr. Väggplattorna kan klassificeras som holländsk fajans och 16 sådana bitar har identifierats.

I schakt 2 tillvaratogs ett gult murtegel (F91) med formatet 17x8x4 cm och i schakt 4 två fragment av rött taktegel med kvarsittande kalkbruk, varav ett säkert vingtegel (F119). Från schakt 5 togs en bit murtegel tillvara och teglet var brunaktigt i godset. I samma schakt påträffades även två bitar bränd lera (F194, F411) som var delvis smälta och den kan ha tillhört en ugnsvägg. I schakt 4 framkom en bit bränd lera (F410) som kan ha fungerat som någon form av lerplatta. Den var framställd av en mycket grov lera och hårt bränd.

Glas, sten, metaller, kalkbruk och ben

Totalt tillvaratogs 199 glasskärvor varav 107 fragment fönsterglas och 92 fragment från kärl som dryckesglas och buteljer. Glaset kan knytas till perioden 1500-1800-tal. De yngre fönsterglasen var klara medan de äldre var grönfärgade och i vissa fall kröjslade och i ett fall diamantskuren. En skärva var bemålad i svart (F55) och påträffades i schakt 2. Flera hade också smältrand. Kärlfragmenten har ingått i 1700-1800-talsbuteljer och i några dryckesglas som passglas och klart glas med pålagda vita trådar (F66, F69, F79 och F86, fig 34). Ett fragment av en hög fotplatta till en sen römer tillvaratogs i den äldsta odlingshorisonten i schakt 1 (F33). Ett kärlfragment hade vita linjer med en brun linje (F18) och två kärl var infärgade i ljusblått och klarblått (F69 och F156).

Material	Vikt	Antal
Ädelmetall	1	1
Bly	12	5
Kopparlegering	18	5
Järn	2173	134
Glas	373	199
Slagg	1415	33
Kalkbruk	568	6
Sandsten	32	1
Serpentinsten	14	2
Skiffer	3	2

Tabell 2. Fördelning av glas, sten, metaller och kalkbruk.

Fig 34. Ett glasfragment med pålagda vita trådar (F86).

Stenmaterialet bestod av två bearbetade skifferfragment, en del av ett bryne i sandsten och två fragment av en tallrik i serpentinsten (serpentin eller serpentinit, F20, F152) i schakt 1 och 5 (fig 35). Sådana tallrikar producerades bl. a. i Sachsen under nyare tid. En närbesläktad mjukare bergart är täljsten.

Ett silvermynt påträffades i schakt 2 och var präglat 1720 i Stockholm under Ulrika Eleonoras regering. Det hade valören 1 öre. Fem föremål i kopparlegering varav fyra beslag (F72, F171-F172 och F199) tillvaratogs i schakt 2 och 5. En hylsa med nithål, sannolikt från 1800-talet, låg i schakt 1. Blyföremålen representeras av två bitar blyspröjs från schakt 1, ett klipp från schakt 1 och 5 samt en smälta i schakt 2.

134 föremål i järn tillvaratogs men 97 av dessa bedöms vara mer eller mindre fragmentariska och korroderade spikar samt en nit. Även övriga fynd var mer

Fig 35. En bit av botten till en tallrik i serpentinsten (F20). Sedd från båda sidor.

eller mindre korroderade. Ett verktyg, en hovtång (F122) deponerad under sent 1500-tal–tidigt 1600-tal påträffades i schakt 4. Övriga föremål var bl a. två knivar varav en fällkniv, greppet till en nyckel och en krok.

33 slaggbitar registrerades. 20 av dessa låg i odlingshorisonterna 78 och 87, schakt 4. Resterande slaggbitar återfanns som enstaka bitar i schakt 1, 2 och 5.

Det tillvaratagna kalkbruket utgjordes av två bitar puts med vit kalkslamning och kom från schakt 4 respektive 5, i lager som båda dateras till 1600-talet senare del. Övriga fynd var en fog och en understrykning till taktegel.

Ett kamfragment påträffades i schakt 1.

Arkeobotanisk analys av jordprover inom kv S:t Nicolaus 17, del av RAÄ 44:1, stadslager, Halmstad stad och kommun.

Mikael Larsson

Bakgrund och syfte

I samband med den arkeologiska förundersökningen inom fastigheten S:t Nicolaus 17 i Halmstad insamlades jordprover för analys av fossilt växtmaterial. Målsättningen med den arkeobotaniska analysen har varit att undersöka bevaringsgraden och omfattningen av makrofossila växtlämningar i kulturlager inom fastigheten, samt för att insamla material lämpliga för datering.

Kulturlagren som undersöktes på tomten består främst av odlingshorisonter och utfyllnadslager, vilka uppvisade en uppbyggnad som härrör från senmedeltiden till nyare tid. Det är känt från historiska källor att tomten varit i kyrkans ägo sedan 1493 och att här också funnits bebyggelse som från denna tidpunkt skulle fungera som prästgård efter ägobyttet. Den arkeobotaniska analysen berör kulturlagren från högmedeltid fram till 1700-talets slut. Frågeställningar inför analysen

berör markanvändningen inom tomten såsom eventuell odling och djurhållning och allmän hantering av vegetabiliska resurser.

Metod

Provtagning genomfördes den 21:e oktober 2015 av undertecknad. Från fyra djupschakt insamlades totalt 14 prover från lager och kontexter i schaktväggar för makroskopisk analys. I laboratoriet preparerades jordproverna enligt en flotteringsmetod beskriven av Kenward et al (1980) och Wasylikowa (1986). Proverna volymbestämdes genom att jord hälldes i en bägare med en bestämd volym vatten. Provvolymer var ca 1,5–2,0 liter per prov. Den analyserade provmängden för varje prov framgår i tabell 2. Ett sikt med 0,4 mm maskvidd användes och materialet analyserades därefter under stereomikroskop med 8–80x förstoring. Som stöd vid bestämningsarbetet användes en referenssamling av recenta fröer samt bestämningslitteratur (Cappers et al 2006; Jacomet 2006). Den arkeobotaniska analysen har främst behandlat växtmakrofossila lämningar (dvs. inte träkol eller recent växtmaterial), men eventuella rester av annat material som kan bidra till tolkningen av kontexter som artefakter, ben, slaggprodukter mm har eftersökts.

Analysresultat och kommentarer

Den arkeobotaniska analysen har behandlat ett bevarat växtmaterial från en lagerföljd som sträcker sig från 1500-talet fram till 1700-talets slut. Flertalet av proverna som undersöktes togs från lager bestående av brungrå homogen siltig sand. Lagren visade redan i fält på ett kulturpåverkat innehåll med kol och sot samt fynd av tegelkross, porslin, djurben etc. och tolkades som omrörda odlingshorisonter.

Proverna som insamlades från lager var alla från torra kontexter och analyserat makrofossilt växtmaterial bestod av endast förkolnade växtdelar. Mindre träkolsbitar och benrester förekom i de flesta lager som undersöktes. Det makrofossila växtmaterialet presenteras i tabell 3. Daterbart material för ^{14}C plockades ut med fördel för växtmaterial med låg egenålder och presenteras i tabell 4. Under respektive rubrik presenteras nedan övergripande analysresultaten från varje sökschakt med kulturlager i kronologisk ordning, från det äldsta till det yngsta.

Schakt 1

Tre prover analyserades från schakt 1:

SL20 – odlingshorisont. Bland växtmaterialet fanns korn från sädesslagen skalkorn, råg och brödvete som visar spår av åkerbruk. Ett frö från ospecifierat gräs påträffades också. Gräs är en växtfamilj som växer på alla handa mark och är därför svår att knyta till en särskild miljö. En slaggprodukt fanns i provet och kommer troligen från eldning av stenkolk som var vanlig

vid denna tid. Benfragment fanns från större däggdjur och från fisk.

SL17 – odlingshorisont. Ett frö av våtarv fanns bevarat från detta lager. Våtarv är en vanlig art som växer på alla slags kulturpåverkade marker, men ofta på fuktiga skuggiga platser som är kväverika. Provet innehöll också revbensfragment från däggdjur och ett mindre antal ryggradsdelar från fisk.

SL8 – odlingshorisont. Provet innehöll skalkorn och svinmålla. Svinmålla är vanlig i näringsrika kulturpåverkade miljöer och trivs på åkermark, i trädgårdsland, runt bebyggelse eller vid en gödselstack. Eftersom skalkorn särskilt gynnas av odling på kväverika mark kan förekomsten av svinmålla i samma fyndkontext påvisa att sädesslaget odlats på näringsrik åkermark. Utöver växtmaterial fanns ben från gnagare och fisk i provet.

Schakt 2

Fyra prover analyserades från schakt 2:

SL30 – utjämning och SL27 – odlingshorisont. De två lagren fanns i sökschaktets botten och utgör de tidigaste markhorisonterna. I båda fanns sädesslaget råg representerat. Bland djurbensresterna fanns det spongiöst benfragment (den svampiga strukturen vid epifys på ben), men också benrester från fisk.

SL24 – ränna/nedgrävning. I kontexten fanns skalkorn och åkerbinda bevarat. Åkerbinda förekommer på odlad mark och var ofta ett besvärligt ogräs på åkermark. Spongiöst benfragment fanns i provet, men också ben av gnagare.

SL16 – odlingshorisont. I lagret förekom sädeslagen skalkorn och vete. Benrester fanns i provet och bestod av epifysfragment från däggdjur och några fiskben.

Schakt 4

Tre prover analyserades från schakt 4:

SL127 – markyta/odlingshorisont. I provet från odlingslagret fanns inga fröer bevarade, men hade en allmänt sotig karaktär med inblandningar av mindre träkolsbitar.

SL87 – odlingshorisont. Frö av åkerpilört förekom i provet, en växt som trivs på näringsrika jordar som åkermark. Ett fragment av revben förekom också i provet.

SL78 – odlingshorisont. I provet fanns ett frö av svartsenap som troligen härrör från en trädgårdsodling. Växten odlas för sina frön, vilka används som krydda i bl.a. senap, men används även som medicinalväxt mot reumatiska besvär och luftvägsinfektioner. Bland övriga fynd fanns slagg, troligen en biprodukt i samband med eldning av stenkolk, samt benfragment och en gristand.

Schakt 5

Fyra prover analyserades från schakt 5:

SL90 – utjämning, SL80 – odlingshorisont, SL75 – konstruktionslager. Prover-

na från dessa lager saknade fröer. Benfragment förkom däremot i samtliga, samt bränt ben i SL90.

SL61 – odlingshorisont. Det botaniska materialet bestod av korn från sädeslagen skalkorn och råg. Förövrigt fanns ett mindre stycke från ett snöre som var eldpåverkat, ca 1 cm i längd. Vilken spånadsväxt snodden är gjord av är svårt att bedöma, men vanligt under denna tid var att använda fibrerna från lin och hampa för att producera garn, tråd, vävnader eller rep. Ett benfragment från däggdjur fanns också i provet.

		Schakt 1			Schakt 2				Schakt 4			Schakt 5			
Stratigrafiskt lager:		8	17	20	16	24	27	30	78	87	127	61	75	80	90
Provmängd (liter):		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0
Sädesslag															
<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>	Skalkorn	2	.	1	1	1	.	.	.	.	.	3	.	.	.
<i>Triticum aestivum</i>	Brödvete	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Triticum</i> sp.	Vete ospec.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Secale cereale</i>	Råg	.	.	1	.	.	2	2	.	.	.	1	.	.	.
Cerealia indet.	Sädeskorn ospec.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
Grönsaks- krydd- eller köksväxter															
<i>Brassica</i> cf. <i>nigra</i>	Svartsenap	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
Övriga växter															
Polygonaceae indet.	Slideväxter ospec.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.
<i>Persicaria maculosa</i>	Åkerpilört	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
<i>Fallopia convolvulus</i>	Åkerbinda	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Chenopodium album</i>	Svinmålla	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stellaria media</i>	Våtarv	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Poaceae indet.	Gräs ospec.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Övrigt															
Förkolnade örtdelar		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	√	.	.	.
Träkol		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	.	√	√
Animalia	Däggdjursben	√	√	√	√	√	√	√	√	√	.	√	√	√	√
	Däggdjursben (brända)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	√
	Fiskben och -fjäll	√	√	√	√	.	√	.	.	.	.	.	.	.	.
Slaggprodukter		.	.	√	.	.	.	.	√	.	.	.	.	.	.
Tegelkross.		.	.	√	√	√	√	√	√	.	.	√	.	.	.
Totalt		6	1	5	2	2	3	2	2	1	0	4	0	0	0

Tabell 3. Analysresultat av makrofossila växtlämningar från sökschakten.

Schakt	Kontext	Material
2	30	Korn av <i>Secale cereale</i>

Tabell 4. Utplockat material för ^{14}C .

Diskussion

De arkeobotaniska fynden kommer från lager som i fält tolkades som odlingshorisonter. En odlingsjord är en markhorisont som, om den brukats under en längre tid, kräver näringstillförsel för att ge god avkastning. Det har därför varit sedvanligt att markhorisonten bearbetats genom att regelbundet tillföra näring och syre. Näringsrikt spis- och köksavfall (träkol, aska, vegetabiliska och animala rester) och gödsel blandades ned i odlingsjorden genom grävning eller plöjning. Jordbearbetningen syresatte jordhorisonten som ökade det biologiska nedbrytandet av organiskt material och frigjorde näringsämnen. Till följd av jordbearbetningen bildas en markhorisont som blev omrörd med eventuella kvarlämningar från det nedblandade avfallet. Men det är bara en liten del av alla växtdelar som deponerats som faktiskt bevaras, det mesta gror, bryts ner eller försvinner av andra orsaker. Lämningar efter växter i denna typ av lager förekommer efter bevaring genom förkolning eller försegling i våta syrefattiga miljöer.

Den arkeobotaniska analysen visar genom förekomsten av förkolnat växtmaterial (sädskorn, köksväxter och ogräs) i de undersökta lagren spår från hanteringen av vegetabiliska resurser i närområdet. Fyndbilden kompletteras av att växtlämnarna i lagren förekommer tillsammans med benrester från konsumtion av kött och fisk, men också av träkol med inslag av sot och annat skräp som slaggprodukter. Den samlade fyndbilden tycks vara rester från matberedning som härrör från spis- och köksavfall. Att denna sammansättning av hushållsavfall påträffas i enskilda lager över tid, cirka trehundra år, pekar på ett regelbundet bruk av jorden inom undersökningsområdet. Förekomsten av odlingsjordar i schakt 1, 2, och 5 över en betydande tidsperiod där tydliga spår av hus saknas efter 1500-talet tyder dessutom på en bakgårdsmiljö med öppna ytor som nyttjades för odling, troligen i form av trädgårdsodling. I schakt 4 har bebyggelse och odling alternerat under perioden som sträcker sig från 1300-talet fram till 1700-talets slut.

De spår av vegetabilier som använts av närliggande hushåll består i huvudsak av sädesslag. De sädesslag som finns representerade under senmedeltiden och 1500-talet är råg och skalkorn, kompletterat av brödvete under 1600- och 1700-talet. Sädesslagen visar vegetabilier som används från åkermark utanför staden medan förekomsten av svartsenap under 1500-talet speglar trädgårdsodling i bebyggelsen runt kvarteret. Om svartsenap odlades inom tomten eller från närliggande tomt är däremot svårt att precisera. Arten odlades för sina fröns skull, vilka användes i senapstillverkning och medicinala syften, och utgjorde troligen ett inslag i en köksträdgård.

Osteologisk analys av benmaterial från förundersökning, S:t Nicolaus 17, Halmstad

Emma Maltin

Inledning

Benmaterialet tillvaratogs vid en arkeologisk förundersökning, och bestod med undantag av en tand från människa, uteslutande av djurben (se även bilaga 3). Materialet vägde drygt 8300 g (endast ben från tama köttdjur vägdes) och benen var urkalkade men i övrigt relativt välbevarade. Merparten av kontexterna tolkades som odlingshorisonter, varför man kan anta att det främst rörde sig om omlagrat material.

Fig 36. Pannben från kalv

Analysens mål var att ge en översikt över förekommande arter, bedöma vilken typ av avfall det rörde sig om och att göra en bedömning av materialets potential inför en eventuell slutundersökning.

Nedan presenteras en översikt över resultaten i separata tabeller för varje schakt. Analysen i sin helhet finns i bifogad Excel-tabell. Avslutningsvis sammanfattas och diskuteras resultaten.

Metod

Den osteologiska analysen har utförts med stöd av referenssamlingen på Göteborgs Naturhistoriska Museum. Får och get är svåra att skilja åt osteologiskt, men har i så stor utsträckning som möjligt bestämts enligt Boessneck (1969) och Prummel & Frisch (1986). Revben från däggdjur har inte artbestämts, men delats in i två kategorier, små/medelstora och stora. Benen vägdes artvis per fyndnummer, bortsett från fisk och fågel som ej vägdes.

Könsbedömningar har på nötboskap gjorts utifrån morfologiska skillnader på bäckenbenen (*pubis* och *ilium*) enligt Vretemark (1997: 43), och på får och get enligt Boessneck (1969). Svin har bedömts utifrån formen på de permanenta hörntänderna och dess alveoler, enligt Mayer & Brisbin (1988).

Åldersbedömningar baseras på tandslitage (slitagebedömning enligt Grant 1982, åldersbedömning enligt Vretemark 1997). Mått har tagits enligt von den Driesch (1976).

Resultat

Schakt 1

I schakt 1 tillvaratogs 293 benfragment, eller drygt 2100 g ben (fisk och fågel ej inräknat). Värt att notera här var det markanta inslaget av kalv (totalt 11 fragment), samt ett mellanhandsben från killing och en underkäke från ett lamm. Vidare identifierades ben från bl.a. tjäder, hare, räv och andfågel.

Kontext	F.nr.	Förekommande arter	Kommentar
2	4	Obestämt däggdjur	
3	10	Nötboskap, obestämt däggdjur	Mycket dålig bevaringsgrad.
5	17	Nötboskap, svin, får/get, obestämt däggdjur	Ett kranieben från kalv. Relativt dålig bevaringsgrad.
8	23	Nötboskap, får, get, svin, tamhöns, gås, tjäder, obestämd andfågel, obestämd hönsfågel och obestämt däggdjur.	Tre ben från kalv. Mellanhandsben från killing. Tjädern var en hane. Ett fåtal brända fragment.
12	26	Nötboskap, får/get och obestämt däggdjur.	
17	32	Nötboskap, får/get, svin, tamhöns, obestämd torskfisk, hare, räv och obestämt däggdjur.	Underkäke från lamm (slaktålder mellan 3 och 9 månader). Fyra ben från kalv, representerade minst två individer. Strålben från hare och överarmsben från räv.
20	41	Nötboskap, får/get, svin, hare och obestämt däggdjur.	Två kranieben från kalv. Armbågsben och överarmsben från hare. Mindre antal brända benfragment, samt ett par fragment med spår av hundnag.
20	35	Ostron	Dåligt bevarat fragment.

Schakt 2

I schakt 2 tillvaratogs 315 benfragment, eller drygt 2800 g ben (fisk och fågel ej inräknat). Här kan noteras tre benfragment från kalv, en underkäke från lamm, fyra fragment från andfågel, samt hare, plattfisk och torskfisk. Flera ben hade spår av hundgnag, och två kontexter (kontext 27 och 30) innehöll båda sammanhörande handrotsben från nötboskap. Det senare kan tyda på att massorna inte är omflyttade.

Kontext	F.nr.	Förekommande arter	Kommentar
4	47	Oidentifierat däggdjur	Mycket dålig bevaringsgrad.
6	52	Får/get och oidentifierat däggdjur.	
7	58	Nötboskap, svin, får/get och oidentifierat däggdjur.	Dålig bevaringsgrad, ett bränt fragment.
9	60	Oidentifierat däggdjur.	Revbensfragment, ett fragment värmepåverkat.
11	65	Nötboskap, svin och oidentifierat däggdjur.	Relativt dålig bevaringsgrad.
14	68	Nötboskap, får, gås, oidentifierat däggdjur och oidentifierad fågel.	
16	78	Nötboskap, får/get, svin, gås, torskfisk, oidentifierat däggdjur och oidentifierad fågel.	Stort antal fragment. Tre ben från kalv. Ett fragment hade spår av hundgnag, ett var bränt.
21	84	Nötboskap, får/get, svin, tamhöns, plattfisk och oidentifierat däggdjur.	Os anale från plattfisk.
22	85	Får/get, obestämd hönsfågel (sannolikt tamhöns) och oidentifierat däggdjur.	Ett fragment bränt.
24	90	Nötboskap, får/get, svin, plattfisk och oidentifierat däggdjur.	Dålig bevaringsgrad.
24	89	Ostron	Ett fragment.
27	96	Nötboskap, får/get, svin, hare, tamhöns, andfågel, obestämd hönsfågel och oidentifierat däggdjur.	Stort antal fragment. Överarmsben från hare och två ben från vinge på andfågel. Det ena benet kommer sannolikt från knipa. Underkäke från lamm, med slaktålder mellan 3 och 9 månader och en underkäke från får/get med slaktålder mellan 9 månader och 1,5 år. Två sammanhörande handrotsben från nötboskap, flera ben med spår av hundgnag.
30	99	Nötboskap och får.	Två sammanhörande handrotsben från nötboskap.
33	101	Nötboskap, får/get och andfågel.	Två ben från vinge på andfågel.

Schakt 4

I schakt 4 tillvaratogs 152 benfragment, eller drygt 1100 g ben (fisk och fågel ej inräknat). Även här fanns ben från kalv, och ett ben vardera från griskulting och lamm. Dessutom fanns ben från kolja och torsk. Ett skenben från tamhöns uppvisade patologiska förändringar.

I kontext 44 fanns en tand från människa (fig 37), vilket tyder på att kontexten innehöll omlagrade massor från kyrkogården.

Fig 37. Kindtand från människa, kontext 44, fnr 105.

Kontext	Fnr.	Förekommande arter	Kommentar
44	105	Människa.	Kindtand (M2) i underkäken. Från individ i åldern ca 10-15 år.
52	106	Nötboskap och svin.	Lårben från griskulting.
53	110	Oidentifierat däggdjur.	
54	114	Nötboskap, får/get, svin, tamhöns och oidentifierat däggdjur.	Ett bränt fragment. Underkäke från lamm.
63	116	Nötboskap.	
74 a	120	Oidentifierat däggdjur.	
74	121	Nötboskap.	
78	128	Nötboskap, får/get, svin, get, tamhöns, torsk, kolja, oidentifierat däggdjur, fågel och fisk.	Stort antal benfragment. Två ben från kalv. Skenben från tamhöns med benpålagringar, inflammation? Dålig bevaringsgrad, ett bränt fragment och ett med spår av hundnag.
87	134	Nötboskap, får/get, svin och oidentifierat däggdjur.	Underkäkstand från en galt.

Schakt 5

I schakt 5 tillvaratogs 310 benfragment, eller drygt 2300 g ben (fisk och fågel ej inräknat). Här fanns bl.a. ben från kalv, hare, häst (hälben), räv eller katt

samt alla identifierade ben från rådjur. I kontext 59 fanns ett stort antal fiskben. Flera var fenstrålar och gick ej att bestämma till art, men det fanns även fjäll från karpfisk och en kota från plattfisk. I samma schakt fanns också kolja och obestämd torskfisk.

Fiskben och – fjäll, samt de många benen från fenor visar att man här kastat fiskrens, hushållsnära avfall som skiljer sig lite från övriga omrörda kontexter med främst större ben. Även i detta schakt fanns dessutom en kontext med sammanhörande ben; kontext 76 innehöll två sammanhörande tåleder från nötboskap. Som kontrast innehöll kontext 68 ben med mycket varierande bevaringsgrad. Detta är ofta ett tecken på blandade massor, där benen legat i olika miljöer och utsatts för olika nedbrytande agenter.

Kontext	Fnr.	Förekommande arter	Kommentar
51	145	Får.	Mjölktand från lamm.
56	148	Nötboskap, svin, får och oidentifierat däggdjur.	
57	155	Nötboskap, får/get, svin, gås, obestämd hönsfågel, räv/katt?, oidentifierat däggdjur.	En ländkota från räv/katt. Ett armbågsben från litet juvenilt däggdjur, ej artbestämt.
58	159	Nötboskap, svin, hare, gås, obestämd hönsfågel och oidentifierat däggdjur.	Mellanfotsben från hare och underkäke från griskulting. Tre brända fragment och ett ben med spår av hundnag.
59	166	Nötboskap, svin, tamhöns, kolja, plattfisk, obestämd karpfisk och fisk, samt oidentifierat däggdjur. Hjärtmussla?	Fyra benfragment var brända. Stort antal fenstöd från fisk, samt fiskfjäll från karpfisk. Litet fragment från hjärtmussla.
60	170	Nötboskap, får, svin, tamhöns, gås, hare, rådjur?, obestämd hönsfågel och oidentifierat däggdjur.	Skenben från hare samt tåled och språngben som sannolikt kom från rådjur. Kranieben och armbågsben från kalv. Hornkvice från får. Ett bränt fragment.
61	176	Nötboskap, får/get, svin, obestämd hönsfågel (sannolikt tamhöns) och torskfisk samt oidentifierat däggdjur och fisk.	Underkäkstand från sugga. Lårbensfragment som var svårt att bestämma, möjligen hare?
64	179	Nötboskap, får/get och oidentifierat däggdjur.	
66	182	Nötboskap, får/get, kolja, oidentifierad fågel och däggdjur.	
68	187	Nötboskap, får/get och oidentifierat däggdjur.	Mycket varierande bevaringsgrad.
75	190	Nötboskap, får/get, svin, obestämd hönsfågel (sannolikt tamhöns) och oidentifierat däggdjur.	Ett fragment hade spår av hundnag.
76	195	Nötboskap, får/get, svin och oidentifierat däggdjur.	Två sammanhörande tåleder från nötboskap.
77	198	Svin, tamhöns, gås, obestämd hönsfågel (sannolikt tamhöns) och oidentifierat däggdjur.	
82	201	Nötboskap, svin, häst, rådjur och oidentifierat däggdjur.	Hälben från fullvuxen häst, mellanhandsben samt tåled från rådjur (bedömningen av tåleden något osäker).
90	202	Nötboskap och oidentifierat däggdjur.	
114	204	Oidentifierat däggdjur.	
123	206	Nötboskap och svin.	Underkäke från nötboskap med slaktålder ca 2 år.
129	207	Svin.	Underkäke med slaktålder äldre än 5-6 år. Troligen galt.

Sammanfattning

Benen som togs tillvara var generellt urkalkade, men i övrigt välbevarade. Trots att massorna inte vattensållades fanns såväl fisk och fågel som mindre däggdjur representerade. Benmaterialet bestod över lag av blandade ben från hela djurkroppen, och det fanns ingen tydlig signatur som skulle tyda på att det rörde sig om renodlat slakt- eller matavfall. Snarare utgjorde benmaterialet en blandning av olika sorters avfall, vilket inte är speciellt förvånande med tanke på att merparten av kontexterna tolkades som odlingshorisonter och därmed bör vara omlagrade. Ett undantag från detta utgör fiskbenen och –fjällen i kontext 58 (Fnr. 159) som snarare var hushållsnära avfall i form av fiskrens.

Istället är det antalet identifierade arter och den höga förekomsten av kalv som är intressant. Totalt 17 benfragment från späda kalvar identifierades. En så omfattande slakt av spädkalvar tyder på någon form av lyxkonsumtion. Det fanns även två underkäkar från lamm slaktade vid mellan 3 och 9 månaders ålder, samt ett par ben från griskultingar.

Det fanns sex säkra (och ett osäkert) benfragment från hare. Med endast ett undantag var alla benen rörben, och benen avspeglade därmed snarare konsumtion av harkött än hantering av päls. Från rådjur fanns ett säkert ben, ett mellanhandsben, samt tre mindre säkra ben som alla kom från fötter (vissa fotben och tåleder är svåra att skilja från får/get). Benen från rådjur kom alltså från köttfattiga delar av djurkroppen, och kom snarare från hudar än matlagning. Alla ben kom dessutom från två kontexter i schakt 5. Det fanns även en bit av ett överarmsben från räv och en kota som inte säkert gick att skilja mellan katt och räv.

Av fågelben fanns såväl tamhöns som gås. Utöver detta identifierades ett skenben från en tjädertupp och sex ben från andfåglar. Andfåglar är svåra att skilja åt, och pga av den begränsade tiden för analys var det inte möjligt att artbestämma alla benen. Minst ett ben kom sannolikt från knipa.

Benen visar på ett inslag av vild fågel i materialet. Alla benen kom från vingar, men här är det svårare att tyda den anatomiska fördelningen. Det fanns ett fåtal fiskben som bestämdes till torsk, kolja, plattfisk och karpfisk. Två dåligt bevarade fragment från ostron identifierades också, samt ett litet fragment från hjärtmussla. Att fiskben tillvaratogs, trots att massorna inte vattensållades, visar att det är viktigt med vattensällning vid en eventuell slutundersökning.

En tand från människa (kontext 44, fnr 105) tyder på att massor flyttats från kyrkogården. Tandens var en kindtand (M2) från underkäken. Tandrötterna var inte helt färdigbildade, och tanden har ej börjat slitas mot motsvarande tand i överkäken. Den bör därför komma från en individ i åldern ca 10- 15 år. Tandens var i övrigt fullt frisk, utan spår av tandsten eller karies. Det rörde sig knappast om en tappad tand, den var helt frisk och hade sannolikt inte helt brutit fram ur tandköttet. Istället indikerar den att den här kontexten innehöll omlagrade massor

från den närliggande kyrkogården.

Sammantaget visar alltså benmaterialet på en matkonsumtion som avviker från den vanliga stadsinvånarens, med en hög frekvens av kalv (och i mindre utsträckning lamm och spädgris), vild fågel och hare. Ben från rådjur och räv kan istället komma från hudar. Inför en eventuell slutundersökning har benmaterialet hög vetenskaplig potential, och konsekvent vattensällning för tillvaratagande av fisk, fågel och mindre däggdjur rekommenderas starkt.

Sammanfattande tolkningsförslag

Den ursprungliga markytan låg på +3,1 - +3,65 med högsta nivån i sydväst (schakt 1, fig 2). En förhistorisk aktivitet under folkvandringstid kunde spåras i schakt 4, som en avbränd yta. Den är samtida med en härd, på ungefär samma nivå, cirka 105 meter öster därom som påträffades 1980. Markytan har vid denna tid

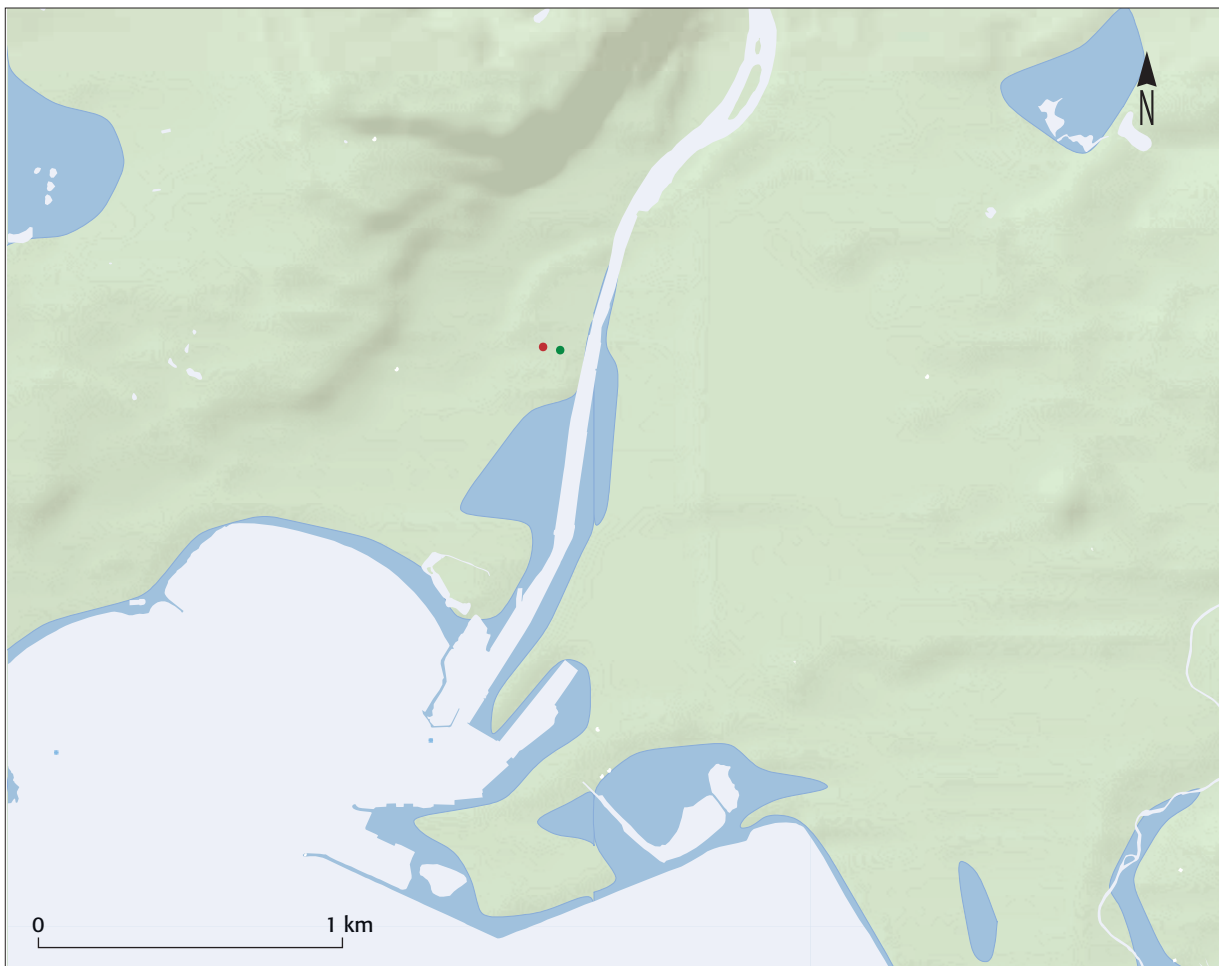

Fig 38. Bearbetad strandnivåkarta över Halmstadsområdet för 1500 år sedan (450 CalAD) i mörkblått och dagens nivå markerad med ljusblå färg. Underlag från SGU (nedladdad 2016-04-19). Platsen för den förhistoriska aktivitetssytan är markerad med röd prick. Grön prick markerar härden som påträffades vid undersökningen 1980. Skala 1:25 000.

legat cirka 2 meter över havet (fig 38). I samma schakt fanns också möjligen en äldsta odlingsfas som inte kunde ses i de övriga schakten (1, 2 och 5). En första bebyggelse kunde spåras under perioden 1290-1410 AD med lergolv och syllstenar. Byggnaden har antagligen haft sin största utbredning åt norr då det förföll som sydväggen låg i den norra delen av schakt 4. Denna bebyggelsefas sträcker sig preliminärt fram i 1500-talets senare del. Spår efter medeltida aktiviteter återfanns också i schakt 5, representerade av två stolphål med olika tillkomsttid och två sandtäktsgropar. Här fanns också ett mark- eller en odlingshorisont och ett utjämningslager med medeltida keramik. Möjligen hör två yngre stolphål också till den medeltida perioden.

I slutet av 1500-talet och kring 1600 tas området i anspråk för odling. Möjligen har man förutom syllstenarna även röjt bort några efterföljande yngre lager/konstruktioner. I den norra delen (schakt 4) brukas marken under en kortare period, kanske ett decennium innan området återigen bebyggs efter att ytan legat öppen en kort tid. Tre generationer golv (sten-lera-sten) under avlöser varandra under 1600-talet. Byggnaden rivs, området nyttjas som gårdsplan ett kort tag, ett utjämningslager läggs på och ett närliggande hus raderas, innan en ny byggnad uppförs under tidigt 1700-tal, på sand och humösa massor (fig 39). Den nya byggnaden är det stall som kyrkoherde Dryander lät uppföra under förra delen av 1700-talet och som sedan revs under 1800-talets mitt.

De övriga schakten (1, 2 och 5) indikerade tydligt att området utnyttjats för odling, troligtvis trädgårdsodling att döma av den arkeobotaniska analysen, från senare delen av 1500-talet fram i slutet av 1700-talet. Närmast bebyggelsen (schakt 5) gick det att spåra avgränsande rännor, mellan odlingsytor, som odlingskonstruktioner under perioden (fig 40). Här fanns det under tidigt 1800-tal en yta, som under en kort tid fungerat som en gårdsplan. Rännor fanns också i schakt 1 och schakt 2.

I schakt 2 föregicks möjligen odlingen av en byggnad som övergavs under tidigast 1500-talet. Huruvida någon eller några av de äldsta stolphålen var medeltida går inte att fastställa i förundersökningen. I schakt 1 var odlingstekniska strukturer nergrävda i sandbotten vilket innebar att eventuella anläggningar och fynd helt saknades före 1600-talet.

Merparten av fyndmaterialet kan placeras i tidsspannet 1600-1800-tal och kommer från framförallt från odlingshorisonterna. Den höga andelen fajanser och även konsumtionen av slaktade kalvar, vildfågel och hare avviker från andra undersökta platser i staden. Keramiken från undersökningen 1977 gick igenom på nytt i samband med steg II rapporten från Brogatan som undersöktes 2011. Författaren kunde då konstatera att inga fajansskärvor påträffades i lagren under perioden 1300-1619 (Brorsson 2015, s. 51). Däremot finns 66 fragment efter perioden 1619 vilket utgör 2 % av det insamlade materialet. Diskrepansen beror

Fig 39. Syllstenar och golvrester som påträffades 1977 och stenläggning som ingått i samma stallbyggnad framgrävda 2015. Skala 1:200.

här på att den äldre undersökningen berörde byggnaderna under medeltiden och nyare tid, till skillnad från denna förundersökning som till största delen undersökte odlingshorisonter från nyare tid och där hushållavfall deponerats.

Makrofossilanalysen visar att det finns bevarade förkolnade fröer (sädskorn, köksväxter och ogräs) som blandats ut i odlingarna från 1500-talet fram i slutet av 1700-talet. De ger en första indikation på vad som odlades på stadsjordarna och på tomten och härrör från spis- och köksavfall. Det arkeobotaniska materialet visar däremot inte vad som odlats på platsen, då detta material är nedbrutet på grund av de genomsläppliga, sandiga lagren, som också är vattengenomsläppliga och innehåller rötter och djurgångar av skilda storlekar.

En sammanräkning av antalet kontexter per grävd volym har sammanställts i nedanstående tabell. Volymen är räknad på kulturlagertjocklek men nedgrävningar i botten i schakt 2 och 5 har inte tagits med. Indexet för schakt 4 är räknad dels på kulturlagertjockleken före mitten av 1800-talet och dels schaktets totala

Fig 40. Rännor i de tre sydliga schakten (1, 2 och 5) där också odlingshorisonterna dominerade. Skala 1:300.

lagertjocklek.

Schakt	Miljö	Antal kontexter	Undersökt volym (m ³)	Index (kontext/m ³)
1	Bakgård/odling	12	2,2	5,5
2	Bakgård/odling/spridd bebyggelse- andra aktiviteter	28	2,4	11,67
4	Bebyggelse/odling	40 (51)	2,25 (3,85)	17,7 (13,2)
5	Bakgård/odling/spridd bebyggelse- andra aktiviteter	38	3,2	11,88

Resultatet visar ett område som är väl utnyttjat men också har en mer komplex stratigrafi med ett högre kontextindex i den norra delen (schakt 4) och ett lägre i den södra delen. I den södra delen är indexet lägre i väster och nästan dubbelt så högt i öster.

Platsens kunskapspotential

Det aktuella förundersökningsområdet bedöms ha hög potential för att besvara frågeställningar kring platsens utnyttjande över tid. Det äldsta, *folkvandringstida*

utnyttjandet av platsen i en kustnära belägenhet är sannolikt svår fångat då senare medeltida aktiviteter i stor utsträckning förstört de äldre lagren. Likväl kan rester av markytor och nedgrävningar vara bevarade inom området som kan besvara frågor kring eventuella permanenta eller tillfälliga verksamheter.

Under medeltid och nyare tid har området både varit bebyggt och använts för odling. Undersökningen 1977 visade på fyra bebyggelsefaser, varav tre under perioden 1322-1536 men denna förundersökning har visat att utvecklingen i området varit mycket mer komplex. Vid förundersökningen framkom olika typer av lämningar, ett rikt fyndmaterial, framför allt från 1600-talet och framåt som kan ge svar på flera väsentliga frågeställningar över tid. Tillsammans med den äldre undersökningen kan de platsspecifika frågeställningarna under medeltid och nyare tid fokuseras kring:

- Byggnadsskick, bebyggelsemönster och tomtstruktur
- Markanvändning, som djurhållning, odling och rörelsemönster
- Social miljö utifrån arkitektur, byggnaders storlek och materiell kultur
- Odlingstrukturer och trädgårdsutformning

Åtgärdsförslag

Vid en exploatering av området förordar Kulturmiljö Halland en undersökning med hög ambitionsnivå. Det finns dock en yta som helt kan räknas bort vid en undersökning, som motsvarar platsen för prästgården som stod klar 1979. Vid undersökningen 1977 togs alla kulturlager bort. En del rörledningar och brunnar kring denna yta har också helt eller delvis skadat kulturlagren, men informationsrika lager finns kvar under åtminstone en del av rörledningarna.

Den del av förundersökningsområdet som ligger söder om den rivna prästgården förefaller vara mest fri från sentida ingrepp under mark. I sydväst är lagerkomplexiteten minst med ganska få lager och nedgrävningar, men båda kategorierna ökar mot väster och norr där även stenkonstruktioner tillkommer. Det bör också påpekas att administrationsbyggnaden som ligger i östra delen saknar källare och att här bör finnas äldre lager och konstruktioner samt möjligen grunderna till, den från 1600-talet kända, skolan.

Referenser

- Andersson, C. M. 1995. Halmstads prästgård år 1753. *Gamla Halmstads Årsbok 1995*. Sjuttioandra Årgången. Halmstad.
- Augustsson, J-E. 1980. Halmstad. *Medeltidsstaden 20*. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Rapport.
- Augustsson, J-E. 1992. Husbyggande i Halmstad under perioden 1300-1750. I: J-E Augustsson (red.) *Medeltida husbyggnader*. Symposium i Lund november 1988. Lunds Studies in Medieval Archaeology 9. Stockholm.
- Balic, I & Öbrink, M. 2013. Undersökningens resultat. I: M. Öbrink (red.) *Livet vid Storgatan under fyra sekler*. Arkeologiska rapporter från Hallands läns-
museer 2013:1.
- Bjuggner, L. 2015. Kulturlager i fem av sex borrhål. Arkeologisk förundersökning 2015. Kulturmiljö Halland. Arkivrapport.
- Boessneck, J. 1969. Osteological Differences between Sheep (*Ovis aries* Linné) and Goat (*Capra hircus* Linné). I: Brothwell, D. & Higgs, E. (red). *Science in Archaeology*. Bristol.
- Brorsson, T. 2015. Kär! och andra föremål från Halmstad. I: Öbrink, M. (red.). *Vår by Brokorp. Halmstads äldsta historia* (s. 41-59). Stiftelsen Hallands läns-
museer. Halmstad.
- Cappers, R.T.J., Bekker, R.M. och Jans, J.E.A. 2006. Digitale Zandenatlas van Nederland. Barkhuis Publishing. Groningen.
- Grant, A. 1982. The use of tooth wear as a guide to the age of domestic ungulates. I: Wilson, B. Grigson, C. & Payne, S. (red). *Ageing and sexing animal bones from archaeological sites*. BAR British Series 109. Oxford.
- Håkansson, A. 2012. *Laholm. Staden som trots allt är*. Arkeologiska rapporter från Hallands Läns-
museer 2012:6. Halmstad.
- Håkansson, V. 1987. En karta betyder så mycket. *Gamla Halmstads Årsbok 1987*. Sextiofjärde Årgången. Halmstad.
- Jacomet, S. 2006. Identification of cereal remains from archaeological sites. Second edition, Archaeological Lab, IPAS, Basel University. Opublicerat kompendium.
- Johansson-Hervén, C. 2000. Från jord till papper: några erfarenheter av att producera källmaterial. G. Eriksdotter, S. Larsson & V. Löndahl (red:er). *Att tolka stratigrafi. Det tredje nordiska stratigrafimötet*. Åland 1999. Meddelanden från Ålands Högskola, nr. 11. Mariehamn.

-
- Kenward, H.K., Hall, A.R. och Jones, A.K.G. 1980. A tested set of techniques for the extraction of plant and animal macrofossils from waterlogged archaeological deposits. *Science and Archaeology* 22: 3–15.
- Lindahl, A. 1977. *Halmstad Kv. St. Nicolaus 17. Arkeologisk undersökning 1977*. Hallands Museum. Halmstad. Arkivrapport.
- Ljung, S. 1935. Halmstads prästgårdars historia. *Gamla Halmstads Årsbok 1935*. Tolvte årgången. Halmstad.
- Mayer, J. & Brisbin, I. 1988. Sex identification of *Sus scrofa* based on canine morphology. *Journal of Mammalogy*. Vol 69 (no. 2), s 408–412.
- Nilsson, I-M. 1994. *Halland, Halmstad, St Nicolaus 17. Arkeologisk förundersökning 1994*. Uppdragsverksamheten Halmstad. Stiftelsen Hallands Länsmuseer. Halmstad. Arkivrapport.
- Nilsson, S. A. 1968. *Halmstads historia*. Del I. Den danska tiden. Halmstad.
- Prummel, W. & Frisch, H-J. 1986. A guide for the distinction of species, sex and body side in bones of sheep and goat. *Journal of Archaeological Science*. 1986: 13, s 567-577.
- Rosengren, E. 1980. *Halmstad, Hospitalsgatan II. Arkeologisk undersökning 1980*. Stiftelsen Hallands länmuseer.
- Rosengren, E. & Westergaard, B. (Manus). *Halmstad Kv. St. Nicolaus 17. Arkeologisk förundersökning 1986*. Stiftelsen Hallands länmuseer.
- Trulsson, L. 1968. *Halmstads historia*. Del II. Tiden 1645-1850. Halmstad.
- Wasylikowa, K. 1986. Analysis of fossil fruit and seeds. I Berglund, B.E. (red.), *Handbook of Holocene palaeoecology and palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd., 571-590.
- Von den Driesch, A. 1976. *A guide to the measurements of animal bones from archaeological sites*. Peabody Museum Bulletins 1. Cambridge.
- Vretemark, M. 1997. *Från ben till boskap. Kosthåll och djurhållning med utgångspunkt i medeltida benmaterial från Skara. Del 1. Skrifter från Länsmuseet Skara nr 25*.
- Åkerhagen, A. 2009. CD-ROM. *Kritpipor funna i Sverige*. Stockholm.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-1306-15

Kulturmiljö Hallands dnr: 2015-68

Uppdragsgivare: Svenska kyrkan, Halmstads pastorat

Utförandetid: 21 september – 21 oktober 2015

Personal: Lena Bjugger, projektledare och Fredrik Larsson (arkeologer), Mikael Larsson (arkeobotaniker) Kulturmiljö Halland. Konsulter: Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier (KKS) och Emma Malthin, osteolog, Bohusläns museum

Fastighet: Kvarteret S:t Nicolaus 17

RAÄ nummer: Halmstad 44:1

Höjdsystem: RH 2000

Koordinatsystem: Sweref 99 TM

Undersökt volym: 14 m³

Dokumentation: Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis 2.2 (Halmstad201568F). Foton har nummer 2016-12 och ritningar har HMAK4452. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv förutom fynden som magasinerats på konstmuseet Halmstad

Fynd: Keramik, glas, I väntan på fyndfördelning har fynden åsatts HM-nummer 28 869:1-411.

Datering: Folkvandringstid, högmedeltid-nyare tid

BILAGOR

Bilaga 1

Kontexttabell

Kontext	Schakt	Kontexttyp	Tolkning
1	1	Lager	Grässvål
2	1,2 3,4	Lager fyllning	Pålagd matjord för gräsmatta
3	1	Lager fyllning	Odlingshorisont
4	2	Lager	Odlingshorisont
5	1	Lager	Odlingshorisont
6	2	Lager	Odlingshorisont
7	2	Lager	Odlingshorisont
8	1	Lager	Odlingshorisont
9	2	Lager fyllning	Igenfyllning av K11
10	2	Nedgrävning	Ränna-tomtgräns/gräns mellan två nyttjandområden
11	2	Lager fyllning	Utgjämningsslager
12	1	Fyllning	Igenfyllning av K13
13	1	Nedgrävning	Dike-dränering/avgränsning
14	2	Lager fyllning	Igenfyllning av K18
15	2	Lager fyllning	Igenfyllning av K15, yngre än K9
16	2	Lager	Odlingshorisont
17	1	Lager	Odlingshorisont
18	2	Nedgrävning	Ränna-tomtgräns/gräns mellan två nyttjandområden
19	1	Lager	Försumpning i K13
20	1	Lager	Odlingshorisont
21	2	Lager	Odlingshorisont
22	2	Fyllning	Igenfyllning av K23
23	2	Nedgrävning	Ränna-tomtgräns/dränering
24	2	Fyllning	Igenfyllning av K25
25	2	Nedgrävning	Ränna-tomtgräns/odlingsteknisk funktion
26	2	Lager fyllning	Odlingshorisont, del av K27
27	2	Lager	Odlingshorisont
28	1	Nedgrävning	Rännor för odling
29	1	Lager	Ställvis mm-tunt sandlager. Oklar tillkomst
30	2	Lager	Utgjämningsslager
31	2	UTGÅR	Djurgång

Kontext	Schakt	Kontexttyp	Tolkning
32	2	UTGÅR	Djurgång
33	2	Fyllning	Igenfyllning av K34
34	2	Nedgrävning	Grop, grävd för att ta upp stolpe i K38
35	2	Fyllning	Igenfyllning av K36
36	2	Nedgrävning	Stolphål
37	2	Fyllning	Igenfyllning av K38
38	2	Nedgrävning	Stolphål
39	2	Fyllning	Igenfyllning av K40
40	2	Nedgrävning	Stolphål
41	4	Lager	Tramplager
42	4	Stenkonstruktion	Stenläggning
43	4	Lager	Sättsand
44	4	Lager	Konstruktionslager
45	4	Lager	Tramplager
46	4	Lager	Lerkladdar-utjämning/stabilisering?
47	5	Lager	Odlingshorisont
48	5	Lager	Odlingshorisont
49	5	Lager	Trampad yta-trädgårdsgång
50	5	Lager	Trampad yta-gårdsplan
51	5	Lager	Odlingshorisont
52	4	Lager	Trampyta
53	4	Lager	Raseringslager/stabiliserande konstruktionslager
54	4	Lager	Utjämningslager
55	4	Lager	Gårdsplan
56	5	Lager	Odlingshorisont
57	5	Lager	Odlingshorisont
58	5	Lager	Odlingshorisont
59	5	Lager	Utjämningslager i svacka
60	5	Lager	Odlingshorisont
61	5	Lager	Odlingshorisont
62	4	Stenkonstruktion	Stenläggning
63	4	Lager	Sättsand
64	5	Fyllning	Återfyllning av K65
65	5	Nedgrävning	Ränna/flack grop. Ränna- som gräns mellan odling/bebyggelse eller mellan två odlingsbäddar
66	5	Fyllning	Återfyllning i K67
67	5	Nedgrävning	Ränna-odlingsteknisk funktion?
68	5	Lager	Trampad yta-trädgårdsgång
69	4	Lager	Golv

Kontext	Schakt	Kontexttyp	Tolkning
70	4	Stenkonstruktion	Stenläggning
71	4	Lager	Sättsand
72	4	Träkonstruktion	Destruerad del från byggnad
73	4	Lager	Raseringslager
74	4	Lager	Tramlager /74a-övre, 74b-nedre
75	5	Lager	Konstruktionslager
76	5	Lager	Odlingshorisont
77	5	Lager	Odlingshorisont
78	4	Lager	Odlingshorisont
79		UTGÅR	-
80	5	Lager fyllning	Odlingshorisont
81	5	UTGÅR	-
82	5	Lager fyllning	Odlingshorisont
83	5	UTGÅR	-
84	5	UTGÅR	-
85	4	Fyllning	Igenfyllning av K85
86	4	Nedgrävning	Stolphål
87	4	Lager	Odlingshorisont
88	5	Lager	Odlingshorisont
89	5	UTGÅR	-
90	5	Lager	Utgjämningsslager
91	4	Lager	Rasering (dekonstruktion av hus)
92	4	Lager	Golv
93	4	Lager	Utgjämningsslager?
94	4	Fyllning	Igenfyllning av K95
95	4	Nedgrävning	Stolphål
96	4	Lager	Golv
97	5	Fyllning	Återfyllning i K98
98	5	Nedgrävning	Stolphål
99	5	Fyllning	Återfyllning i K113
100	4	Lager	Tunt lager av sand, bildat då rännan stått öppen
101	1, 2, 4, 5	Geologiskt lager/ alv	Ursprunglig sandbotten
102	4	Lager	Markhöjande recent lager
103	4	Lager	Markhöjande recent lager
104	4	Lager	Markhöjande recent lager
105	4	Lager	Markhöjande recent lager
106	4	Lager	Markhöjande recent lager
107	4	Lager	Markhöjande recent lager

Kontext	Schakt	Kontexttyp	Tolkning
108	4	Lager	Markhöjande recent lager
109		UTGÅR	-
110		UTGÅR	-
111	4	Nedgrävning	Oklar funktion-avfallsgrop?
112	4	Fyllning	Återfyllning av K111
113	5	Nedgrävning	Stolphål
114	5	Lager fyllning	Återfyllning av K115
115	5	Nedgrävning	Stolphål
116	5	Lager	Mark-/odlingshorisont
117	4	Lager fyllning	Igenfyllning av K188
118	4	Nedgrävning	Dekonstruktion av syllstensvägg
119	5	Lager fyllning	Återfyllning av K120
120	5	Nedgrävning	Stolphål
121	4	Lager	Golv
122	4	Fyllning	Fyllning i K118
123	5	Lager fyllning	Återfyllning av K124
124	5	Nedgrävning	Sandtäkt
125	4	Lager	Utgjänningslager och golv
126	4	Stenkonstruktion	Syllstenar till hus
127	4	Lager	Markyta/odlingshorisont
128	4	Lager	Avbränd markyta
129	5	Lager fyllning	Återfyllning av K130
130	5	Nedgrävning	Sandtäkt
131	4	Träkonstruktion	Rester av käpp i K132
132	4	Nedgrävning	Käpphål

Bilaga 2

Fyndtabell

HM 28 869:1–411

Halland

Halmstad stad

RAÄ Halmstad stad 44:1

Kvarteret S:t Nicolaus 17

Arkeologisk förundersökning 2015

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
1	Glas	Kärl			8,3	3	F	3		Slipad facettering (1 st), klart resp ofärgat glas	1	2
2	Glas	Fönsterglas			3,8	2	F	2		Klart respektive grönt glas	1	2
3	Järn	Spik			2,3	1	D		Kastad		1	2
4	Ben	Djurben			2,9	1	F				1	2
5	Glas	Kärl			10,9	4	F	4		Klart respektive grönt glas	1	3
6	Glas	Fönsterglas			2,5	4	F	3		Klart respektive grönt glas. 1 kröjslad	1	3
7	CU-leg	Föremål			10,2	1	D	1		Hylsa, två nithål	1	3
8	Järn	Kniv			32,1	1	I	1			1	3
9	Järn	Spik			25,6	1	D		Kastad	Spik eller nit. Korroderad	1	3
10	Ben	Djurben			24,9	3	F				1	3
11	Glas	Kärl			26,6	5	F	4		Klart respektive grönt glas. 1 mynning.	1	5
12	Glas	Fönsterglas			3,9	4	F			Grönt glas	1	5
13	Järn	Krampa			32,5	1	D	1		Korroderad	1	5
14	Järn	Beslag			16,1	1	D	1		Korroderad	1	5
15	Järn	Spik			75,6	8	D	8	Kastad	Korroderade	1	5
16	Slagg				76,6	2	F				1	5
17	Ben	Djurben			123,4	29	F				1	5
18	Glas	Kärl			1,7	1	F	1		Bemålat glas: vita linjer med en brun linje	1	8
19	Glas	Fönsterglas			4	4	F			Grönt resp blågrönt glas. 1 m retusch, 1 m fasett	1	8
20	Serpentin-sten	Fat/saltser			10,6	1	F	1		Botten m 2 invändiga cirklar kring spegeln	1	8
21	Bly	Klipp			2,8	1	F				1	8

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
22	Järn	Spik			78,2	9	D	8	Kastad	1 golvsöm. Korroderade	1	8
23	Ben	Djurben			359,5	85	F			Även brända ben	1	8
24	Glas	Kärl			4,1	1	F	1		Grönt buteljglas. Glaspest	1	12
25	Järn	Spik			17,2	2	D	2	Kastad	Korroderade	1	12
26	Ben	Djurben			56,3	7	F				1	12
27	Glas	Kärl			0,1	1	F	1		Blågrönt	1	17
28	Glas	Fönsterglas			2,7	4	F			Grönt glas, glaspest. 1 kröjslad	1	17
29	Bly	Spröjs			1,1	1	F	1		Sannolikt del av fönsterspröjs	1	17
30	Järn	Tråd			0,5	1	F		Kastad		1	17
31	Järn	Spik			54,4	6	D	6	Kastad	Möjligen 1 hästkosöm. Korroderade	1	17
32	Ben	Djurben			1160,8	116	F			1 bränt ben	1	17
33	Glas	Kärl			3,5	2	F			Grönt glas 2 bottnar? 1 m pålagda trådar. Glaspest	1	20
34	Glas	Fönsterglas			8	4	F			Grönt glas. 1 kröjslad. Glaspest	1	20
35	Animalt material	Ostron			0,3	2	F				1	20
36	Bly	Spröjs			3,8	1	F				1	20
37	Järn	Beslag			4	1	F			Kraftigt korrederad	1	20
38	Järn	Spik			21,8	3	D	3		Korroderade. 1 hästkosöm.	1	20
39	Järn	Föremål			11,4	1	F				1	20
40	Slagg				15,5	1	F				1	20
41	Ben	Djurben			418,1	57	F			Även brända ben	1	20
42	Glas	Flaska			2,2	1	F	1	Kastad	Mynning-hals, grön 1900-tal	2	2
43	Glas	Fönsterglas			4,7	7	F			Minst två olika, grönt-grön-blått glas	2	4
44	Glas	Kärl			34,5	10	F	3		Vitt, mörkgrönt och brunt glas	2	4
45	Järn	Beslag			36,8	1	D	1		Till dörr?	2	4
46	Järn	Spik			6,7	1	D	1	Kastad		2	4
47	Ben	Djurben			16,6	6	F				2	4
48	Bly	Smälta			4,4	1	F				2	6
49	Glas	Kärl			13,1	5	F	3		Ljusgrönt, mörkgrönt och brunt glas	2	6
50	Glas	Fönsterglas			3,9	2	F			Ofärgat och klart glas	2	6
51	Järn	Spik			11,1	2	D		Kastade	Korroderade	2	6
52	Ben	Djurben			27,1	6	F				2	6
53	Sandsten	Bryne			31,6	1	F	1			2	7
54	Glas	Kärl			18,5	10	F	3		1 ofärgat (4 fr), 1 gulbrunt, 1 grön (5 fr)	2	7

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
55	Glas	Fönsterglas			6	9	F			1 m droppkant, 1 bemålat	2	7
56	Järn	Föremål			6	1	F	1		Ögleformad	2	7
57	Järn	Spik			120	11	D	10	Kastad	1 intakt. Korroderade	2	7
58	Ben	Djurben			213,5	22	F			2 hornbitar, 1 bränt fragment	2	7
59	Järn	Föremål			10,6	2	D	1		Bör röntgas	2	9
60	Ben	Djurben			4,3	3	F				2	9
61	Glas	Kärl			0,1	1	F	1		Klart glas, streckdecor	2	11
62	Glas	Fönsterglas			1,1	1	F			Grönt glas, glaspest	2	11
63	Skiffer	Bearbetat			1,5	1	F			Takskiffer?	2	11
64	Järn	Spik			4,8	1	D	1	Kastad	Korroderad	2	11
65	Ben	Djurben			52,2	11	F				2	11
66	Glas	Kärl			0,3	2	F	1		1 fr med pålagda vita trådar. Klart glas	2	14
67	Glas	Fönsterglas			0,8	1	F			Glaspest	2	14
68	Ben	Djurben			91,6	16	F				2	14
69	Glas	Kärl			21	10	F	4		Klart, grönt, blått glas. 1 et- sat, 2 m vita trådar. Glaspest (grönt glas)	2	16
70	Glas	Fönsterglas			5,2	5	F			Grönt glas. Glaspest	2	16
71	Ädelmetall	Mynt			1,1	1	I	1		Något slitet. Ulrika Eleonora. 1720. 1 öre. Stockholm	2	16
72	CU-leg	Beslag			1,1	1	I			Rund, korroderad	2	16
73	Järn	Föremål			6,8	1	I	1		Korroderad	2	16
74	Järn	Föremål			4,5	1	I	1		Korroderad	2	16
75	Järn	Spik			18,4	2	D		Kastad	Korroderade	2	16
76	Järn	Föremål			8,4	1	I	1		Korroderad	2	16
77	Slagg				13,3	1	F			Magnetisk	2	16
78	Ben	Djurben			1026,2	114	F			1 bränt ben. Fiskben	2	16
79	Glas	Kärl			1	3	F	2		Klart m vita trådar, grönt vå- gigt. Glaspest	2	21
80	Glas	Fönsterglas			2,5	2	F			Grönt. Glaspest	2	21
81	Järn	Nit			16,8	1	D		Kastad	Saknar nitbricka. Korroderad	2	21
82	Järn	Spik			11,4	1	D		Kastad	Korroderad	2	21
83	Slagg				12,7	1	F				2	21
84	Ben	Djurben			343,8	34	F			1 fiskben	2	21
85	Ben	Djurben			16,3	7	F			1 bränt ben	2	22
86	Glas	Kärl			3,9	3	F	3		Grönt o klart glas m vit trådar. Glaspest	2	24
87	Glas	Fönsterglas			1	2	F			Glaspest	2	24
88	Järn	Föremål			12,3	1	I	1		Korroderad	2	24

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
89	Animalt material	Ostron			1,1	1	F				2	24
90	Ben	Djurben			154,8	22	F			2 fiskben	2	24
91	Bränd lera	Tegel			895	1	D			Gult murtegel. 17x8x4 cm	2	27
92	Glas	Kärl			3,5	1	F			Grönt glas. Glaspest	2	27
93	Glas	Fönsterglas			8,3	5	F			Grönt glas. 3 med smältrand. Glaspest	2	27
94	Järn	Föremål			6,7	1	D				2	27
95	Järn	Spik			49,8	4	I	4	Kastade		2	27
96	Ben	Djurben			825,9	72	F			Fågelben	2	27
97	Glas	Kärl			1	2	F	2		Grönt glas. Glaspest	2	30
98	Järn	Spik			72,8	3	D		Kastade	Korroderade	2	30
99	Ben	Djurben			65,7	5	F				2	30
100	Glas	Fönsterglas			0,4	1	F			Grönt glas. Glaspest	2	33
101	Ben	Djurben			37,4	8	F				2	33
102	Järn	Spik			17,5	1	D	1	Kastad	Mellan två stenar	4	41
103	Glas	Fönsterglas			0,3	1	F			Grönt glas. Glaspest	4	44
104	Kalkbruk				108,3	1	F			Fog	4	44
105	Ben	Djurben			1,5	1	F			Tand	4	44
106	Ben	Djurben			25	3	F			Nerpressat i smutslager	4	52
107	Glas	Kärl			0,6	1	F	1		Grönt glas. Glaspest	4	53
108	Bränd lera	Tegel			535,1	1	F	1		Taktegel, rött. Understruket	4	53
109	Kalkbruk				21,5	3	F			Puts med vit kalkslamning	4	53
110	Ben	Djurben			9,6	4	F				4	53
111	Glas	Kärl			1,3	1	F	1		Vågig yta. Glaspest	4	54
112	Glas	Fönsterglas			6,3	4	F			1 m smältrand	4	54
113	Järn	Spik			49,8	2	D	2	Kastade	1 fastkorroderad på en sten	4	54
114	Ben	Djurben			167,1	26	F			1 bränt ben	4	54
115	Järn	Beslag			5,4	1	I			Kraftigt korroderad	4	55
116	Ben	Djurben			8,2	1	F				4	63
117	Glas	Fönsterglas			1,7	1	F			Grönt glas. Glaspest	4	73
118	Kalkbruk				434,6	1	F			Understrykning av taktegel	4	73
119	Bränd lera	Tegel			346,2	2	F			Rött taktegel. Vingtegel	4	73
120	Ben	Djurben			3,1	2	F			I K74a. grått lager ej sand under	4	74
121	Ben	Djurben			114,6	1	F			I K74b sandlager	4	74
122	Järn	Föremål			71,6	1	I			Låsöverfall? Korroderad	4	78
123	Järn				17,7	1	I			Enkelsölja m torne	4	78

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
124	Järn	Föremål			20,7	1	I				4	78
125	Järn	Föremål			62,7	1	I			Kraftigt korroderat	4	78
126	Järn	Spik			100,8	7	D		Kastade	Korroderade - 2 st kraftigt korroderade	4	78
127	Slagg				456,4	12	F			5 sparade, resten kastade	4	78
128	Ben	Djurben			709,7	100	F			1 bränt, 3 fiskben	4	78
129	Glas	Kärl			5,5	3	F			Grönt glas. Glaspest	4	87
130	Glas	Fönsterglas			3,5	5	F			Grönt glas. Glaspest	4	87
131	Järn	Föremål			90,3	3	D	3		Kraftig korroderade	4	87
132	Järn	Spik			124,7	9	D	8	Kastade	Kraftig korroderade	4	87
133	Slagg				308	8	F			4 kastade.	4	87
134	Ben	Djurben			83,2	16	F				4	87
135	Glas	Kärl			8,2	2	F	2		Klart, grönt glas.	5	47
136	Glas	Fönsterglas			3,3	1	F			Klart glas	5	47
137	Glas	Kärl			2,2	1	F	1		Grönt glas	5	48
138	Järn	Spik			15,9	1	I	1	Kastad	Korroderad	5	48
139	Glas	Kärl			25,4	1	D	1		Brännvinsglas. Klart men iris-erat glas	5	50
140	Glas	Fönsterglas			2,4	2	F			Grönt glas. Glaspest	5	50
141	Järn	Föremål			269,5	1	D	1		Svåridentifierbart pga av korrosion	5	50
142	Glas	Kärl			41,1	2	F	2		Klart (1 dek pressglas), grönt glas	5	51
143	Glas	Fönsterglas			1,7	1	F	1		Grönt glas. Kröjslad kant. Glaspest	5	51
144	Järn	Föremål			52,8	1	D			Korroderad	5	51
145	Ben	Djurben			1	1	F			Tand	5	51
146	Glas	Kärl			3,2	2	F	2		Grönt glas	5	56
147	Glas	Fönsterglas			4,9	5	F			Grönt glas. 2 kröslade. Glaspest	5	56
148	Ben	Djurben			78,6	7	F				5	56
149	Glas	Kärl			1,1	2	F	2		Klart, grönt glas (glaspest)	5	57
150	Glas	Fönsterglas			9,8	7	F			Grönt glas. 2 m smältrand. Glaspest	5	57
151	Skiffer	Bearbetat			1,4	1	F			Takskiffer? Se fnr 63	5	57
152	Serpentin- sten	Fat/saltser			2,9	1	F	1		Se fnr 20	5	57
153	Järn	Föremål			14	1	D	1			5	57
154	Järn	Spik			62,4	1	D		Kastade	1 möbelspik, odekorerad, in-takt. Korroderade	5	57
155	Ben	Djurben			200,6	29	F			1 bränt ben	5	57

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
156	Glas	Kärl			1,1	2	F	2		Blått (glaspest), klart glas.	5	58
157	Glas	Fönsterglas			6,6	4	F			Grönt glas. 2 kröjslade, 1 diamantskuren	5	58
158	Järn	Spik			18,2	2	D	2	Kastade	Korroderade	5	58
159	Ben	Djurben			124,7	22	F			Även fågelben	5	58
160	Glas	Kärl			0,9	2	F	2		Svagt grönt, klart glas. Glaspest	5	59
161	Glas	Fönsterglas			7,7	5	F			Grönt glas. 3 kröjslade. Glaspest	5	59
162	Kalkbruk				3,5	1	F			Puts med vit kalkslamning	5	59
163	Bly	Klipp			0,1	1	F				5	59
164	Järn	Nyckel			38,1	1	F	1		Grepp	5	59
165	Järn	Spik			42,1	6	D		Kastade	Korroderade	5	59
166	Ben	Djurben			203,2	30	F			Fiskbenen ej räknade. 3 bränd da ben	5	59
167	Glas	Kärl			2,5	3	F	2		Grönt (fot), klart etsat glas	5	60
168	Glas	Fönsterglas			5,4	4	F			Gulgrönt m smaltrand, grönt glas. Glaspest	5	60
169	Järn	Föremål			56,7	7	D		Kastade	Defekta-intakta. 1 hästskosöm. Korroderade	5	60
170	Ben	Djurben			244,8	42	F			1 bränt (brutet) ben	5	60
171	CU-leg	Beslag			3,6	1	D	1		Fastsatt på järn?	5	61
172	CU-leg	Beslag			1,8	1	F			Med nit	5	61
173	Glas	Fönsterglas			0,4	1	F			Grönt glas. Glaspest	5	61
174	Järn	Föremål			18,5	1	F			Sax? Knivblad?	5	61
175	Järn	Spik			10,3	2	D		Kastade	Korroderade	5	61
176	Ben	Djurben			149,3	31	F			3 fiskben. 1 fågelben	5	61
177	Glas	Kärl			2	1	F	1		Grönt glas. Glaspest	5	64
178	Järn	Spik			20,1	2	D	2	Kastade	Korroderade	5	64
179	Ben	Djurben			24,3	7	F				5	64
180	Glas	Fönsterglas			1	1	F			Grönt glas. Kröjslad kant. Glaspest	5	66
181	Järn	Spik			7,4	1	I		Kastad	Korroderad	5	66
182	Ben	Djurben			32	10	F				5	66
183	Glas	Fönsterglas			2,4	3	F			Grönt. 1 med smaltrand. Glaspest	5	68
184	Järn	Föremål			74	1	I	1		Korroderad	5	68
185	Järn	Spik			10,9	1	D	1	Kastad	Korroderad	5	68
186	Slagg				19	1	F				5	68
187	Ben	Djurben			112	17	F				5	68
188	Järn	Spik			37,2	4	D	4	Kastade	Korroderade	5	75

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
189	Slagg				39,8	1	F				5	75
190	Ben	Djurben			120,1	11	F				5	75
191	Glas	Fönsterglas			1,8	1	F			Kröjslad kant. Glaspest	5	76
192	Järn	Spik			41,9	1	D		Kastad	Korroderad	5	76
193	Slagg				93,1	3	F				5	76
194	Bränd lera				6,8	1	F			Sintrad	5	76
195	Ben	Djurben			200,4	22	F				5	76
196	Järn	Spik			13,7	1	D		Kastad	Korroderad	5	77
197	Slagg				38,2	1	F				5	77
198	Ben	Djurben			31	9	F				5	77
199	CU-leg	Beslag			1,6	1	F				5	82
200	Järn	Spik			31,2	1	D		Kastad	Korroderad	5	82
201	Ben	Djurben			585,7	31	F				5	82
202	Ben	Djurben			110,3	6	F				5	90
203	Ben	Djurben			61	2	F			Proximal del av ett strålben (radius) från nötboskap (Bos taurus). Fullvuxet djur, och en storväxt individ (sannolikt ett handjur).	5	97
204	Ben	Djurben			3,6	1	F				5	114
205	Slagg				303,4	1	F				5	123
206	Ben	Djurben			153,5	3	F				5	123
207	Ben	Djurben			99,6	2	F				5	129
208	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	7	4	D	2			1	2
209	Keramik	Kärl	Yngre vitgods		1	1	D	1		Gulaktigt gods	1	2
210	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	3	5	D				1	2
211	Keramik	Kärl	Flintgods		12	8	D	3			1	3
212	Keramik	Kärl	Fajans	Buk	1	1	D				1	3
213	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	18	7		4			1	3
214	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	1	1	F				1	3
215	Keramik	Kakel			24	1				Svart	1	3
216	Keramik	Kakel			14	3		1		Svart	1	5
217	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	14	4	D				1	5
218	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	114	15	D	10			1	5
219	Keramik	Kärl	Fajans	Buk	5	6	D	3			1	5
220	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	4	7	D	3		Pressad dekor	1	5
221	Keramik	Krus	Stengods	Buk	7	1	D	1			1	5
222	Keramik	Skål	Stengods	Hänkel	37	1	D	1			1	5

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
223	Keramik	Kritpipa			17	5	D	5		Rullstämpel	1	5
224	Keramik	Kritpipa			20	8	D			Klack med "UP"	1	8
225	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	2	1	D				1	8
226	Keramik	Kärl	Yngre vitgods	Buk	5	2	D			Grön glasyr. Gul glasyr	1	8
227	Keramik	Krus	Stengods	Buk	14	3				Medaljong	1	8
228	Keramik	Kärl	Fajans		58	15	D				1	8
229	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	12	2	D	1			1	8
230	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods		94	8	D	6			1	8
231	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	75	16	D				1	8
232	Keramik	Durkslag	Yngre glaserat rödgods	Buk	18	1	D	1			1	8
233	Keramik	Kakel			20	2	D	1			1	8
234	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	13	2	D				1	12
235	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	13	4	D	2			1	12
236	Keramik	Fat	Fajans	Mynning	5	3	D				1	12
237	Keramik	Krus	Stengods	Buk	2	1					1	12
238	Keramik	Porslin	Benporslin	Buk	3	1	D				1	12
239	Keramik	Kakel			3	1	D				1	12
240	Keramik	Kritpipa			3	3	D				1	12
241	Keramik	Kritpipa			36	14	D				1	17
242	Keramik	Fat	Fajans	Mynning	15	4	D			Lilja	1	17
243	Keramik	Krus	Stengods	Buk	17	3	D			Medaljong	1	17
244	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	146	16	D				1	17
245	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Mynning	89	17	D				1	17
246	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	3	1	D				1	17
247	Keramik	Fat	Fajans	Mynning	27	3	D			Östra sektionen	1	17
248	Keramik	Fat	Fajans	Buk	3	3	D				1	20
249	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	65	15	D				1	20
250	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	62	6	D				1	20
251	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	3	1	D			Werra/Weser	1	20
252	Keramik	Kritpipa			18	11	D				1	20
253	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	2	1	D				2	2
254	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	3	1	D				2	2
255	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	1	1	F				2	2
256	Keramik	Kärl	Benporslin	Buk	3	1	D				2	2
257	Keramik	Kruka	Oglaserat rödgods	Mynning	41	7	D				2	2
258	Keramik	Kritpipa			4	2	D				2	4
259	Keramik	Kakel			9	4	D				2	4

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
260	Keramik	Kakel	Väggkakel		11	1	D			Vit glasyr	2	4
261	Keramik	Kruka	Oglaserat rödgods		13	4	D				2	4
262	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	3	2	D				2	4
263	Keramik	Kärl	Porslin	Mynning	1	1	D				2	4
264	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	8	2	D				2	4
265	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	9	5	D				2	4
266	Keramik	Skål	Porslin	Mynning	3	1	D				2	6
267	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	2	2	D				2	6
268	Keramik	Fat	Fajans	Buk	4	3	D				2	6
269	Keramik	Kruka	Oglaserat rödgods	Buk	5	1	D				2	6
270	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	23	3	D				2	6
271	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	29	10	D				2	6
272	Keramik	Kakel			60	3	D				2	6
273	Keramik	Kärl	Flintgods	Mynning	18	2	D				2	9
274	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	5	2	D				2	9
275	Keramik	Durkslag	Yngre glaserat rödgods	Buk	7	1	D				2	11
276	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	4	1	D				2	11
277	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	19	3	D				2	11
278	Keramik	Kakel			5	1	D				2	11
279	Keramik	Kritpipa			1	1	D				2	11
280	Keramik	Kritpipa			15	7	D				2	7
281	Keramik	Krus	Stengods	Buk	12	3	D	1			2	7
282	Keramik	Skål	Benporslin	Mynning	1	1	D				2	7
283	Keramik	Kärl	Fajans	Buk	25	7	D				2	7
284	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	1	1	D				2	7
285	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	99	32	D				2	7
286	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Botten	41	10	D				2	7
287	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Hänkel	21	2	D				2	7
288	Keramik	Kakel			31	3	D				2	7
289	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	27	3	D				2	14
290	Keramik	Skål	Fajans	Mynning	1	1	D				2	14
291	Keramik	Kakel			14	5	D	1		Holland. Vit glasyr	2	14
292	Keramik	Kritpipa			3	2	D				2	14
293	Keramik	Kritpipa			27	9	D			IHS på klacken. Holland 1705-1715	2	16
294	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	15	2	D				2	16
295	Keramik	Skål	Fajans	Mynning	50	16	D				2	16

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Käridel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
296	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	158	26	D				2	16
297	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	74	4	D				2	16
298	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	5	2	D				2	16
299	Keramik	Kakel			13	2	D				2	16
300	Keramik	Kakel			20	1	D			Klådedräkt. Oglaserat	2	21
301	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	57	21	D				2	21
302	Keramik	Kakel			44	5	D			Holland. Vit/blå glasyr	2	21
303	Keramik	Kakel			9	1	D			Holland. Vit/blå glasyr. Från sektionen	2	21
304	Keramik	Kritpipa			3	1	D			Tänder. Rullstämpel	2	22
305	Keramik	Kakel			8	1	D				2	22
306	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	47	3	D				2	24
307	Keramik	Kakel			11	2	D			Holland. Vit/blå glasyr	2	24
308	Keramik	Kritpipa			4	4	D			Ögon och rullstämpel	2	24
309	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	7	1	D				2	24
310	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	67	3	D				2	24
311	Keramik	Krus	Stengods	Botten	20	1	D				2	24
312	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	7	1	D				2	27
313	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	285	20	D				2	27
314	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	15	2	D				2	27
315	Keramik	Kärl	Yngre glaserat rödgods	Buk	12	1	D			Werra	2	30
316	Keramik	Kritpipa			5	1	D				4	41
317	Keramik	Kakel			25	1	D			Svart/brun	4	44
318	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	15	1	D				4	44
319	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	21	2	D				4	44
320	Keramik	Kakel			96	1	D			Grönt	4	53
321	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	142	9	D				4	54
322	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	43	3	D				4	54
323	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	22	4	D	2		Werra/Weser	4	54
324	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	4	1	D				4	54
325	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	6	2	D				4	55
326	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	5	2	D				4	74a
327	Keramik	Trebensgryta	Jydepotta	Ben	49	2	D				4	78
328	Keramik	Trebensgryta	Yngre vitgods	Mynning	4	2	D				4	78
329	Keramik	Krus	Stengods	Buk	3	1	D				4	78
330	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	154	25	D				4	78
331	Glas	Fönsterglas			3	4	D				4	78

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Käridel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
332	Glas	Flaska			3	4	D			Bägare?	4	78
333	Keramik	Kritpipa			5	4	D				4	87
334	Keramik	Skål	Jydepotta	Mynning	16	1	D				4	87
335	Keramik	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	3	1	D			Gul glasyr	4	87
336	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	167	11	D				4	87
337	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	11	3	D				4	87
338	Keramik	Kritpipa			4	2	D			Märke på klacken	5	47
339	Keramik	Kakel			24	3	D				5	47
340	Keramik	Kärl	Flintgods	Mynning	3	3	D				5	47
341	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	12	3	D				5	47
342	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Hänkel	33	3					5	47
343	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Mynning	36	4	D				5	48
344	Keramik	Kärl	Fajans	Buk	2	1	D				5	48
345	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	2	2	D				5	48
346	Keramik	Kärl	Flintgods	Buk	2	1	D				5	49
347	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	4	1	D				5	49
348	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	4	1	D				5	49
349	Keramik	Kärl	Flintgods	Mynning	5	1	D				5	50
350	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	21	6	D				5	50
351	Keramik	Kärl	Benporslin	Buk	2	2					5	51
352	Keramik	Fat	Flintgods	Buk	6	1	D				5	51
353	Keramik	Fat	Fajans	Buk	9	3	D				5	51
354	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	5	3	D				5	51
355	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	13	1	D				5	51
356	Keramik	Kruka	Oglaserat rödgods	Botten	7	1	D			Hål i botten	5	51
357	Keramik	Kärl	Fajans	Mynning	17	4	D				5	56
358	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	68	9	D				5	56
359	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	43	7	D				5	56
360	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	2	1	D				5	56
361	Keramik	Kritpipa			19	9	D			Skaft	5	56
362	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	5	1	D				5	57
363	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	15	5	D				5	57
364	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	9	4	D				5	57
365	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	11	1	D			Werra	5	57
366	Keramik	Kärl	Yngre vitgods	Buk	2	1	D				5	57
367	Keramik	Skål	Fajans	Mynning	31	15	D				5	57
368	Bränd lera	Tegel			93	1	D			Brunt tegel	5	57

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
369	Keramik	Kritpipa			16	16	D			Ögon, tänder, rullstämpel	5	57
370	Keramik	Kritpipa			5	5	D				5	57
371	Keramik	Kakel			11	2	D			Holland, Vit glasyr	5	58
372	Keramik	Kakel			9	2	D				5	58
373	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	1	1	D				5	58
374	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Mynning	6	2	D				5	58
375	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	14	3	D				5	58
376	Keramik	Kritpipa			4	2	D			Rullstämpel	5	59
377	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Botten	49	3	D			Passning med F387	5	59
378	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Mynning	104	2	D				5	59
379	Keramik	Kakel			124	6					5	59
380	Keramik	Kritpipa			14	5	D			Tänder, rullstämpel	5	60
381	Keramik	Kakel			8	1	D			Holland, vit glasyr	5	60
382	Keramik	Kakel			37	2	D			Grön och svart glasyr	5	60
383	Keramik	Skål	Fajans	Botten	13	1	D				5	60
384	Keramik	Skål	Yngre vitgods	Buk	3	1	D				5	60
385	Keramik	Skål	Porslin	Buk	1	1	D				5	60
386	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Ben	235	10	D				5	60
387	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Hänkel	52	6	D			Passning med F377	5	60
388	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	2	1	D				5	61
389	Keramik	Durkslag	Yngre vitgods	Botten	4	1	D			Ur sektion. Grön glasyr	5	61
390	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	23	3	D				5	64
391	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Mynning	20	1	D				5	64
392	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	12	1	D				5	64
393	Keramik	Kakel			13	1	D				5	64
394	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Skaft	151	6	D				5	66
395	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	6	1	D				5	68
396	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	7	1	D				5	68
397	Keramik	Kritpipa			1	1	D			Skaft	5	68
398	Keramik	Kritpipa			4	1	D			Skaft	5	75
399	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Botten	15	1	D				5	75
400	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	4	1	D				5	75
401	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	9	1	D				5	76
402	Keramik	Skål	Yngre glaserat rödgods	Buk	3	1	D				5	76
403	Keramik	Kärl	Jydepotta	Buk	2	1	D				5	76
404	Keramik	Krus	Stengods	Buk	7	1	D				5	76
405	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	6	2	D				5	77

Fyndnummer	Material	Sakord	Godstyp	Kärldel	Vikt (g)	Antal fragment	Fragmenteringsgrad	Antal objekt	Fyndstatus	Anmärkning	Schakt	Kontext
406	Keramik	Trebensgryta	Yngre glaserat rödgods	Buk	30	3	D	2			5	80
407	Keramik	Fat	Yngre glaserat rödgods	Buk	4	1	D				5	82
408	Keramik	Kanna	Äldre glaserat rödgods	Buk	11	6	D	2			5	90
409	Slagg				39	1	D				1	8
410	Bränd lera	Lerplatta			21	1	D			Lerplatta. Hårt bränd	4	54
411	Bränd lera	Ungsvägg			9	1	D			Delvis smält	5	55
412	Ben	Kam			2,6	1	F	1		Påträffades bland djur- ben F23	1	8

Bilaga 3

Osteologisk analys (tabell)

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	30	99	Nötboskap	Intermedium	Hel	1		50,6	Sannolikt sammanhörande med radiale i samma kontext
2	30	99	Nötboskap	Radiale	Hel	1			
2	30	99	Nötboskap	Scapula	Spina	1			
2	30	99	Får	Metatarsus	Diafys	1		14,5	
2	30	99	Får	Metatarsus	Proximal+diafys	1			
5	123	206	Nötboskap	Mandibula	Corpus+dentes	1			dm4=k, M1=g, M2=c. M3 saknas, men sannolikt E. Tandslitagepoäng=23. Sannolik ålder=ca 2 år.
5	123	206	Nötboskap	Coxae	Ilium	1		144,1	Mycket dålig bevaring
5	123	206	Svin	Vertebra, cervicalis	Arcus	1		6,4	
4	52	106	Svin	Radius	Hel	1	Fui	22,9	Distala epifysen lös, proximala fuserad.
4	52	106	Svin	Femur	Diafys+distal	1	Fui		Griskulting
4	52	106	Nötboskap	Dentes	Incisiv	1		2	
5	56	148	Nötboskap	Humerus	Distal	1	Fuc	59,8	
5	56	148	Nötboskap	Tibia	Diafysfragment	1			
5	56	148	Nötboskap	Femur	Diafysfragment	1			
5	56	148	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		3,7	Sannolikt svin eller får/get
5	56	148	Svin	Calcaneus	Hel	1	Fui	9,9	Flera skärmärken plantart
5	56	148	Svin	Femur	Diafys	1			
5	56	148	Får	Radius	Diafys	1		5	
4	53	110	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	3		8,8	
4	53	110	Däggdjur	Ossa longa	Fragment	1		0,7	
5	58	159	Stort däggdjur	Costae	Fragment	3		38,4	Sannolikt nötboskap. Skärmärken
5	58	159	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		0,8	
5	58	159	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1		30	Fullvuxet djur
5	58	159	Nötboskap	Mandibula	Symfys	1			
5	58	159	Nötboskap	Femur	Diafysfragment	1			Ungdjur?
5	58	159	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		8,5	
5	58	159	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		8	Vitbrända
5	58	159	Svin	Astragalus	Hel	1		29,9	
5	58	159	Svin	Tibia	Diafys	1			Hundgnag?
5	58	159	Svin	Mandibula	Hel	1			pm4 ej i ocklusion, M1 ej synlig. Griskulting, sannolikt bara ett par veckor gammal.
5	90	202	Nötboskap	Metatarsale	Hel	1	Fuc	106,6	Bp: 37,7 SD:22,8 GL: 175 mm. Limmad.
5	90	202	Nötboskap	Mandibula	Fragment	1			
5	90	202	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	2		2,2	
5	74	121	Nötboskap	Humerus	Proximal+diafys	1	Fuc	114,4	Styckspår i proximala ledytan?
2	27	96	Får	Mandibula	Hel	1			dm4=f M1=c M2=C, Tandslitagepoäng: 9, ungefärlig ålder: mellan 3 och 9 månader.
2	27	96	Får/get	Mandibula	Corpus+dentes	1		95,1	M1=f, M2=b, M3=C, Tandslitagepoäng: 19, ungefärlig ålder: mellan 9 månader och 1,5 år.

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	27	96	Får/get	Mandibula	Dentes	2			M1 och M2, sannolikt sammanhörande
2	27	96	Får/get	Mandibula	Fragment	1			
2	27	96	Får/get	Cranium	Dentes	1			M3
2	27	96	Får/get	Cranium	Maxilla+dentes	1			
2	27	96	Får	Scapula	Led	1	Fuc		
2	27	96	Får/get	Vertebra, lumbalis	Pr. Transversus	1			
2	27	96	Får/get	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
2	27	96	Får/get	Cranium	Fragment	1			
2	27	96	Får/get	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
2	27	96	Får/get	Femur	Diafysfragment	1			
2	27	96	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	5		11,3	
2	27	96	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	9		15,5	Blandade fragment från revben och rörben
2	27	96	Stort däggdjur	Costae	Fragment	5		36,1	Sannolikt nötboskap
2	27	96	Svin	Astragalus	Hel	1		22,4	
2	27	96	Svin	Radius	Hel	1	Fui		Proximal diafys=fuc-, distal epifys=fui
2	27	96	Får/get	Vertebra, cervicalis	Corpus+dentes	1	Fui		
2	27	96	Nötboskap	Hyoideum	Fragment	2		301,6	
2	27	96	Nötboskap	Os carpale 3	Hel	1			
2	27	96	Nötboskap	Os carpale 3	Hel	1			Sannolikt sammanhörande med radiale i samma kontext
2	27	96	Nötboskap	Radiale	Hel	1			
2	27	96	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc-		Ungdjur?
2	27	96	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1			
2	27	96	Nötboskap	Radius	Diafys	1			Hundgnag?
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	2			
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fui		
2	27	96	Nötboskap	Vertebra	Fragment	1			
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, sacralis	Fragment	1	Fui		
2	27	96	Nötboskap	Metatarsale	Proximal+diafys	1	Fuc		Hundgnag
2	27	96	Nötboskap	Metacarpale	Diafys	1			Hundgnag
5	82	201	Rådjur	Metacarpale	Hel	1	Fuc	30	GL=176 mm
5	82	201	Nötboskap	Humerus	Diafysfragment	1		337,7	
5	82	201	Nötboskap	Humerus	Distal	1	Fuc		
5	82	201	Nötboskap	Metacarpale	Distal	1	Fuc		Bd=56,7
5	82	201	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fuc		Längskluven
5	82	201	Nötboskap	cranium	Occipitale	1			
5	75	190	Nötboskap	Radius	Diafys	1		64,1	Hundgnag
5	75	190	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Molar
5	75	190	Nötboskap	Tibia	Distal	1	Fui		Lös epifys

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
5	75	190	Svin	Coxae	Ilium	1		19,9	
5	75	190	Svin	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fui		
5	75	190	Får/get	Tibia	Diafys+distal	1	Fuc	12,4	
5	75	190	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		3,9	
5	75	190	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		16,9	
2	33	101	Nötboskap	Cranium	Frontale+lac- rimale	1		33,8	
2	33	101	Nötboskap	Mandibula	Incisiv	1			
2	33	101	Nötboskap	Tibia	Diafysfragment	1			
2	33	101	Får/get	Mandibula	Fragment	1		1,9	
4	87	134	Får/get	Scapula	Fragment	1		3	
4	87	134	Svin	Femur	Distal	1	Fui	9,8	
4	87	134	Svin	Mandibula	Dentes	1			Galt
4	87	134	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	6		13	
4	87	134	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		1,8	
4	87	134	Stort däggdjur	Costae	Fragment	3		24,5	Sannolikt nötboskap
4	87	134	Nötboskap	Mandibula	Fragment	1		30,6	
4	87	134	Nötboskap	Phalanx II	Hel	1			Något utvidgade ledytor
4	87	134	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Molar
5	68	187	Får/get	Tibia	Proximal+diafys	1	Fuc	36,3	
5	68	187	Får/get	Femur	Diafys	1			
5	68	187	Får/get	Vertebra, cervicalis	Fragment	1			
5	68	187	Nötboskap	Metapodia	Distal	1	Fui	36,2	Lös epifys
5	68	187	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc		
5	68	187	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			
5	68	187	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	7		20,4	
5	68	187	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		7,3	Får/get eller svin
5	68	187	Stort däggdjur	Costae	Fragment	3			Sannolikt nötboskap
2	21	84	Nötboskap	Scapula	Fragment	4		282,2	
2	21	84	Nötboskap	Tibia	Diafys	1			
2	21	84	Nötboskap	Femur	Distal	1	Fui		
2	21	84	Nötboskap	Cranium	Dentes	2			Molarer
2	21	84	Nötboskap	Astragalus	Hel	1			
2	21	84	Nötboskap	femur	Distal	1	Fui		Lös epifys
2	21	84	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	13		20,8	
2	21	84	Får/get	Cranium	Zygomaticum	1		10,1	
2	21	84	Får/get	Coxae	Ilium	1			
2	21	84	Får/get	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
2	21	84	Får/get	Mandibula	Corpus	1			
2	21	84	får	Metacarpale	Diafys	1	Fui	1,1	
2	21	84	Svin	Coxae	Ilium	1		9,2	
2	27	96	Nötboskap	Astragalus	Hel	1		287,5	
2	27	96	Nötboskap	Phalanx I	Fuc	1	Fuc		

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	2			
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Corpus	2	Fui		
2	27	96	Nötboskap	Radius	Diafys	1			
2	27	96	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Spina	1			
2	27	96	Nötboskap	Femur	Distal	1			
2	27	96	Nötboskap	Femur	Diafysfragment	1			Hundgnag
2	27	96	Svin	Femur	Hel	1	Fui	32,2	
2	27	96	Får/get	Mandibula	Fragment	1		1,8	
2	27	96	Litet däggdjur	Costa	Fragment	1		0,9	
2	27	96	Däggdjur	Ossa longa	Fragment	1		1,3	
1	3	10	Nötboskap	Centrotarsale	Hel	1		14,9	
1	3	10	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	2		9,4	
2	4	47	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	6		16,3	
4	63	116	Nötboskap	Cranium	Zygomaticum	1		8	
5	51	145	Får	Mandibula	Dentes	1		1	Mjölktand från lamm
5	114	204	Stort däggdjur	Ossa longa	Fragment	1		3,6	
4	74	120	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	2		3,1	
2	9	60	Däggdjur	Costae	Fragment	3		4,3	Ett fragment vämpåverkat, men ej genombränt
1	20	41	Nötboskap	Radius	Proximal+diafys	1	Fuc	184,6	
1	20	41	Nötboskap	Vertebra, sacralis	Spina	1	Fui		
1	20	41	Nötboskap	Astragalus	Hel	1			
1	20	41	Nötboskap	Ulna	Proximal	1	Fui		Hundgnag
1	20	41	Nötboskap	Metacarpale	Proximal	1	Fui		Kalv
1	20	41	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			
1	20	41	Nötboskap	Hyoideum	Fragment	2			
1	20	41	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Premolar
1	20	41	Nötboskap	Radius	Diafysfragment	1			
1	20	41	Nötboskap	Scapula	Fragment	1			
1	20	41	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fui		
1	20	41	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	19		81,96	Främst rörbensfragment från stort däggdjur, sannolikt nötboskap.
1	20	41	Stort däggdjur	Costae	Fragment	3		32,2	Sannolikt nötboskap
1	20	41	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	2		4	
1	20	41	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		4,4	Vitbrända
2	16	78	Nötboskap	Radius	Distal	1	Fui	65,5	
2	16	78	Nötboskap	Mandibula	Symfys	1			
2	16	78	Nötboskap	Radius	Diafysfragment	1			
2	16	78	Svin	Mandibula	Fragment	1		15,9	
2	16	78	Svin	Mandibula	Dentes	1			M3
2	16	78	Svin	Radius	Proximal	1	Fui		

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	16	78	Svin	Cranium	Occipitale	1			Juvenil individ
2	16	78	Svin	Metacarpale III	Hel	1	Fui		
2	16	78	Får/get	Atlas	Fragment	1		11,5	
2	16	78	Får/get	Tibia	Diafys	1			
2	16	78	Får/get	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fui		Längsklucket
2	16	78	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	15		26,3	
2	16	78	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		1,2	Vitbränt
2	16	78	Stort däggdjur	Costa	Fragment	1		2,8	Sannolikt nötboskap
2	14	68	Nötboskap	Mandibula	Corpus+dentes	1		83	
2	14	68	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fui		Styckningsspår längs vänster sida
2	14	68	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			
2	14	68	Nötboskap	Premaxillare	Fragment	1			Avstyckad mule?
2	14	68	Nötboskap	Cranium	Frontale	1			
2	14	68	Nötboskap	Scapula	Fragment	1			
2	14	68	Får	Astragalus	Hel	1		3,3	
2	14	68	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		2,8	
5	129	207	Svin	Mandibula	Corpus+dentes	1		99,4	P4=e, M1=m, M2=k, M3=d. Tandslitagepoäng=41. Ungefärlig slaktålder: äldre än 5-6 år. Alveolens form gör det sannolikt att det är en galt.
2	11	65	Svin	Metatarsale III	Hel	1	Fui	17,7	
2	11	65	Svin	Humerus	Diafys	1			
2	11	65	Svin	Cranium	Occipitale	1			
2	11	65	Nötboskap	Carpale IV	Hel	1		12,9	
2	11	65	Nötboskap	Phalanx I	Halva	1	Fuc		
2	11	65	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	4		12,5	
2	11	65	Däggdjur	Costa	Fragment	1		4,3	
5	57	155	Nötboskap	Scapula	Led	1	Fuc	114,3	
5	57	155	Nötboskap	Phalanx III	Hel	1			
5	57	155	Nötboskap	Carpale III	Hel	1			
5	57	155	Nötboskap	Metacarpale	Proximal	1	Fuc		
5	57	155	Nötboskap	Centrotarsale	Fragment	1			
5	57	155	Svin	Cranium	Maxilla+dentes	1		29,3	Starkt slitage på M1 och M2.
5	57	155	Svin	Calcaneus	Hel	1	Fui		
5	57	155	Får	Astragalus	Hel	1		3,4	
5	57	155	Får/get	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui	10,2	
5	57	155	Får/get	Tibia	Distal	1	Fui		
5	57	155	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	8		16,5	
5	57	155	Stort däggdjur	Costae	Fragment	2		10	Sannolikt nötboskap
5	57	155	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	3		5,2	
5	57	155	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		0,3	Vitbränt
2	24	90	Nötboskap	Mandibula	Corpus+sym-fys+dentes	1		103,1	
2	24	90	Nötboskap	Humerus	Proximal	1	Fui		
2	24	90	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Premolar

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	24	90	Nötboskap	Mandibula	Dentes	2			Incisiver
2	24	90	Nötboskap	Phalanx III	Hel	1			
2	24	90	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Epifys	1	Fui		
2	24	90	Nötboskap	Vertebra	Epifys	1	Fui		
2	24	90	Svin	Coxae	Acetabulum	1		5,9	
2	24	90	Svin	Cranium	Occipitale	1			
2	24	90	Får	Radius	Proximal+diafys	1	Fuc	8,3	
2	24	90	Får/get	Vertebra, thoracalis	Arcus+spina	1		5,1	
2	24	90	Får/get	Cranium	Premaxillare	1			
2	24	90	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	4		3,9	
2	24	90	Stort däggdjur	Costa	Fragment	1		5,8	Sannolikt nötboskap
2	24	90	Stort däggdjur	Ossa longa	Fragment	2		21,5	Sannolikt nötboskap
2	24	90	Medelstort däggdjur	Costa	Caput	1		0,5	
5	60	170	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc	116,7	
5	60	170	Nötboskap	Centrotarsale	Hel	1			
5	60	170	Nötboskap	Cranium	Frontale	1			Kalv
5	60	170	Nötboskap	Tibia	Proximal	1	Fui		
5	60	170	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Premolar
5	60	170	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Arcus	1	Fui		
5	60	170	Nötboskap	Ulna	Fragment	1	Fui		Distala epifysen lös. Kalv.
5	60	170	Rådjur?	Astragalus	Hel	1		9,1	
5	60	170	Rådjur?	Phalanx I	Hel	1	Fuc		
5	60	170	Får	Cranium	Cornu	1		8,2	
5	60	170	Svin	Humerus	Diafysfragment	2		11	
5	60	170	Svin	Phalanx II	Hel	1	Fuc		
5	60	170	svin	Vertebra, cervicalis	Arcus	1	Fui		
5	60	170	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	10		38,2	
5	60	170	Stort däggdjur	Costae	Fragment	5		43	Styckspår
5	60	170	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	5		3,9	
5	60	170	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		0,1	Vitbränt
4	78	128	Nötboskap	Mandibula	Symfys	1		56,3	
4	78	128	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Premolar
4	78	128	Nötboskap	Cranium	Fragment	4			
4	78	128	Nötboskap	Tibia	Proximal	1	Fui		
4	78	128	Nötboskap	Vertebra, sacralis	Fragment	1			
4	78	128	Svin	Humerus	Diafysfragment	1		11,7	
4	78	128	Svin	Vertebra, cervicalis	Fragment	1			
4	78	128	Svin	Metatarsale V	Proximal+diafys	1			
4	78	128	Får/get	Calcaneus	Hel	1	Fui	7,9	
4	78	128	Får/get	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
4	78	128	Får/get	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
4	78	128	Får/get	Mandibula	Corpus	1			
4	78	128	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	21		61,8	
4	78	128	Stort däggdjur	Costae	Fragment	4		14,5	
4	78	128	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	5		10,2	
4	78	128	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		1,8	Genombränt
1	17	32	Svin	Axis	Hel	1	Fui	20,2	
1	17	32	Svin	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Zygomaticum	1		251,2	
1	17	32	Nötboskap	Coxae	Ilium	1	Fui		Kalv
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Tibia	Diafysfragment	1			
1	17	32	Nötboskap	Femur	Distal	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
1	17	32	Nötboskap	Metacarpale	Proximal	1	Fuc		
1	17	32	Nötboskap	Radius	Distal	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Radiale	Hel	1			
1	17	32	Nötboskap	Scapula	Fragment	1			
1	17	32	Får	Humerus	Diafys	1		31,1	
1	17	32	Får	Mandibula	Hel	1			dM=g, M1=c, M2= V. Tandslitagepoäng=10. Ungefärlig slåktålder: Mellan 3 och 9 månader.
1	17	32	Får/get	Tibia	Diafys	1		21,8	
1	17	32	Får/get	Metatarsale	Diafysfragment	1			
1	17	32	Får/get	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
1	17	32	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	4		22,5	
1	17	32	Stort däggdjur	Costae	Fragment	3		26,9	
1	17	32	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	4		8,4	
2	7	58	Svin	Cranium	Zygomaticum	2		10,7	
2	7	58	Svin	Humerus	Diafys	1			
2	7	58	Nötboskap	Tibia	Diafys+distal	1	Fuc	181,6	
2	7	58	Nötboskap	Astragalus	Hel	1			
2	7	58	Nötboskap	Humerus	Distal	1	Fuc-		
2	7	58	Nötboskap	Mandibula	Led	1			
2	7	58	Nötboskap	Tibia	Proximal	1	Fui		
2	7	58	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Incisiv
2	7	58	Nötboskap	Costae	Brosk	2			
2	7	58	Nötboskap	Dentes	Fragment	1			
2	7	58	Får	Radius	Proximal+diafys	1	Fuc	5,1	
2	7	58	Får/get	Femur	Caput	1	Fui	0,6	
2	7	58	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	6		13,8	Varav ett fragment bränt

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	7	58	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		1,3	
1	17	32	Svin	Calcaneus	Hel	1	Fui	11,1	
1	17	32	Får	Humerus	Hel	1	Fui	17,5	Proximala epifysen lös, distala fuserad.
1	17	32	Får/get	Phalanx I	Epifys	1	Fui	24,3	
1	17	32	Får/get	Coxae	Ilium+ischium	1	Fuc		Hona?
1	17	32	Får/get	Coxae	Ischium	1			
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Maxilla+dentes	1		210	
1	17	32	Nötboskap	Humerus	Proximal	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Premaxillare	1			
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Temporale	1			
1	17	32	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Molar
1	17	32	Nötboskap	Mandibula	Fragment	1			
1	17	32	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	2		5,4	Varav 1 fragment bränt
1	17	32	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	2		3,6	
1	17	32	Stort däggdjur	Costae	Fragment	4		30,6	
5	59	166	Nötboskap	Humerus	Proximal	1	Fui	132,8	
5	59	166	Nötboskap	Mandibula	Symfys	1			
5	59	166	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Fragment	2	Fui		
5	59	166	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
5	59	166	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Fragment	1	Fui		
5	59	166	Svin	Tibia	Proximal	1	Fui	16,9	
5	59	166	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	11		16,5	Varav 4 frag. Brända.
5	59	166	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	4		7,3	
5	59	166	Stort däggdjur	Costae	Fragment	4		23,7	Sannolikt nötboskap
5	76	195	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Halva	1	Fui	130,4	Längskluven
5	76	195	Nötboskap	Cranium	Occipitale	1			
5	76	195	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc		Sammanhörande ph II i samma kontext
5	76	195	Nötboskap	Phalanx II	Hel	1	Fuc		
5	76	195	Nötboskap	Cranium	Hornkvice	1			
5	76	195	Nötboskap	Intermedium	Hel	1			
5	76	195	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Molar
5	76	195	Svin	Humerus	Diafys+distal	1	Fui	29,2	
5	76	195	Svin	Coxae	Ilium+ischium	1	Fui		
5	76	195	Svin	Calcaneus	Fragment	1			
5	76	195	Får/get	Dentes	Molar	1		2,4	
5	76	195	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		0,4	
5	76	195	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	5		13	
5	76	195	Stort däggdjur	Costae	Fragment	2		20,1	Sannolikt nötboskap
4	54	114	Nötboskap	Humerus	Diafys	1		65,2	
4	54	114	Svin	Femur	Diafys+distal	1	Fui	29,9	
4	54	114	Svin	Atlas	Fragment	1			
4	54	114	Svin	Cranium	Parietale	1			
4	54	114	Får/get	Scapula	Fragment	1		21,8	

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
4	54	114	Får/get	Coxae	Ischium	1			
4	54	114	Får/get	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
4	54	114	Får/get	Humerus	Diafys	1			
4	54	114	Får/get	Vertebra, lumbalis	Fragment	2			
4	54	114	Får	Mandibula	Corpus+dentes	1		7,4	Mjölktanden kvar, men övriga molarer tappade.
4	54	114	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		11,9	Varav ett frag. Bränt
4	54	114	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	2		4	
4	54	114	Stort däggdjur	Costae	Fragment	5		19,4	Sannolikt nötboskap
2	16	78	Får/get	Tibia	Diafys+distal	1	Fui	30,5	
2	16	78	Får/get	Metatarsale	Proximal+diafys	1	Fuc		
2	16	78	Får/get	Coxae	Ischium	1			
2	16	78	Får/get	Mandibula	Fragment	1			
2	16	78	Får/get	Cranium	Zygomaticum	1			
2	16	78	Nötboskap	Coxae	Ilium	1		310,2	Hundgnag
2	16	78	Nötboskap	Metacarpale	Diafys+distal	1	Fuc		
2	16	78	Nötboskap	Patella	Hel	1			
2	16	78	Nötboskap	Radius	Diafys	1			
2	16	78	Nötboskap	metacarpale	Fragment	1	Fuc		
2	16	78	Nötboskap	Vertebra, caudalis	Hel	1	Fui		
2	16	78	Nötboskap	Coxae	Fragment	1			
2	16	78	Nötboskap	Cranium	Dentes	1			Molar
2	16	78	Nötboskap	Mandibula	Dentes	2			Premolar och incisiv
2	16	78	Nötboskap	Coxae	Pubis	1	Fui		Kalv
2	16	78	Nötboskap	Humerus	Proximal+diafys	1	Fui		Kalv
2	16	78	Nötboskap	Epifys		1	Fui		Oidentifierad epifys, men med allra största sannolihet kom den från en kalv
2	16	78	Svin	Mandibula	Led	1		4,9	
2	16	78	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	9		36,4	
2	16	78	Stort däggdjur	Costae	Fragment	6		46,3	Sannolikt nötboskap
2	16	78	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	4		9,1	
2	16	78	Nötboskap	Humerus	Proximal	1	Fui	367,4	
2	16	78	Nötboskap	Metatarsale	Proximal+diafys	1	Fuc		
2	16	78	Nötboskap	Coxae	Acetabulum	1	Fuc		Hanne? Bedömning utifrån rectusgropen.
2	16	78	Nötboskap	Femur	Diafys	1			
2	16	78	Nötboskap	Metatarsale	Diafysfragment	1			
2	16	78	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc		
2	16	78	Nötboskap	Phalanx II	Hel	2	Fuc		
2	16	78	Nötboskap	Phalanx III	Fragment	1			
2	16	78	Nötboskap	Calcaneus	Hel	1	Fui		
2	16	78	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
2	16	78	Nötboskap	Metapodia	Diafysfragment	1			
2	16	78	Nötboskap	Cranium	Temporale	1			Klippben

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	16	78	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Epifys	1	Fui		
2	16	78	Nötboskap	Femur	Diafysfragment	1			
2	16	78	Nötboskap	Tibia	Proximal	1	Fui		
2	16	78	Nötboskap	Cranium	Dentes	2			Molarer. Båda relativt obetydligt tandslitage - ungdjur.
2	16	78	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Incisiv
2	16	78	Svin	Tibia	Diafys+distal	1	Fui	13,9	
2	16	78	Får/get	Scapula	Fragment	1		10,1	
2	16	78	Får/get	Femur	Diafys	1			
2	16	78	Får/get	Coxae	Acetabulum	1	Fuc		Hona?
2	16	78	Stort däggdjur	Costae	Fragment	2		16,7	sannolikt nötboskap
2	16	78	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	3		3,8	
2	16	78	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	7		20,1	
2	16	78	Medelstort däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		14,5	Rörben samt epifys från ryggkota, medelstort däggdjur.
1	17	32	Nötboskap	Femur	Diafys	1		357,8	Hundnag
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Coxae	Ilium+ischium	1	Fui		Kalv, hundnag?
1	17	32	Nötboskap	Coxae	Fragment	1	Fui		Kalv, fragment från ilium. Ej samma individ som andra bäckenfragmentet från kalv.
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Frontale	1			Kalv
1	17	32	Nötboskap	Tibia	Distal	1	Fuc		
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Hel	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Cranium	Maxilla+dentes	1			
1	17	32	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fui		
1	17	32	Nötboskap	Metatarsale	Diafysfragment	1			
1	17	32	Nötboskap	Phalanx III	Hel	1			
1	17	32	Nötboskap	Ulna	Fragment	1			
1	17	32	Nötboskap	Cranium?	Fragment	3			
1	17	32	Nötboskap	Astragalus	Fragment	1			
1	17	32	Svin	Radius	Distal	1	Fui	3,8	
1	17	32	Svin	Phalanx I	Fragment	1			
1	17	32	Får/get	Ulna	Proximal	1		21,1	
1	17	32	Får/get	Coxae	Ischium	1	Fui		
1	17	32	Får/get	Phalanx I	Hel	1	Fui		
1	17	32	Får/get	Radius	Distal	1	Fui		
1	17	32	Får/get	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
1	17	32	Får/get	Radius	Fragment	2			
1	17	32	Får	Scapula	Hel	1	Fuc	17,7	
1	17	32	Får	Radius	Hel	1	Fui		Distala epifysen lös, den proximala fuserad
1	17	32	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	13		11,8	
1	17	32	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	16		35,2	
1	17	32	Stort däggdjur	Costae	Fragment	2		6,1	Sannolikt nötboskap
1	17	32	Får/get	Coxae	Acetabulum	2		3,7	Honor?

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
4	44	105	Människa	M2-	Hel	1		1,5	Molar 2 från underkänen. Ej i okklusion, och ej helt färdigbildade rötter.
5	61	176	Nötboskap	Mandibula	Fragment	1		42,2	
5	61	176	Nötboskap	Femur	Distal	1	Fui		
5	61	176	Svin	Vertebra, cervicalis	Corpus	1	Fui	11,7	
5	61	176	Svin	Mandibula	Dentes	2			Incisiv + hörntand. Hörntanden - sugga.
5	61	176	Får/get	Coxae	Acetabulum	1	Fui	15,3	
5	61	176	Får/get	Patella	Hel	1			
5	61	176	Får/get	Tibia	Diafys	1			
5	61	176	Får	Humerus	Diafys	1		16,2	
5	61	176	Får	Scapula	Led	1	Fuc		
5	61	176	Stort däggdjur	Costae	Fragment	4		38,4	Sannolikt nötboskap
5	61	176	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	2		3,7	
5	61	176	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	10		15,2	
4	78	128	Get	Metacarpus	Hel	1	Fui	10,6	
4	78	128	Stort däggdjur	Costae	Fragment	7		64,5	Sannolikt nötboskap
4	78	128	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	5		8,2	
4	78	128	Får/get	Ulna	Proximal	1	Fui	24,8	
4	78	128	Får/get	Cranium	Dentes	1			Molar
4	78	128	Får/get	Phalanx I	Hel	1	Fui		
4	78	128	Får/get	Scapula	Fragment	2			
4	78	128	Får/get?	Mandibula	Dentes	1			Incisiv
4	78	128	Svin	Tibia	Diafys+distal	1	Fuc	57,3	
4	78	128	Svin	Tibia	Diafys+distal	1	Fui		
4	78	128	Svin	Femur	Distal	1	Fuc-		
4	78	128	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	9		46	
4	78	128	Nötboskap	Cranium	Zygomaticum	1		314,3	
4	78	128	Nötboskap	Astragalus	Hel	1			Kalv
4	78	128	Nötboskap	Humerus	Distal	1	Fui		Kalv
4	78	128	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
4	78	128	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Arcus	1			
4	78	128	Nötboskap	Vertebra, thoracalis	Corpus	1	Fui		
4	78	128	Nötboskap	Mandibula	Fragment	1			
4	78	128	Nötboskap	Scapula	Led	1	Fuc		Styckningsspår
4	78	128	Nötboskap	Scapula	Fragment	1			
4	78	128	Nötboskap	Phalanx II	Hel	1	Fuc		
4	78	128	Nötboskap	Phalanx III	Hel	1			
4	78	128	Nötboskap	Cranium	Maxilla+dentes	1			
4	78	128	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Premolar
4	78	128	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Fragment	1			
4	78	128	Nötboskap	Humerus	Diafysfragment	1			Hundgnag
4	78	128	Nötboskap	Tibia	Diafysfragment	1			

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
4	78	128	Nötboskap	Calcaneus	Epifys	1	Fui		
1	12	26	Nötboskap	Coxae	Ilium	1		40,7	
1	12	26	Nötboskap	Ulna	Fragment	2			
1	12	26	Får/get	Coxae	Ilium	1		4,2	
1	12	26	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		11,3	
5	77	198	Gås	Coracoid	Hel	1			Fullvuxen
5	77	198	Gås	Scapula	Fragment	1			Fullvuxen
5	77	198	Gås	Tibiotarsus	Diafys	1			
5	77	198	Hönsfågel	Radius	Hel	1			Sannolikt tamhöns. Fullvuxen
5	77	198	Tamhöns	Ulna	Hel	1			Fullvuxen
5	77	198	Svin	Mandibula	Dentes	1			Incisiv
5	77	198	Däggdjur	Ossa longa	Fragment	1			
2	16	78	Fågel	Scapula	Fragment	1			Sannolikt gås.
2	16	78	Fågel	Oidentifierat	Fragment	1			
1	17	32	Tamhöns	Sternum	Fragment	1			Hönsfågel, ej fullvuxen, därför sannolikt tamhöns
5	59	166	Kolja	Cleithrum					
5	59	166	Tamhöns	Humerus	Diafys+distal	1			Fullvuxen
4	78	128	Torsk	Angulare	Hel	1			Större än 50 cm.
4	78	128	Torsk	Vertebra	Hel	1			Stor
4	78	128	Fisk	Dentale	Fragment	1			
4	78	128	Tamhöns	Tibiotarsus	Hel	1			Fullvuxen. Benpålagringar distalt, inflammation?
2	14	68	Gås	Ulna	Proximal	1			Fullvuxen
2	14	68	Fågel	Phalanges manus	Hel	1			
5	82	201	Häst	Calcaneus	Hel	1			Fullvuxen häst. Hundgnag?
5	58	159	Gås?	Femur	Diafys+distal	1			Fullvuxen
5	58	159	Gås	Humerus	Distal	1			Fullvuxen
5	58	159	Gås	Ulna	Diafysfragment	1			
5	58	159	Hönsfågel	Radius	Hel	1			
5	58	159	Hönsfågel	Ulna	Diafysfragment	1			
5	58	159	Hare	Metatarsale	Diafys	1			
2	21	84	Tamhöns	Femur	Hel	1			Fullvuxen
2	21	84	Hönsfågel?	Radius	Distal	1			
2	21	84	Plattfisk	Os anale	Hel	1			
2	21	84	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1			
2	21	84	Fågel	Tarsometatarsus	Proximal	1			
5	75	190	Hönsfågel	Humerus	Diafys+distal	1			Sannolikt tamhöns. Fullvuxen
4	54	114	Fågel	Costa	Fragment	1			
4	54	114	Tamhöns	Tibiotarsus	Hel	1			Fullvuxen
4	54	114	Fågel	Oidentifierat	Fragment	1			
2	27	96	Andfågel	Ulna	Diafys+distal	1			
2	27	96	Andfågel	Carpometacarpus	Hel	1			Knipa? Isåfall hanne.
2	27	96	Hare	Humerus	Proximal	1	Fuc		
2	27	96	Hönsfågel	Tibiotarsus	Diafys	1			

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
2	27	96	Tamhöns	Tibiotarsus	Diafys	1			
1	17	32	Räv	Humerus	Diafys	1			
1	17	32	Hare	Radius	Proximal+diafys	1	Fuc		
5	60	170	Hare	Tibia	Proximal+diafys	1	Fuc		
5	60	170	Tamhöns	Femur	Proximal	1			Fullvuxen
5	60	170	Hönsfågel	Coxae	Acetabulum	1			
5	60	170	Gås	Ulna	Proximal	1			Fullvuxen
5	60	170	Gås	Tibiotarsus	Diafysfragment	1			
2	33	101	Andfågel	Ulna	Diafys+distal	1			Knipa?
2	33	101	Andfågel	Humerus	Diafys+distal	1			Mindre än gräsand
5	61	176	Hönsfågel	Radius	Hel	1			
5	61	176	Hönsfågel	Coxae	Synsacrum	1			
5	61	176	Torskfisk	Radii branchiostegi	Fragment	1			
5	61	176	Hare?	Femur	Distal	1	Fuc		
1	8	23	Tjäder	Tarsometatarsus	Hel	1			Hanne
1	8	23	Andfågel	Humerus	Diafys	1			Gräsandsstorlek
1	8	23	Andfågel	Humerus	Proximal+diafys	1			
1	8	23	Tamhöns	Tibiotarsus	Diafys	1			
1	8	23	Tamhöns	Coracoid	Proximal	1			
1	8	23	Hönsfågel	Radius	Distal	1			
1	8	23	Fågel	Costa	Fragment	1			
1	8	23	Fågel	Ossa longa	Fragment	2			
2	16	78	Däggdjur	Ossa longa	Fragment	1		1,1	
2	16	78	Gås	Scapula	Led	1			Fullvuxen
2	16	78	Fågel	Oidentifierat	Fragment	2			
5	57	155	Mindre däggdjur	Ulna	Proximal	1	Fui		Litet däggdjur, juvenil.
5	57	155	Räv/katt?	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fuc-		
5	57	155	Gås	Tibiotarsus	Diafys	1			
5	57	155	Gås	Mandibula	Fragment	1			
5	57	155	Gås	Humerus	Proximal	1			
5	57	155	Hönsfågel	Furcola	Fragment	1			
4	78	128	Fågel	Vertebra, cervicalis	Hel	1			Gås?
1	17	32	Torskfisk	Maxillare	Fragment	1			
1	17	32	Fågel	Ossa longa	Fragment	2			
2	16	78	Fågel	Scapula	Led	1			
1	8	23	Svin	Ulna	Proximal+diafys	1			Hundgnag
1	8	23	Svin	Radius	Distal	1	Fui		
1	8	23	Nötboskap	Radius	Distal	1	Fui		Kalv
1	8	23	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fui		Kalv
1	8	23	Nötboskap?	Atlas	Fragment	1			Kalv?
1	8	23	Nötboskap	Phalanx II	Hel	2	Fuc		
1	8	23	Nötboskap	Humerus	Diafys	1			

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
1	8	23	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Molar
1	8	23	Nötboskap	Cranium	Temporale	2			Klippben
1	8	23	Nötboskap	Cranium	Premaxillare	1			
1	8	23	Nötboskap	Ulna	Proximal	1	Fui		
1	8	23	Stort däggdjur	Costae	Fragment	5			
1	8	23	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	9			
1	8	23	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	22			
1	8	23	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	5			Brända
1	8	23	Get	Radius+ulna	Proximal	1	Fuc	13,3	
1	8	23	Get	Metacarpale	Diafys	1			Killing?
1	8	23	Svin	Mandibula	Fragment	1			
1	8	23	Får	Ulna	Proximal	2		2,4	
1	8	23	Får/get	Femur	Diafys+distal	1	Fui	36,7	
1	8	23	Får/get	Coxae	Ilium	2			
1	8	23	Får/get	Tibia	Diafys	2			
1	8	23	Får/get	Phalanx I	Fragment	1	Fui		
1	8	23	Svin	Vertebra, lumbalis	Hel	2	Fui	33,5	
1	8	23	Får	Humerus	Diafysfragment	1		2,3	
1	8	23	Däggdjur	Ossa longa	Fragment	2		95,8	
1	8	23	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Fragment	1		157,2	
1	8	23	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Corpus	1	Fui		
1	8	23	Nötboskap	Vertebra, sacralis	Corpus	1	Fui		
1	8	23	Gås	Coracoid	Fragment	1			
1	20	41	Nötboskap	Cranium	Parietale/ temporale	2		17,8	Kalv
1	20	41	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	5		29,9	Varav ett bränt
1	20	41	Hare	Humerus	Diafys+distal	1	Fuc		
1	20	41	Hare	Ulna	Proximal+diafys	1	Fuc		
1	20	41	Svin	Mandibula	Dentes	1		2,5	Incisiv
1	20	41	Får/get	Humerus	Proximal	1	Fuc	55,1	Hundgnag
1	20	41	Får/get	Vertebra, lumbalis	Hel	1	Fui		
1	20	41	Får/get	Coxae	Ilium	1			
1	20	41	Får/get	Tibia	Diafysfragment	2			
1	20	41	Får/get	Cranium	Frontale	1			
1	20	41	Får/get	Radius	Diafys	1			
5	66	182	Kolja	Cleithrum	Hel	1			
5	66	182	Nötboskap	Phalanx I	Hel	1	Fuc	17,6	
5	66	182	Får/get	Metacarpale	Fragment	1		3,4	
5	66	182	Får/get	Coxae	Symfys	1			Hanne?
5	66	182	Medelstort däggdjur	Femur	Proximal	1	Fui	4	Svin eller får/get
5	66	182	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		0,6	
5	66	182	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	3		4,7	

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
5	66	182	Fågel	Phalanx	Fragment	1			
1	5	17	Nötboskap	cranium	Temporale	1		61,8	Kalv
1	5	17	Nötboskap	Epistropheus	Fragment	1			
1	5	17	Nötboskap	Tibia	Diafys	1			
1	5	17	Nötboskap	Mandibula	Dentes	1			Premolar
1	5	17	Nötboskap	Calcaneus	Fragment	1			
1	5	17	Nötboskap	Vertebra, cervicalis	Fragment	1			
1	5	17	Nötboskap	Vertebra, lumbalis	Fragment	1			
1	5	17	Svin	Tibia	Proximal+diafys	1	Fui	21,6	
1	5	17	Svin	Tibia	Diafys	1			
1	5	17	Svin	Ulna	Proximal+diafys	1			
1	5	17	Får/get	Tibia	Diafys	1		5,2	
1	5	17	Får/get	Ulna	Proximal	1	Fui		
1	5	17	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	12		24	
1	5	17	Stort däggdjur	Costae	Fragment	2		6,4	
1	5	17	Medelstort däggdjur	Costae	Fragment	2		2,6	
2	6	52	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		20,2	
2	6	52	Får/get	Humerus	Diafys	1		6,8	
2	6	52	Får/get	Vertebra, thoracalis	Corpus	1	Fui		
2	6	52	Får/get	Vertebra, thoracalis	Spina	1			
5	64	179	Nötboskap	Cranium	Dentes	1		4,9	Premolar
5	64	179	Får/get	Phalanx I	Hel	1	Fuc	1,6	
5	64	179	Får	Scapula	Led	1	Fuc	5,9	
5	64	179	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	4		11,7	
2	22	85	Hönsfågel	Ulna	Diafys	1			
2	22	85	Medelstort däggdjur	Costa	Fragment	1		2,1	
2	22	85	Får/get	Atlas	Halva	1		4,7	
2	22	85	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	3		8,6	Varav ett frag. Bränt.
5	82	201	Svin	Metacarpale III	Proximal	1	Fuc	2,8	
5	82	201	Rådjur?	Phalanx I	Hel	1	Fuc	2,7	
5	82	201	Nötboskap	Humerus	Diafys	1		124,4	
5	82	201	Nötboskap	Cranium	Maxilla+dentes	1			
5	82	201	Nötboskap	Cranium	Fragment	3			
5	82	201	Nötboskap	Tibia	Distal	1			
5	82	201	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	8		28	
1	20	35	Ostron	Fragment		1			Mycket dålig bevaring
2	24	89	Ostron	Fragment		1			Dålig bevaring
1	2	4	Däggdjur	Oidentifierat	Fragment	1		2,9	
4	78	128	Kolja	Cranium	Parasphenoid	1			
5	59	166	Fisk	Fenstrålar	Fragment	41			
5	59	166	Fisk	Ceratohyale	Fragment	1			
5	59	166	Plattfisk	Vertebra	Hel	1			

Schakt	Kontext	Fyndnummer	Art	Element	Del	Antal	Epifys	Vikt	Kommentar
5	59	166	Karpfisk	Squama	Fragment	6			
5	59	166	Hjärtmussla	Fragment		1			Mycket litet fragment
2	16	78	Torskfisk	Cranium	Frontale?	1			
2	24	90	Plattfisk?	Cleithrum	Fragment	1			

Bilaga 4

Vedartsanalys

Wentorf, den 7. december 2015.

S:t Nicolaus.Halmstad.Bjuggner

Lena Bjuggner

Kulturmiljö Halland

Bastionsgatan 3

302 43 Halmstad

Schweden

**Vedanatomisk analyse af to trækulsprover fra FU S:t Nicolaus 17,
Halmstad, Halland.**

Dnr 2015-68

1 PM1792.128.

Ca. 5 ml kol.

5 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

5 stk. *Alnus sp.*, al, fra yngre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Alnus sp.*, al, med 3 årringe under bark.

K125, nivå 3.

Ca. 10 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

9 stk. *Fagus silvatica*, bok, fra yngre stammer.

1 stk. *Quercus sp.*, ek, fra yngre stamme.

C-14-prov: 1 stk. *Fagus silvatica*, bok, med 3 årringe, max. 25 år fra bark.

Med venlig hilsen

Thomas Bartholin,

Am Haidberg 18

D 21 465 Wentorf

0049 40 720 1821

Thomas.Bartholin@gmx.de

Bilaga 5

^{14}C -analys

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Uppsala 2016-03-04

Lena Bjugger
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 HALMSTAD

HALLANDS LÄNSMUSEER
KULTURMILJÖ HALLAND

2016 -03- 08

Dnr 2015-68 Handl LB-P
Dossier Halmstad

Resultat av ^{14}C datering av träkol och makrofossil från Kvarteret St Nicolaus 17, Halmstad, Halland.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 timme 60°C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

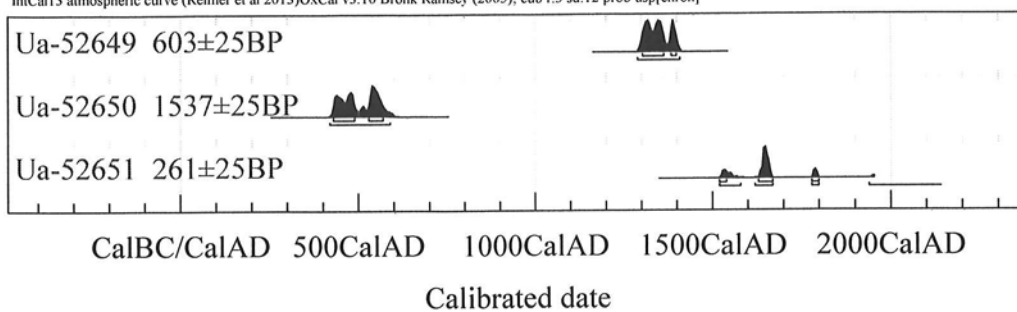
RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ VPDB}$	^{14}C age BP
Ua-52649	K125, nivå 3	-28,3	603 ± 25
Ua-52650	PM1792:128	-27,3	$1\,537 \pm 25$
Ua-52651	K30	-21,5	261 ± 25

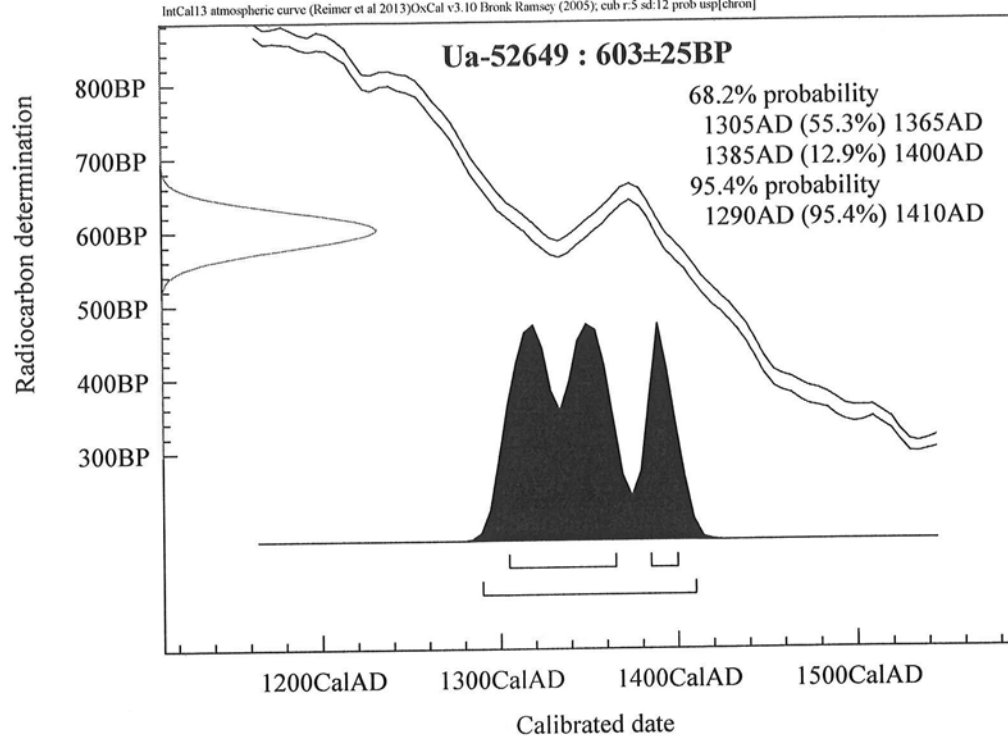
Med vänlig hälsning

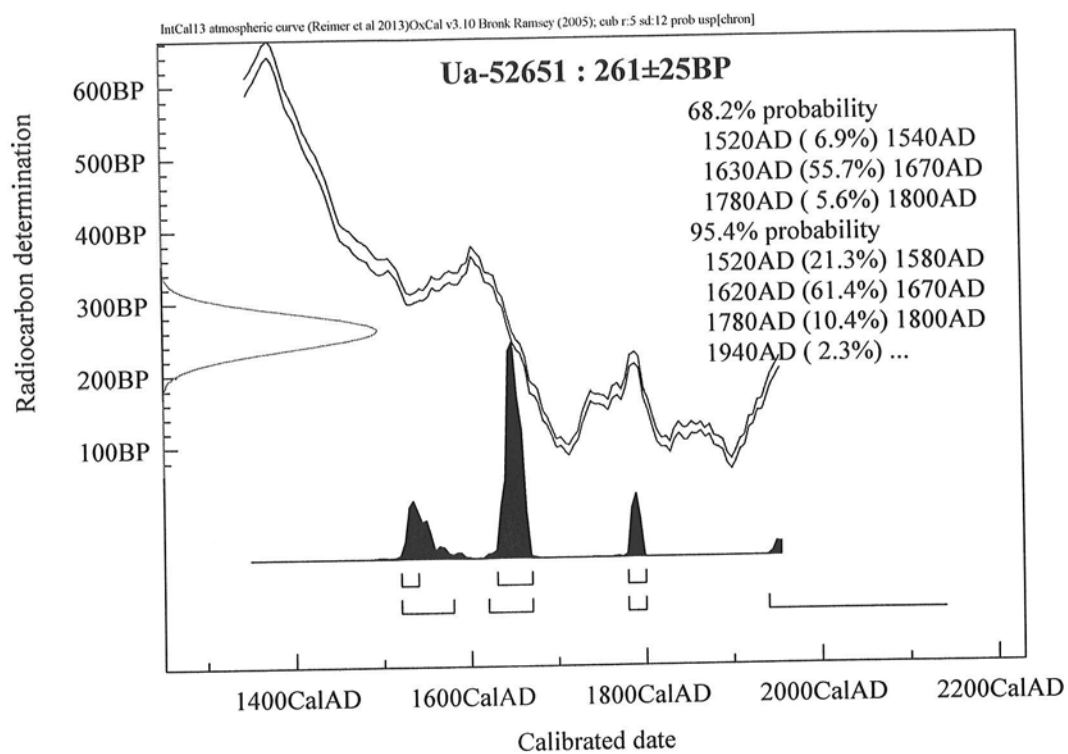
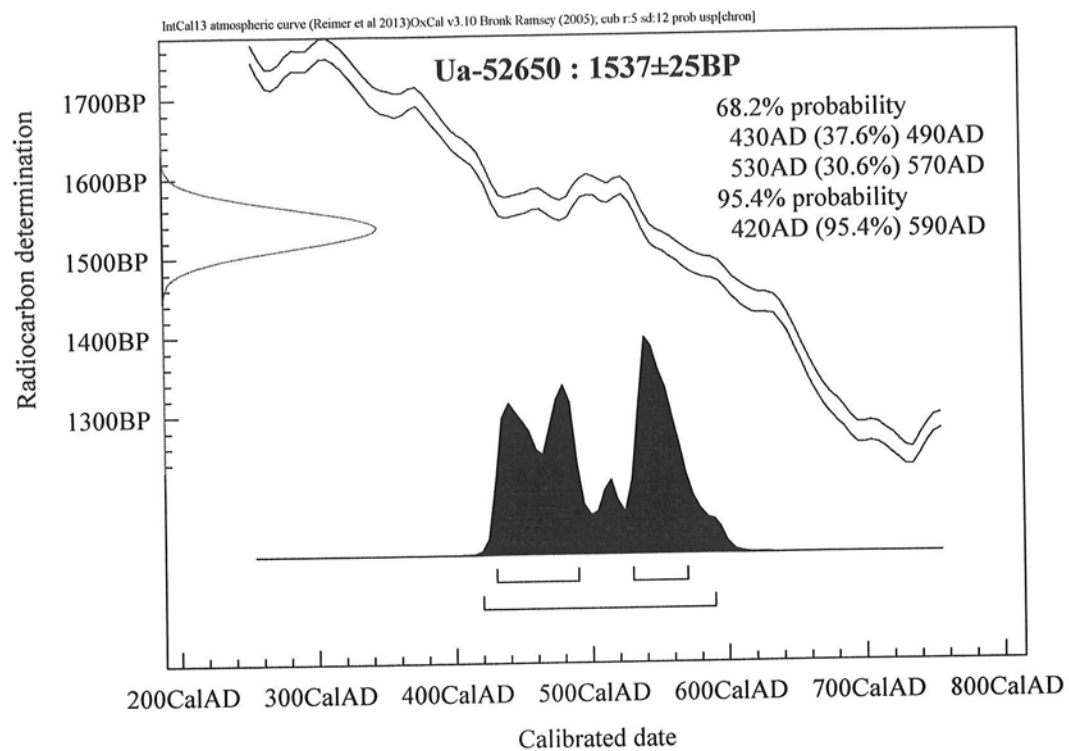
Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

IntCal13 atmospheric curve (Reimer et al 2013)OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

IntCal13 atmospheric curve (Reimer et al 2013)OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

Bilaga 6

Ritningsförteckning, HMAK 4452:1–5

Halland

Halmstad stad

RAÄ Halmstad 44:1

Kvarteret S:t Nicolaus 17

Arkeologisk förundersökning 2015

ID	Ritningsnummer	Objekt	Skala
2	HMAK 4452:1	Schakt 1. Sektion 571, mot väst.	1:20
3	HMAK 4452:2	Schakt 1. Plan, rännor K28 och spadstick och sandens (alvens) toppmått.	1:20
4	HMAK 4452:3	Schakt 2. Sektion 694, mot väst.	1:20
5	HMAK 4452:4	Schakt 4. Plan K46, K70, K71, K72, K73, K74, K131 och K132. Profilskiss av K131 och K132 samt K92, K96, K125, K127.	1:20
6	HMAK 4452:5	Schakt 5. Sektion 1843, mot väst.	1:20

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se